

VILÁGKIADÁS 4 MILLIÓ FELETTI PÉLDÁNYSZÁMBAN

MEGKÍNOZVA KRISZTUSÉRT

RICHARD WURMBRAND

Richard Wurmbrand

Megkínozva Krisztusért

Egy híradás a Földalatti Egyház
sz szenvedéseiről és hitvallásáról

Stefanus Editlon

Tortured For Christ

Hungarian Edition

Copyright 2015 Voice Media

info@VM1.global

Web home: www.VM1.global

All rights reserved. No part of the publication may be reproduced, distributed or transmitted in any form or by any means, including photocopying, recording, or other electronic, or mechanical methods, without the prior written permission of the publisher, except in the case of brief quotations embodied in critical reviews and certain other noncommercial uses permitted by copyright law. For permission requests, email the publisher, addressed “Attention: Permission Coordinator,” at the address above.

This publication **may not be sold, and is for free distribution** only.

Előszó

Írta W. Stuart Harris lelkész, F.R.G.S. a keresztyén Európa-misszió igazgatója.

1965. decemberében látogattam meg első ízben Romániát. Addig Románia - Albániát nem tekintve - az egyetlen ország volt Európában, ahol még nem voltam. Néhány hónapon át világos útmutatásokat kaptam Istentől, hogy menjek oda. Így léptem át végül John Moseley lelkésszel kísérvé Magyarország határát Románia felé.

Hamarosan felfedeztük, hogy kommunista országban vagyunk, ahol a hatóságok nagyon gondosan megfigyelnek minket. Mindennek ellenére a hívek szíves fogadtatásban részesítettek és vasárnap este, Advent első vasárnapján, Bukarestben a német baptista templomba mentünk. Mindkettőnket kértek arra, hogy itt adjuk át üdvözléteinket és tegyünk tanúságot Jézus Krisztus mellett. Mikor az Istentisztelet befejeződött, többen vártak ránk, akik beszélni akartak velünk. Közöttük egy magas növésű férfi, sápadt arcában vágyakozó tekintettel. Megkérdezte, beszélhetne-e velünk és hozzáfűzte, vállalná a kockázatot, ha eljönnénk hozzá, a lakására. Későn este 10 óra felé útrakeltünk még ahhoz a házhoz, amelynek legfelső emeletén, egy apró manzárdszobában Richard Wurmbrand feleségével és Mihai flával együtt lakott.

Némán léptünk be és azután az a lelkész, akiről Nyugaton már oly sokat hallottam, feltárta előttünk bámulatos élményeknek és csodálatos megmentésének történetét a tizennégy évi börtönbüntetés alatt. Előbb a fiú, majd utána Sabine, a feleség ment ki az utcára körülnézni és mindketten arról számoltak be, hogy a

házat körülvette a rendőrség, amelynek kocsija a házzal szemben készenlétben áll. Meddig fogják ezek a házat megfigyelni? Mi lesz ennek a vége? Richard Wurmbrand befejezte a történetét, utána Imádkoztunk. Emlékezetes Imaközösség volt ez, amelyben esdekelve kértük Istent arra, hogy oltalmazza meg szolgáit. Láttuk a kínszás Jelent a testén, szemünk előtt megelevenedtek azoknak az éveknek Iszonyú borzalmat, mint azelőtt soha - de fogsága és szenvedésel történetének minden sötétségén áttört az Isteni szeretet és dicsőség fénye. Isten meghallgatta könyörgésünket, mire végül elindultunk és az utcára értünk, a rendőrség eltűnt.

Ez volt az első találkozásunk ezzel az áldott családdal. Jézus Krisztus oly szilárd tanúval és mindkettőn tisztán éreztük, hogy már nem lehetünk ugyanazok, akik előzőleg voltunk. Ezért nagy megtiszteltetésnek érzem, hogy ezt a könyvet bevezethetem. Azzal az esdeklő kéréssel teszem ezt, hogy Isten sokak szívét indítsa meg Európa népéért. Bárcsak az olvasók szívéből teljes szeretet és gyakorlati hatékony segítség áramlana vissza azokhoz, akik Jézus Krisztus miatt üldöztetést szenvednek és Krisztus keresztjét saját húsvágban tűrik el az Ő testének épülésére, amelyet az Ő közössége Jelent.

Kiséretül

Miután Wurmbrand lelkes sok előadás révén ismertté vált a Szövetségi Köztársaságban, át kívánjuk adni ezt a könyvet is a német nyelvű olvasótábornak. A keresztyéneknek tudniuk kell, milyen helyzetben élnek a XX. században. K.D. Schmidt ezt írja:

„Az egyháztörténet vázlatá”-ban: „A XX. század legvéresebb az egyház eddigi történetében.” Figyelmeztet azonban erre is: „A világ természetes gyűlölködése a keresztyénséggel szemben nem az egyedül, amely ma véres üldözésekben tombolja ki magát.” Az Egyház történetében ideológiai, politikai, népi, gazdasági jellegű kötöttségek tömegét vállalta. Az ezek által előidézett ellentmondás nagyon sok esetben okszerűen részes az üldöztetésekben.”

Az Egyháznak meg kell szabadulnia az ilyen kötöttségektől. Bár éppen akkor fog üldöztetésben maradni. Így ez a könyv sem kíván politikai lenni, hanem tanúság Jézus mellett, akinek közösségét elutasítják.

Az ellenségeknek különféle nevük van Keleten, Nyugaton és közöttünk. Mindenütt vannak emberek, akiket a Sátán eszközként meg lehet rontani arra, hogy Jézus küldetés-parancsának és szeretet-parancsolatának ellenálljanak és végrehajtását akadályozzák. Mindezt józanul és éberrel látnunk kell ahhoz, hogy bárhol állunk is, annál bátrabban legyünk Urunk tanúi és a közbenjárás, Igehirdetés és diakónia megbízását teljesítsük és szeressük ellenségeinket. Reméljük, hogy ez a könyv segítséget nyújt ebben.

Karl Sundermeier

Több hónapos magánzárka, sok év visszatérő testi kín, állandó szenvedés az éhségtől és hidegtől, az agymosás és a szellemi kegyetlenség gyötrelmei - ezt élte át és tapasztalta meg egy román lelkész 14 év alatt a kommunista börtönökben.

Bűne? Ő és ezernyi társa vétke Krisztusba vetett buzgó hite és nyilvános tanúbizonyságalk erről a hitről.

Magánházakban, pincékben és erdőkben találkozáva, néha prédikálni merészelve nyilvánosan, utcasarokokon, e hithű lelkek állhatatosak voltak keresztyén bizonyágtételekben, jól tudva cselekedetük végső árát.

Ez az ő történetük - a bátorság, az állhatatos hit és a hihetetlen kitartás története, amint ők továbbra is: megkínóztatnak Krisztusért.

Ajánlás:

Nagytiszteletű W. Stuart Harris úrnak a bostoni Európai Keresztyén Misszó főigazgatójának, aki, mikor 1964-ben kiszabadultam a börtönből, Romániába jött, mint az első hírnök a nyugati keresztyénektől. Nagyon késő éjjel jött el a házukba, rengeteg elővigyázatossággal, elhozva a szeretet és vigasztalás első szavaltéppúgy, mint az elsősegélyt a keresztyén mártírok családjainak. Az ő nevükben ezáltal fejezem ki hálámat.

A szerzőről

Nagytszeteletű Richard Wurmbrand evangélikus lelkész, akit 14 évet töltött bebörtönözve kommunista börtönökben és megkínozva román hazájában. Románia egyik legszélesebb körben ismert keresztyén vezetője, írója és pedagógusa. Kevés név ismert jobban hazájában.

1945-ben, amikor a kommunisták birtokba vették Romániát és megkísérelték az egyházakat saját érdekelknek alávetni, Richard Wurmbrand egyidejűleg létrehozott egy önálló, a föld alatt dolgozó gyülekezetet, amely nem csak elnyomott népét szolgálta, hanem a bevonuló orosz katonákat is. Végül 1948-ban letartóztatták feleségével, Sablnével együtt. Felesége kényszermunkát végzett 3 évig. Richard Wurmbrand 3 évet töltött magánzárkában, senki mást nem látva, csak kommunista kintőt. 3 év után átszállították egy tömegcellába, ahol kínjal további 5 éven át folytatódtak.

Nemzetközileg ismert ember lévén, mint keresztyén vezető, külföldi követségek képviselői érdeklődtek a kommunista kormánynál hogyléte felől. Azt mesélték nekik, hogy elmenekült Romániából. Titkosrendőrök, kiszabadult cellatársak szerepét eljátszva, úgy informálták feleségét, hogy ott voltak a börtönbelli temetésén. Rokonságával Romániában, barátalval külföldön azt közölték, hogy az utána kutatás felesleges, mivel ő már halott.

Nyolc év után szabadult és azonnal újra kezdte munkáját a Földalatti Egyházban. Két évvel később, 1959-ben újra letartóztatták és huszonöt év börtönre ítélték.

Wurmbrand az általános amnesztia keretén belül szabadult 1964-ben és ismét folytatta munkáját a Földalatti Egyházban. Tudatában lévén harmadik bebörtönzése veszélyének, norvég keresztyének tárgyalásokat kezdtek a román hatóságokkal Romániából való elengedéséről. Megfizették a kormány által megkövetelt árat és lehetővé tették Wurmbrand kiutazását Nyugatra.

Bevezetés

Miért írom ezt a könyvet

Üzenetet hozok minden szabad keresztyénnek a Földalatti Egyházától a vasfüggöny mögül.

A Földalatti Egyház, amelyet évekig vezettem, úgy határozott, hogy minden erőfeszítést meg kell tennem, hogy eljussak a szabad világba és sürgős üzenetet hozzak neked. Egy csoda révén, amelynek egyszerűségét a következőkben látni fogjátok, életben maradtam és tényleg eljutottam a szabad világba. Ebben a könyvben adom tehát át azt az üzenetet, amellyel a kommunista országok elnyomásában lévő, hívő és szenvedő Földalatti Egyház megbízott.

Ahhoz azonban, hogy képesek legyetek a Földalatti Egyház segélykláltását kimerítően és pontosan megvizsgálni, szeretnék először is tanúbizonyságot tenni arról és tudatosítani Titeket ennek az Egyháznak a munkájáról.

A szerző.

1. Fejezet

Egy ateista megtalálja Krisztust

Olyan családban nőttem fel, ahol semmiféle vallást nem ismertek el. Gyermekkoromban nem kaptam vallásos oktatást. Tizennégy éves koromra már meggyőződéses, megkeményedett ateista voltam. Ez volt mindenekelőtt a keserű gyermekkor eredménye. Árva voltam életem első éveitől kezdődően, megismerem a szegénységet az első világháború nehéz éve alatt. Már fiatal évelmben olyan meggyőződéses Isten-tagadó voltam, mint ma a kommunisták. Ateista könyveket olvastam és nemhogy nem hittem Istenben, vagy Krisztusban, nem, egyenesen gyűlöltem ezeket az eszméket, károsnak véltem az emberi értelemre. Tehát a vallás iránti keserű gyűlöletben nőttem fel.

Azonban, amint később megértettem, részem volt abban a kegyelemben, hogy Isten kiválasztotta lettem, olyan okokból, amelyeket az értelemmel nem foghatok fel. Ezek olyan dolgok voltak, amelyeknek semmi közük nem volt a jellememhez, mivel jellemem nagyon romlott volt.

Bár ateista voltam, valami, ami megmagyarázhatatlan, mindig vonzott a templomokhoz. Nehezemre esett, hogy elmenjek egy templom mellett anélkül, hogy bemennék oda. Azonban azt, hogy mi történik ezekben a templomokban, soha nem értettem. Hallgattam a prédikációkat, de nem tettek semmi hatást a szívemre. Nagyon biztos voltam, hogy nincs Isten. Gyűlöltem Istennek az eszméjét, amint Isten egy úr, akinek engedelmeskednem kell. Gyűlöltem azt a ha-

mis Isten képet, ami az elmémbe létezett. Annál inkább szerettem volna tudni, hogy létezik egy szerető szív, valahol a világmindenség közepén. A gyermekkor és Ifjúság örömei közül keveset ismerhettem. Vágyódtam arra, hogy legyen valahol egy szerető szív, amely értem is dobog.

Bár a tudatom azt mondta, hogy nincs Isten, de szomorú voltam, hogy egy ilyen szeretet-Isten nem létezik. Egyszer, belső szellemi meghasonlottságomban bementem egy katolikus templomba, láttam, hogy az emberek térdelnek és mondanak valamit. Azt gondoltam, letérdelek melléjük, meghallgatom, mit mondanak és utánuk mondom az Imádságukat, hogy meglássam, történik-e valami.

A Szent Szűzhöz mondtak egy Imát: „Üdvözlégy Mária, malasztal teljes”. Ismételtém utánuk a szavakat újra és újra, néztem Szűz Mária szobrát, de semmi nem történt. Ezen nagyon elszomorodtam. És egy nap azon kaptam magam, hogy Istenhez Imádkozom, bár meggyőződéses ateista voltam. Imádságom valami ilyen lehetett: „Isten, biztosan tudom, hogy te nem létezel. De ha netalán mégis léteznél - amit kétségbe vonok - akkor nem az én kötelességem, hogy higgyek Benned, Inkább a Te kötelességed, hogy kijelentsed Magad nekem” Ateista voltam még, de az ateizmus nem adott békét a szívemnek.

A belső zűrzavar eme időszakában - mint később rájöttem -, egy faluban, fent a román hegyekben, egy öreg ács így Imádkozott: „Istenem, téged szolgáltalak e földön és remélem, hogy meglesz jutalmam, úgy a földön, mint a Mennyben. Jutalmam az legyen, hogy ne halljak meg, mielőtt egy zsidót el nem vezetek Jézushoz, mert Jézus a zsidó népből való volt. De én szegény, öreg és beteg vagyok. Nem Indulhatok el

megkeresni egy zsidó embert. A faluban egyetlen sincsen. Küldj egy zsidót a falumba és én mindent meg fogok tenni, hogy elvezethessem Jézushoz.”

Valami ellenállhatatlan erő húzott abba a faluba. Semmi dolgom nem volt ott. Romániában több, mint 1200 falu van, de éppen abba a faluba mentem. Látva, hogy zsidó vagyok, az asztalos úgy körül udvarolt, ahogy soha egy szép lányt nem udvaroltak körül. A választ látta bennem az Imájára és kezembe adta a Bibliát, hogy olvassam. Kultúrális érdeklődésből előtte is sokat forgattam a Bibliát. De az a Biblia, amit ő adott nekem, egy másfajta Biblia volt. Amint később elmondta nekem, feleségével együtt gyakran órákat imádkozott az én és feleségem megtéréseért. A Biblia, amit nekem adott, nem is annyira szavakkal volt írva, hanem az Imádság által gyűjtött szeretet lángjával. Nem is nagyon tudtam olvasni. Csak sírtam felette, összehasonlítva bűnös életemet Jézuséval, tisztátalanságomat az Ő tisztaságával, gyűlöletemet az ő szeretetével: és ő elfogadott engem, hogy legyek egy az Ővél közül.

Nem sokkal utánam feleségem is megtért. Ő újabb lelkeket hozott el Krisztushoz. Azok a lelkek még több lelket vezettek el Hozzá és egy új evangélikus gyülekezet jött létre Romániában.

Azután jöttek a náci Idők. Rengeteget kellett szenvednünk. Romániában a nácizmus a legortodoxabb elemek diktatúrájában öltött testet, akik üldözték a protestáns csoportokat éppúgy, mint a zsidókat.

Már felszentelésem előtt, mielőtt még felkészültem volna a lelkész szolgálatra, valójában én voltam az egyház vezetője, mint annak alapítója. Enyém volt érte a felelősség. Feleségemet meg engem többször le tartóztattak, megverték és meghurcoltak náci bíráink

előtt. A náciizmus terrorja nagy volt, de csak ízelítő volt ahhoz, ami a komunisták alatt következett. Flammak, Mihalnak, nem-zsidó nevet kellett adnom, hogy megóvjam a haláltól.

A náci Időknek azonban volt egy nagy előnye. Megtanított minket arra, hogy a fizikai bántalmakat el lehet viselni, hogy az emberi szellem Isten segítségével túlélheti még a legszörnyűbb kínzásokat is. Megtanították a rejtett gyülekezeti munka módjait, ami felkészülés volt egy jövőre, sokkal nagyobb megpróbáltatásra - egy tűzpróbára, ami éppen előttünk állt.

Szolgálatom az oroszokért

Mivel mélységesen megbántam azt, hogy ateista voltam, Istenhez történt megtérésem első napjától semmit sem kívántam vágyakozóbban, mint hogy az oroszok számára Jézus tanújává legyek.

Az oroszok olyan emberek, akiket gyermekkoruktól kezdve ateizmusban nevelnek. Vágyam, hogy éppen az oroszokat nyerjem meg az evangéliumnak, beteljesült. Megvalósítása a náci megszállás alatt kezdődött, mivel Romániában sok ezer orosz hadfogloly volt, akik között végezhetjük missziós munkánkat.

Drámai, megindító munka volt. Soha nem felejttem el első találkozásomat egy orosz hadfoglollyal. Azt mondta, hogy mérnök. Megkérdeztem, hisz-e Istenben? Ha azt mondta volna: „nem”, nem is nagyon lettem volna meglepve. Minden embernek megvan a joga, hogy hisz-e, vagy sem. De mikor megkérdeztem hisz-e Istenben, felém emelte a szemét minden érte-

lem nélkül és azt mondta: „Nincs olyan katonai parancsom, hogy higgyek. Ha lesz parancsom, hiszek.”

Könnycseppek futottak le az arcomon. Úgy éreztem, a szívem darabokra szakad. Itt áll előttem egy ember, akinek a lelke halott volt: egy ember, aki elvesztette a legnagyobb ajándékot, melyet Isten adott az emberi fajnak - hogy egyéni összetéveszthetetlen személy legyen. Akarat nélkül eszköz volt a kommunisták kezében, készen állva hinni, vagy nem hinni, parancs szerint. Már nem tudott önállóan dönteni. Tiplikus orosz volt, akiket a kommunista uralom annyi éve alakított ki. Azután a sokk után, hogy láttam, mit tett a kommunizmus az emberi lényel, megígértem Istennek, hogy ezután ezeknek az embereknek szentelem az életem, hogy visszaadjam személyiségüket, és hozzásegítsem őket az Istenbe vetett hithez.

Nem kellett Oroszországba mennem, hogy találkozhassam az oroszokkal.

1944. augusztus 23-ától kezdve kb. egy millió orosz katona érkezett Romániába, és hamarosan ez után a kommunisták kerültek hatalomra az országban. Ezzel olyan rémuralom kezdődött, amelyhez képest a náci alatti szenvedések szinte ártalmatlannak tűntek.

Abban az időben Romániában, amelynek 19 millió lakosa volt, a Kommunista párt mindössze tízezer tagot számlált. De Visinszkij, a Szovjetunió akkori külügyminisztere berontott a szeretett I. Mihály király rezidenciájára, rávágott az asztalra és kijelentette: „Kommunistákat kell kineveznie a kormányba”. Hadserөгünket és rendőrségünket lefegyverezték és így, erőszakkal és sokak által gyűlölvé, a kommunisták megszerezték a hatalmat. Ehhez az akkori amerikai és brit vezetőknek is volt valami közük.

Az ember Isten előtt nemcsak a saját személyes bűnelért felelős, a népének politikai bűnelért is. Kelet-Európa minden rabszolgaságra jutott népének tragédiája terhell az amerikai és brit keresztyéneket is.

Az amerikalaknak tudniuk kell, hogy ha akaratlanul is, segítettek annak idején az oroszoknak, hogy ránk erőltessék a gyilkosság és terror rendszerét. Az amerikalaknak ezért kötelességük is, hogy jóvátegyék, oly módon, hogy segítsék elvinni az Evangélium fényét a szolgaságra jutott népek sötétségébe.

A szeretet és csábítás nyelve ugyanaz

Amint hatalomra kerültek a kommunisták, ügyesen alkalmazták a megtévesztés eszközeit az Egyházzal szemben. A szeretet és csábítás nyelve ugyanaz. Aki egy lányt feleségül kíván és aki csak egy éjszakára akarja megkapni, hogy aztán kidobja, egyaránt így fogadkozik: „Szeretlek”. Jézus figyelmeztet minket, hogy tegyünk különbséget a csábítás és szeretet nyelve között, vegyük észre a báránybőrbe bújtatott farkast, az igazi bárányok között.

Amikor a kommunisták hatalomra jutottak, sok ezer pap, lelkész és prédikátor nem tudott különbséget tenni a két hang között.

A kommunisták összehívták minden keresztyén terület kongresszusát a bukaresti parlament épületébe. Négyezer pap és lelkész gyűlt össze, minden felekezettől. Ez a 4000 pap és lelkész Sztálint választotta a kongresszus tiszteletbeli elnökévé. Ő ezzel egyidőben volt az Istentelenek Világmozgalmának elnöke és a keresztyének tömeggyilkosa. Püspökök és lelki-

pásztorok egymás után álltak fel és jelentették ki, hogy a kommunizmus és a keresztyénség alapjában azonos és békén tudnak egymás mellett létezni. Egyik lelkész a másik után dicsérte a kommunizmust és biztosította az új kormányt az Egyház hűségéről.

A feleségem mellettem ült és azt mondta: „Richard, állj fel és mosd le ezt a szégyent Krisztus arcáról! Ők az arcába köpnek.”

Azt válaszoltam: „Ha megteszem, elveszíted a férjedet.” Erre ő azt válaszolta: „Nem akarok egy gyávát férjemül.”

Ekkor felálltam és beszéltem a kongresszushoz, nem a keresztyének gyilkosait, hanem Krisztust és Istent magasztalva és azt mondtam nekik, hogy elsőként Őhöz kell hűségesnek lennünk. A kongresszus valamennyi beszédét közvetítették és így az egész ország hallhatta a kommunista Parlament szónokáról Krisztus üzenetének hirdetését. Később megfizettem ezért, de érdemes volt megtennem.

Ortodox és protestáns egyházi vezetők egymással versengve hódoltak be a kommunizmusnak. Egy ortodox püspök a sarló-kalapácsot a palástjára vette és felkérte a papokat, hogy ezentúl ne méltaságodnak szólítsák, hanem csak így: „Püspök elvtárs”.

Részt vettem Resita városában a baptisták kongresszusán - melyet a vörös zászló díszített, és ahol mindenki felállva énekelte a Szovjetunió himnuszát. A baptisták elnöke kijelentette, hogy Sztálin nem tett mást, mint teljesítette Isten parancsát. Úgy magasztalta Sztálint, mint egy nagy biblíatanítót. Olyan papok mint Patrascolu és Roslanu még határozottabban kifejezték ezt - a titkosrendőrség tisztjei lettek. Rapp, a romániai evangélikus egyház helyettes püspöke, azt kezdte tanítani a teológiával személynél, hogy Isten

háromszor jelentette ki magát: egyszer Mózesen, egyszer Jézuson és harmadszor Sztállnon kersztül és az utóbbi az elődjét még felül is múlja.

Nem szabad elfelejtenünk, hogy az Igazi baptisták, akikkel én szoros kapcsolatban vagyok, nem értettek egyet és hűek maradtak Krisztushoz, amlért sokat kellett szenvednünk. Azonban a kommunisták „megválasztották” vezetőiket és a baptistáknak nem volt más választásuk, mint elfogadni őket. Ugyanez az eljárás jellemző ma a vallási közösségek minden befolyásos pozíciójának betöltési módjára.

Azok, akik Krisztus helyett a kommunizmus szolgálólivá lettek, elkezdtek feljelenteni azokat a hittestvéreket, akik nem csatlakoztak hozzájuk.

Mint ahogy az orosz keresztyének létrehozták az orosz forradalom után a Földalatti Egyházat, a kommunizmus hatalomrajutása és számos egyházi vezető árulása arra kényszerített bennünket, hogy Romániában is létrehozzuk a Földalatti Egyházat, amely megbízásához híven hirdeti az Igét, prédikálja az Evangéliumot és elvezeti a gyermekeket Krisztushoz. A kommunisták mindezt megtiltották és a hivatalos egyház beleegyezett.

Másokkal együtt én is elkezdtem a földalatti munkát. Külsőleg nagyon tiszteletreméltó pozícióm volt, amelynek semmi köze sem volt földalatti munkámhoz és álcaként szolgált. A Norvég Evangélikus (Lutheránus) Misszió lelkésze voltam és ezzel egyidőben az Egyházak Világszövetsége romániai bizottságában dolgoztam. (Romániában a legcsekélyebb fogalmunk sem volt arról, hogy a szervezet valaha is együttműködne a kommunistákkal. Abban az időben csak a munkánk megkönnyítésére szolgált az országban.) Ez

a két cím nagyon jó pozíciót biztosított a hatóságok előtt, akik semmit sem tudtak földalatti munkámról.

Ez két munkaterületet ölelt fel:

Az első: álcázott munkák a sokezernyi orosz katoná között.

A második ág: A földalatti missziós szolgálat Románia leigázott népelért.

Az oroszok egy nép „oly szomjas” lelkekkel

Számomra az Ige hirdetése az oroszoknak maga a menny a földön. Sok nemzetiségű embernek prédikáltam már, de még soha nem láttam népet, amely úgy inná az Igét, mint az oroszok, az anyyra „szomjas lelkek.”

Egy ortodox pap, barátom, telefonált és beszámolt arról, hogy egy orosz tiszt ment hozzá, hogy meggyónjon. Barátom nem beszélt oroszul. Tudva azt, hogy én azonban igen, megadta neki a címemet. Másnap a tiszt eljött hozzám. Nyitott volt Isten Iránt, vágyódott Isten után, de soha nem látott még Bibliát. Soha nem volt még vallásos szertartáson (Oroszországban amúgy is nagyon kevés a templom). Nem kapott vallásos nevelést. Szerette Istent anélkül, hogy a legcsekélyebb fogalma lett volna Róla.

Azzal kezdtem, hogy felolvastam neki a Hegyi Beszédet és Jézus példázatait. Miután hallotta ezeket, kitörő örömmel táncolni kezdett a szobában, így örvendezve: „Milyen csodálatos szépség! Hogyan élhettem e Krisztus ismerete nélkül!” Ez volt az első al-

kalom, amikor láttam valakit ennyire elragadottan boldognak Krisztusban.

Aztán elkövettem egy hibát. Felolvastam neki a passiót és Krisztus keresztre feszítését, anélkül, hogy felkészítettem volna erre. Nem ezt várta és amikor hallotta, hogyan verték meg Krisztust, hogyan feszítették keresztre és hogy a végén meghalt, összecsuklott egy karosszékekben és keservesen sírni kezdett. Hltt a Megváltóban és most a Megváltója halott.

Ránéztem és szégyelltem, hogy keresztyénnek, sőt lelkésznek, mások tanítójának neveztem magam. Még soha nem volt annyira részem Krisztus szenvedésében, mint most ennek az orosz tisztnek. Mikor ránéztem, mintha újra Márta Magdalénát láttam volna sírni a keresztfala lábánál, őszintén sírni, mikor Jézus egy holttest volt a sírban.

Aztán felolvastam neki a feltámadás történetét. Nem tudta, hogy a Megváltója ismét elő fog jönni a sírból. Mikor meghallotta ezt a csodálatos hírt, térdét csapkodta és egy nagyon csúnya, de, úgy gondolom, neki magának nagyon „szent” káromkodást mondott. Ilyen volt az ő durva beszédmodora. Újra örvendezett. Örömmel kiáltotta: „Ő él! Ő él!” Újra körbetáncolt a szobában, az örömtől szinte megrészegegyedve.

Azt mondtam neki: „Imádkozzunk!” Nem tudott imádásokat. Nem ismerte a szent kifejezéseinket. Velem együtt térdre esett és ezekkel a szavakkal imádkozott: „Ó Isten, milyen nagyszerű fickó vagy! Ha a Te helyedben volnék, és Te az én helyemben, én bizony soha nem bocsátanám meg Neked a bűnödöt. De te tényleg egy klassz fickó vagy és én teljes szívemből szeretlek.”

Azt hiszem, a mennyben minden angyal abbahagyta, amit csinált, hogy hallja ezt a fennkölt imát egy orosz tisztől. Ezt az embert megnyertem Krisztusnak!

Egy boltban találkoztam egy orosz századossal és egy női tiszttel. Mindenféle dolgokat vásároltak és nehézségek voltak az eladóval való beszélgetésben, mivel ő nem értett oroszul. Felajánlottam, hogy fordítok nekik és megismerkedtünk. Meghívtam őket ebédre a házukba. Evés előtt azt mondtam nekik: „Keresztyén házban vagytok és mi Imádkozni szoktunk.” Oroszul mondtam az Imádságot. Letették a villát és a kést és már egyáltalán nem érdekelte őket az étel. Kérdést kérdés után tettek fel Istenről, Krisztusról, a Bibliáról. Sejtelmük sem volt róla.

Nem volt könnyű beszélni velük erről. Elmondtam nekik annak az embernek a példázatát, akinek száz juha volt és egyet elveszített. Nem értették. Azt kérdezték: „Hogy lehet neki száz juha? Nem vette el tőle a kolhoz?” Azután azt mondtam, hogy Jézus király. Így válaszoltak: „Minden király rossz volt, akik zsarnokoskodtak a nép felett és így Jézusnak is zsarnoknak kellett lennie.” Mikor a szőlőmunkások példázatát mondtam el nekik, azt mondták: „Igen, nagyon jól tették, hogy fellázadtak a tulajdonos ellen. A szőlőnek a közösbe kell tartoznia.” Minden új volt nekik. Amikor Jézus születéséről beszéltem, olyat kérdeztek, ami egy nyugati szájából Istenkáromlásnak tűnne: „Mária Isten felesége volt?” Közben velük és sok mással beszéltem, megtanultam, hogy ahhoz, hogy az Igét hirdethessem az oroszoknak, annyi év kommunizmus után, egy teljesen új nyelvet kell használnom.

A misszionáriusoknak, akik Közép-Afrikába mentek, nehézségek voltak Ézsaiás szavainak fordításánál: „Ha bűneltek skarlátprosak, hófehérré lesznek.”

Az egyenlítői Afrikában senki nem látott havat. Nem volt szavuk a hóra. Így kellett lefordítanuk: „Bűneltek olyan fehérré válnak, mint a kókuszdió bele.”

Éppen így le kellett tehát fordítanunk a Szentírást marxista nyelvre, hogy érthetővé tegyük a számukra. Ez olyan dolog volt, amelyet nem tehettünk meg magunktól - de a Szentlélek elvégezte a munkát rajtunk keresztül.

A százados és a női tiszt még aznap megtért. Kéőbb sokat segítettek az oroszokért végzett földalatti szolgálatunkban.

Titokban nyomtattunk és szétosztottunk az oroszok között sok ezer Újtestamentumot és egyéb keresztényen irodalmat. Megtért orosz katonák segítségével sok Bibliát és Biblia-részletet csempészünk Oroszországba.

Egy másik módszert is alkalmaztunk, hogy Isten Szavának példányait eljuttassuk orosz kezekbe. Az orosz katonák már évekig voltak a fronton és soknak volt otthon gyereke, akiket már régóta nem láttak. (Az oroszok nagyon szeretik a gyermekeket.) Flam, Mihai és más gyerekek, legtöbbjük tíz év alatti, az utcán és a parkokban odamentek az orosz katonákhoz, magukkal vevé sok Bibliát és más irodalmat a zsebükben. Az orosz katonák megcirógatták a fejüket, kedvesen beszéltek velük, miközben saját gyermekükre gondoltak, akiket már oly sok év óta nem láttak. Csokoládét, vagy cukorkát adtak nekik és a gyerekek is adtak valamit cserébe - Bibliákat és Evangéliumokat, amelyeket mohón elkaptak. Amint nekünk túl veszélyes lett volna nyíltan megtenni, azt gyermekeink teljes biztonságban tehették. Ők voltak az „Ifjú misszionáriusok” az oroszoknál végzett munkában. Az eredmény kitűnő volt. Rengeteg orosz katonához eljutott így a Szentírás, akkor, amikor erre más lehetőség nem lett volna.

Az Ige hirdetése az orosz laktanyákban

Nemcsak személyes tanúságtétellel, egyéni beszélgetésben dolgoztunk az oroszok között.

Kis csoportos találkozókon is nyílt lehetőségünk a közöttük való szolgálatra.

Az oroszok nagyon szerették a karórákat. Mindenkitől órát loptak. Megállították az embert az utcán és át kellett adni nekik. Nem volt ritkaság az olyan katona, akinek mindkét kezén több óra is volt. Láthattunk női tiszteket, akiknek ébresztőóra lógott a nyakában. Ezelőtt még soha nem volt órájuk és most soha nem tudtak eleget megkaparintani. Azoknak a románoknak, akik szerettek volna egy órát, el kellett menniük a szovjet hadsereg szállásaira, hogy vegyenek lopottat, vagy éppen a sajátjukat vásárolták vissza. Tehát így megszokott volt, hogy románok járnak az orosz laktanyákban. Nekünk a Földalatti Egyház tagjainak ez - az óravásárlás - jó ürügyként szolgált, hogy mi is közéljük mehéssünk.

Úgy döntöttem, hogy első kísérletként prédikálni fogok egy orosz katonai barakkban egy ortodox ünnepen - Szent Pál és Szent Péter napján. Elmentem a katonai bázisra, mintha órát vásárolnék. Úgy tettem, mintha ez az óra túl drága lenne, a másik túl kicsi, a harmadik túl nagy. Jó néhány katona gyűlt össze körülöttem, mindegyikük ajánlott valamit. Tréfásan megkérdeztem őket: „Van köztetek valaki, akit Péternek, vagy Pálnak hívnak?” Volt néhány. Akkor azt mondtam: „Tudjátok, hogy a mai napon az ortodox egyházatok Szt. Pált és Pétert ünnepli?” (Néhány idősebb

orosz katona tudta.) Ezért megkérdeztem: „Ki tudja, hogy ki volt Pál és Péter?” Senki sem tudta. Elkezdtem beszélni nekik Pálról és Péterről. Az egyik idősebb orosz katona félbeszakított és azt mondta: „Te nem órád vásárolni jöttél közénk. Azért jöttél hozzánk, hogy a hitről szóljál. Ül le és beszélj hozzánk! De légy nagyon óvatos! Mi tudjuk, kiktől kell tartanunk. Ők körülöttem mind jó emberek. Ha azonban a térdedre teszem a kezemet, csak órákról beszélhetsz. Mikor elveszem a kezemet, újra folytathatod az üzenetedet! Elég nagy csoport állt körülöttem és én beszéltem nekik Krisztusról, akikért Péter és Pál meghalt. Időről-időre olyan ember jött közelünkbe, akiben nem bíztak. A katona a térdemre tette a kezét és én elkezdtem az órákról beszélni. Amint az illető eltűnt, folytattam a prédikációt Krisztusról. Ezt a látogatást sok-sok másik követte az orosz keresztyén katonák segítségével. Sok elvtársuk megtalálta Krisztust. Több ezer Szentírást osztottunk szét velük együtt titokban.

A Földalatti Egyházból több testvérünket elfogták és keményen megverték ezért, de nem árulták el szervezetünket.

Ezen munkavégzés idején részünk volt abban az örömben, hogy találkozhattunk az Orosz Földalatti Egyházból jött testvéreinkkel és hallhattunk tapasztalataikról. Mindenekelőtt a nagy szentek jellemvonalait véltük felfedezni bennük. Hány év kommunista befolyáson esetek át! Néhányuk kommunista egyetemet végzett, de amint a sós vízben élő hal is édesen tartja a húsát, ők is elvégezték a kommunista iskolákat, de lelküket tisztán és érintetlenül megőrizték Krisztusban.

Oly csodálatos lelkük volt ezeknek az orosz keresztyéneknek! Azt mondták: „Tudjuk, hogy a csillag a

sarlóval és kalapáccsal együtt, melyet a sapkánkon viselünk, az Antikrisztus Jele." Nagyon szomorúan mondták ezt. Nagyon sokat segítettek, hogy hirdethessük az Evangéliumot más orosz katonák között is.

Elmondhatom róluk, hogy megvolt minden keresztyén erényük, kivéve az örömet. Ezt csupán a Krisztushoz megtéréskor mutatták. Azután eltűnt. Nagyon sokat tűnődtem ezen. Egyszer megkérdeztem egy baptistát. „Hogyan van az, hogy ti nem ismeritek az örömet?” Így válaszolt: „Hogy lehetnék boldog, amikor el kell titkolnom a saját egyházam lelkésze előtt azt, hogy igazi keresztyén vagyok, hogy Imádságos életet élek és próbálok megnyerni más lelkeket is? Az egyház hivatalos lelkésze a titkosrendőrség besúgója. Nálunk egyik ember figyeli a másikat. A pásztorok azok, akik elárulják a nyáját. Nagyon mélyen a szívünkben ott van a megváltás öröme, de annak a mások által is látható örömnek, amely nálatok megvan, nálunk már nincs helye.

A keresztyénség drámalvá vált számunkra. Amikor ti szabad keresztyének megnyertek egy lelket Krisztusnak, egy tagot nyertek egy munkájában zavartalanul élő egyháznak. De mikor mi megnyerünk egy embert, tudjuk, hogy akár börtönbe is kerülhet és gyermekei árvákká válhatnak. Annak az öröme, hogy elvezettünk valakit Krisztushoz, mindig azzal a sötét érzéssel keveredik, hogy ezért árat kell fizetni!

Egy egész új típusú keresztyénnel találkoztunk, a Földalatti Egyház keresztyénevel.

Még sok meglepetés ért bennünket.

Mint ahogy sokan vannak, akik úgy gondolják, hogy keresztyének és valójában nem azok: azt találtuk az oroszok között, hogy sokan, akik azt hiszik, hogy atelsták, a valóságban nem azok.

Egy orosz házaspár járt nálam, mindketten szobrászok. Amikor Istenről beszéltem nekik, spontánul azt válaszolták: „Nem, Isten nem létezik. Bezbozsni-
kok vagyunk - Istentelenek. Elmondunk valamit, valami érdekeset, ami megesett velünk.” „Egyszer egy Sztálin szobron dolgoztunk. Munka közben a feleségem azt kérdezte: Figyelj csak! Milyen különös dolog ez a hüvelykujjal. Ha nem tudnánk szembefordítani a hüvelykujjunkat a többivel - ha az ujjaink a kezünkön éppen úgy lennének elrendezve, mint a lábunkon - nem tudnánk megfogni egy kalapácsot, sem vésőt, sem bármilyen szerszámot, egy könyvet, egy darab kenyeret. Az emberi élet lehetetlenné válna e nélkül a kis hüvelykujj nélkül. Ki csinálta hát meg a hüvelykujjat? Mindketten marxizmust tanultunk az iskolában és tudjuk, hogy a menny és a föld maguktól keletkeztek. Nem Isten teremtette őket. Így tanultam és így is hiszem. De ha nem is Isten teremtette volna a mennyet és a földet, ha csak ezt a kis hüvelykujjat alkotta volna, ezért a kis dolgokért is dicséernünk kellene Őt.

Dicsérjük Edisons, Bellit és Stephensont, akik feltalálták az izzót, a telefont, a vasutat és sok más dolgot. De miért nem dicsérjük azt, aki megalkotta a hüvelykujjat? Ha Edisonnak nem lett volna hüvelykujja, semmit sem találhatott volna fel. Helyes és méltányos hát tisztelni Istent, azért, hogy megcsinálta a hüvelykujjat.”

A férj nagyon mérges lett, mint minden férj, amikor a feleség bölcs dolgokat mond. „Ne beszélj ilyen butaságokat. Hallottad, hogy nincs Isten. Éppoly kevésbé, ahogyan nem tudhatjuk, nincs-e egy ház bepóloskázva és hogy nem ér-e minket szerencsétlenség. Vésd az eszedbe egyszer és mindenkorra, hogy nincs Isten. A mennyben nincsen senki.”

Erre ő így válaszolt: „Ez még nagyobb csoda. Ha a Mindenható Isten lenne a mennyben, akiben - butaságból - ősapáink hittek, természetes lenne, hogy van hüvelykujjunk. Egy Mindenható Isten mindent megtehet, tehát megalkothatja a hüvelykujjat is. De ha nincs senki a mennyben, akkor én saját részemről elhatározom, hogy teljes szívemből Imádom azt a „Senkit”, aki a hüvelykujjamat megteremtette.”

Így tehát a „Senki” tisztelői lették! Hittük a „Senkiben” Idővel átfogóbbá vált, mivel nem csak a hüvelykujj teremtőjének hitték, hanem a csillagok, virágok, egyáltalán az élet minden szépsége teremtőjének.

Éppen olyan volt ez, mint annak Idején Athénben, amikor Szent Pál találkozott az „Ismeretlen Isten” Imáddalval.

Ez a házaspár kimondhatatlanul boldog volt, amikor azt hallotta tőlem, hogy hittük helyes volt, valóban van valaki a mennyben, aki „Senki”, egy Isten, aki „nem ember”, hanem szellem, a szeretet, bölcsesség, Igazság és hatalom lelke, aki úgy szerette őket, hogy elküldte egyszülött fiát, és az önmagát áldozta fel értünk a keresztfán.”

Úgy hittek Istenben, hogy nem tudtak erről a hitük-ről, de már tették. Nekem megadatott az a nagy előjog, hogy egy lépéssel továbbvezessem őket, hogy személyesen megtapasztalhassák a megváltást.

Egy másik alkalommal megláttam egy orosz nőt tisztet az utcán. Odamentem hozzá és bocsánatkérően így szóltam: „Tudom, hogy udvarlatlan dolog az utcán megszólítani egy Ismeretlen hölgyet, de lelkész vagyok, és komoly a szándék. Szeretnék beszélni Ön-nel Krisztusról.”

Megkérdezte: „Szereti Krisztust?” Így válaszoltam: „Igen! Teljes szívemből.” A karjaimba vetette magát

és újra és újra megcsókolt. Ez nagyon kínos helyzet volt egy lelkész számára, így hát én is megcsókoltam őt, azt remélve, hogy az emberek azt gondolják, rokonok vagyunk. Megmagyarázta. „Én is szeretem Krisztust!” Elhívtam a lakásunkba. Nagy meglepetésemre azt fedeztem fel, hogy semmit - egyáltalán semmit - sem tudott Krisztusról, kivéve a nevét. És mégis szerette Őt. Nem tudta, hogy Ő a „Mégváltónk”, vagy mit jelent a megváltás. Nem tudta, hogyan élt és miért halt meg Krisztus. Nem ismerte a tanításait, az életét, sem isteni megbízatását. Számomra pszichológiai rejtély volt, hogyan szerethet egy ember valakit, ha csak a nevét ismeri.

Amikor megkérdeztem erről, így válaszolt: „Mikor kislgyerek voltam, képekkel tanítottak olvasni. Minden betűhöz egy kép tartozott az „a” betűhöz például az alma. Amikor középiskolába mentem, „szent kötelességként” tanultam megvédeni a kommunista hazát. A kommunista erkölcsről is tanítottak. De nem tudtam elképzelni, hogy a „szent kötelesség vagy az erkölcs” hogyan nézett ki. Mert ehhez egy képre volt szükségem. Tudtam viszont, hogy elődeinknek volt egy képe, az életben minden szép, csodálandó és igaz dologra. A nagymamám mindig meghajolt a kép előtt és azt mondta, hogy ez egy bizonyos „Krisztus” képe. És én ezt a nevet szerettem. Ez a név sajátos valósággá vált a számomra. Azt kell mondanom, ez a név egyenesen örömet szerzett nekem.”

Ahogy hallgattam, eszembe jutott a Filippinellékhez írott levél, hogy az Ő neve hallatára minden térdnek meg kell hajolnia. Az anti-Krisztus egy időre talán képes lesz eltörölni a világból az Isten ismeretét. De Krisztusnak már pusztán nevében is annyi erő van és ez fog elvezetni a világoossághoz.

Örömteli szívvel találta meg a házámban Krisztust, és Akinek a nevét szerette, már személyesen is ott élt a szívében.

Minden találkozásom, amely oroszokkal történt, tele volt költészettel és mély értelemmel.

Egy nővérünk, aki a vasútállomáson hirdette az Evangéliumot, megadta a címet egy érdeklődő tisztnek.

Egy este eljött hozzám egy magas, jóképű orosz hadnagy.

Megkérdeztem tőle: „Mivel szolgálhatok Önnek?”

Így válaszolt: „A világosságért jöttem.”

Elkezdtem felolvasni neki a Biblia legfotosabb részelt. A kezemre tette a kezét és így szólt: „Teljes szívemből kérem önt, ne vezessen félre. Olyan néphez tartozom, amelyet sötétségben tartanak. Mondja meg őszintén, valóban ez az Isten Szava?” Biztosítottam erről. Órákig hallgatott engem és elfogadta Krisztust.

Az oroszok soha nem mesterkéltek vagy felszínesek a vallás tekintetében. Ha a vallás ellen harcoltak, vagy ha érte és Krisztust keresték, teljes lélekkel tettek. Ezért van, hogy Oroszországban minden keresztyén egyben olyan misszionáriussá válik, aki arra törekszik, hogy lelkeket nyerjen meg. Ezért nincs még egy olyan ország, amely ennyire nyitott, érett az Evangélium hirdetésében. Az oroszok a Földnek egyik természeténél fogva legvallásosabb hajlamú népe. A világtörténelem folyamata volna megváltoztatható, ha az Evangélium támadásának tennék ki őket.

Igazi tragédia, hogy ez az orosz föld és népe a legéhesebbek Isten szavára, mégis úgy látszik, mintha minden keresztyén leírta volna már őket.

Egyszer egy vonaton egy orosz tiszt ült velem szemben. Megpróbáltam vele Krisztusról beszélni, de

már néhány perc múlva atelsta érvek valóságos özö- nével szállt szembe velem. Marx, Sztálin, Voltaire, Dar- win és más megbízható emberek bibliaellenes idézetel csak úgy folytak a szájából. Nem adott lehetőséget, hogy ellentmondjak. Csaknem egy órán keresztül be- szélt, hogy megpróbáljon meggyőzni, hogy nincs Isten. Amikor befejezte, megkérdeztem tőle: „Ha nincs Isten, miért Imádkozik, ha bajban van?” Úgy válaszolt, mint a tolvaj, akit rajtakaptak. „Honnan tudja, hogy szoktam Imádkozni?” Nem engedtem, hogy kicsússzon a ke- zemből. „Én kérdeztem először, azt kérdeztem, miért Imádkozik. Kérem, válaszoljon.” Lehajtotta a fejét és belsmerően így szólt: „A fronton, amikor a németek bekerítettek bennünket, mindenki Imádkozott. Nem tudtuk, hogyan kell csinálni, így hát azt mondtuk egy- szerűen: „Te Isten és te anyal lélek”, ami biztosan na- gyon jó Imádság az előtt, aki az ember szívébe lát.”

Az oroszok között végzett szolgálatunk sok gyü- mölcsöt hozott.

Különösen emlékszem Pjotr-ra. Senki sem tudja, melyik orosz börtönben halt meg. Még olyan fiatal volt! Talán, ha húsz éves. Az orosz hadsereggel jött Romá- niába. Egy földalatti találkozáson tért meg és megkért, hogy kereszteljem meg.

A keresztelés után megkérdeztem tőle, hogy a Bib- lia melyik verse ragadta meg leginkább és melyik készítette arra, hogy eljöjjön Krisztushoz.

Azt mondta, hogy figyelmesen hallgatott, amikor az egyik titkos összejövételünkön Lukács 24-et olvas- tam fel, azt a történetet, amikor Jézus a két Emmaus felé tartó tanítvánnyal találkozott. Amikor a falu köze- lébe értek „Ő azonban úgy tett, mintha tovább akarna menni”. Pjotr azt mondta „Tudni akartam, miért tette ezt Jézus. Biztos, hogy a tanítvánnyal akart maradni.

De akkor miért mondta, hogy tovább akart menni?" A magyarázatom az volt, hogy Jézus nagyon tapintatos. Egészen biztos akar lenni abban, hogy valóban vágyódnak utána. Amikor látta, hogy szívesen látják, örömmel velük tartott a házukba. A kommunisták tapintatlanok. Erőszakkal törnek be a szívünkbe és az elménkbe. Kora reggeltől késő éjszakáig arra kényszerítene, hogy őket hallgassuk. Ez teszik az iskolában, a rádión, újságban, plakátokon, mozifilmeken, atelsta gyűléseken keresztül, mindenhol, ahol csak vagyunk. Vég nélkül hallgatni kell az Istentagadó propagandájukat, akár tetszik, akár nem. Jézus ezzel szemben tiszteli a szabadságunkat. Halkan kopogtat az ajtón. „Jézus udvarias tapintatával nyert meg engem.” mondta Pjotr. Az éles kontraszt a kommunizmus és Krisztus között meggyőzte őt.

Nem ő volt az egyetlen orosz katona, akit Jézus jellemének ez a vonása ragadott meg. Meg kell vallanom, én, mint lelkész, soha nem gondolkodtam erről ilyen módon.

Belső átalakulása után Pjotr újra és újra a szabadságát és az életet kockáztatta, hogy keresztyén Irodalmat csempészhessen és hogy Romániából segíthesse a Földalatti Egyházat a Szovjetunióban. Végül elfogták. Csak az tudom, hogy 1959-ben még börtönben volt. Időközben vajon meghalt? Krisztusnál van-e már, vagy e világban folytatja-e még jó harcát a hitért? Nem tudom. De elegendő az, hogy Isten tudja, hol van most ő.

Mint ahogy ők, sokan mások is nem csak megtértek. Közülünk senkinek sem szabad megállnia, ha már egy lelket az üdvösséghez segített Krisztusban. Ezzel csak a munka felét végeztük el. Inkább minden Krisztusnak megnyert léleknek olyanná kell válnia, hogy

továbbiakat nyerhessen meg. Ezek a orosz katonák nem csak megtértek, de „misszionáriusokká” is váltak a Földalatti Egyházban. A vakmerőségig merészek voltak Krisztusért és mindig azt hajtogatták, milyen kevés az, amit ők Krisztusért tehetnek, azért, aki értük halt meg.

Rejtett szolgálatunk, egy szolgaságban tartott népért

A második munkaterület titkos missziós munkánk volt, maguk a románok között.

A kommunisták nagyon hamar levették nálunk is az álarcukat. Kezdetben olyan módszereket alkalmaztak, hogy az egyházi vezetőket maguk oldalára állítsák, de aztán megkezdődött a nyílt terror. Ezeket tartóztattak le. Egy ember megnyerése Krisztusnak számunkra is éppen olyan izgalmas dologgá vált, mint amilyen az oroszoknak már hosszú ideje.

Később magam is börtönbe kerültem olyan emberekkel együtt, akiket Isten segítségével - én nyerhettem meg Krisztusnak. Egy olyan emberrel kerültem egy cellába, aki hat gyermeket hagyott hátra és aki most keresztyén hitéért került börtönbe. A felesége és gyermekei éheztek. Úgy tűnt, hogy esetleg már nem is láthatja őket. Megkérdeztem tőlük: „Nem neheztelsz rám, amiért elvezettelek Krisztushoz és emiatt a családotad ilyen nyomorúságba jutattam?” Így válaszolt. „Nem tudom szavakkal kifejezni hálámat, amiért elvezettél a csodálatos Megváltóhoz. Soha nem tennék másképpen.”

Krisztus hirdetése az új körülmények között nem volt könnyű. Sikerült kinyomtatnunk számos kersztyn tanulmányt, átjuttatva őket a szigorú kommunista cenzúrán. A kommunista cenzornak bemutattunk egy könyvecskét, amelynek a címlapján Marxnak, a kommunizmus alapítójának képe volt. A könyv címe: „A vallás a népek ópluma”, másoknak hasonló címűk volt. Ő ezeket kommunista könyveknek vélte és rányomta pecsétjét. Ezeken a könyveken keresztül, amelyek néhány oldal Marx, Lenin és Sztálin idézettel kezdődtek és megnyugtatták a cenzort, továbbítottuk üzenetünket Krisztusról.

Egy Födallati Egyház nem teljesen rejtett. Egy Jég-hegyhez hasonlíthatóan munkájának kis része látható marad. Elmentünk a kommunista tömeggyűlésekre és szétszítottuk ezeket a „kommunista” könyvecskéket. A kommunisták Marx képét látva, egymással versenyezve vásárolták a könyveket. Mire elérték a tizedik oldalt és aztán rájöttek arra, hogy a folytatás már Istenről és Jézusról szólt, mi már messze jártunk.

Az Ige hirdetése mégsem egyszerű az új körülmények között. Az egész népet a legsúlyosabb elnyomás alatt tartották. A kommunisták gyakorlatilag mindent elvettek mindenkitől. A paraszttól elvették a földjét és az állatát. A szabótól, vagy a fodrástól a boltját, műhelyét. Nemcsak a kapitalisták tulajdonát sajtátították ki. A szegény emberek szintén sokat szenvedtek. Szinte minden családból volt valaki a börtönben, az általános nyomor órlási volt. Az emberek azt kérdezték: „Hogy lehet az, hogy a szeretet Istene megengedi a gonosz győzelmét?”

Az első apostoloknak sem lehetett könnyebb Krisztust hirdetni Nagypénteken, amikor Jézus ezek-

kel a szavakkal halt meg a kereszten: „Én Istenem, én Istenem miért hagytál el engemet?” (Mt 15,34)

De a tény, hogy művét elvégezte közöttünk, azt bizonyítja, hogy az Istentől volt és nem tőlünk. Ezért csak a Jézus Krisztusba vetett hit válaszolhatja meg ezeket a kérdéseket.

Jézus beszélt nekünk a szegény Lázárról, aki éppen úgy sanyargott, mint mi - éhezett, haldoklott, sebeit kutyák nyalogatták - de végül az angyalok vitték Ábrahám kebelére.

Hogyan hatott az Egyház a föld alól a nyilvánosságra

A Földalatti Egyház magánházakban, erdőkben, pincékben találkozott - ahol lehetett. Ott, titokban készült elő a „nyílt” munkára. A kommunisták szeme előtt kidolgoztunk egy tervet az utcai prédikációkra, ami ugyan idővel egyre veszélyesebb lett, de ilyen módon sok olyan lelket érthettünk el, amelyet más módon nem tudtunk volna. Különösen a feleségem nagyon aktív volt ebben. Néhány keresztyén feltűnés nélkül összegyűlt egy utcasarkon és énekelni kezdett. Az emberek megálltak, hogy hallgassák a szép éneket és a feleségem elmondta nekik az üzenetét. Elhagytuk a teret, mielőtt a titkos rendőrség arra járt volna.

Egyik délután, míg én máshol végeztem szolgálatot, a feleségem sok ezer munkás előtt mondta el az üzenetünket a nagy MALAXA gyár bejáratánál, Bukarest szívében. Istenről és a megváltásról beszélt a

munkásoknak. Másnap sok munkást agyonlőttek ebben a gyárban, miután fellázadtak a kommunisták Igazságtalanságai ellen. Éppen idejében hallották az üzenetet!

Földalatti Egyház voltunk ugyan, de mint Keresztelő János, nyíltan beszéltünk Krisztusról az emberek és uralkodók előtt.

Egy alkalommal a kormány épületének lépcsőjénél két keresztyén testvérünk odatolakodott a miniszterelnökhöz, Gheorghlu Dej-hez. Az alatt a néhány pillanat alatt, ami rendelkezésünkre állt, bizonyosságot tettek neki Krisztus Evangéliumáról, sürgetve, hogy forduljon szembe bűnelvel és hagyjon fel a keresztyének üldözésével. Börtönbe záratta őket vakmerő tanúbizonyosságukért. Évekkel később, amikor ugyanaz a miniszterelnök, Gheorghlu Dej nagyon beteg volt, az Evangélium magja, amit akkor elvetettek benne és amiért sokat szenvedtek, gyümölcsöt hozott. A szükség órájában a miniszterelnök emlékezett a szavakra, amelyeket hozzá intéztek. Ezek a szavak a Biblia szavai voltak:

„Az Isten Igéje élő és ható és élesebb minden kétélű fegyvernél.”

Áthatoltak a szíve keménységén és ő átadta az életét Krisztusnak. Megvallotta bűnelt, elfogadta a Megváltót és szolgálni kezdte Őt a betegségében. Nem sokkal ezután meghalt, de eljutott az újonnan megtalált Megváltójához, mivel két keresztyén hajlandó volt megfizetni az árát. E két ember tartása példamutató a keresztyének bátor tanúságtételére a materialista országokban.

A Földalatti Egyház nemcsak titkos összejöveteleken és álcázott vállalkozásokon működött, hanem bátran, nyíltan hirdette az Evangéliumot az utcákon és

a magas kommunista funkcionáriusok előtt is. Mindennek ára volt. Mi felkészültünk, hogy megfizessük azt, és a Földalatti Egyház ma is készen áll erre.

A titkosrendőrség azért üldözte olyan keményen a Földalatti Egyházat, mivel rájöttek, hogy ez az egyetlen hatékony ellenállás, éppen az a fajta ellenállás, a szellemi ellenállás, ami ha nincs akadályoztatva, alááshatja az ő ateista hatalmukat. Fellelkesültünk, ahogy csak az ördög képes rá - hogy ez közvetlen fenyegetés számukra. Rájöttek, hogy ha egy ember hisz Krisztusban, soha nem lesz lélektelen, engedelmes eszköz. Tudták, hogy az embert börtönbe zárhatják ugyan, de az Istenbe vetett hitet soha.

De a Földalatti Egyháznak mégis vannak hívei, vagy tagjai, még akár a kommunista kormányban és titkosrendőrségen belül is.

Megbíztuk a keresztyéneket, hogy csatlakozva a titkosrendőrséghez, felvéve az ország megvetett egyenruháját, informálhassanak bennünket a titkosrendőrség lépéseiről. A Földalatti Egyház sok testvére tette ezt, titokban tartva hitüket. Nem könnyű elviselni azt a megvetést, amit a saját családjuktól kapnak, amiért kommunista egyenruhát viselnek, és hogy hallgatni kényszerültek előttük valódi küldetésükről. De ők vállalták ezt, önzetlen szeretetből Krisztus és a gyülekezet iránt.

Amikor elrabortak az utcáról és évekig szigorúan titkosan tartottak fogva, egy keresztyén orvos ténylegesen beépült a titkosrendőrségbe, hogy felfedezze hollétemet. Mint a titkosrendőrség bizalmi orvosának szabad bejárása volt a cellákba, és remélte, hogy meg fog találni. Minden barátja elfordult tőle, mivel azt hitték, hogy valóban kommunistává vált. A kínzók

egyenruhájába öltözve járni egy hívő számára sokkal nagyobb áldozat Krisztusért, mint rabruhát viselni.

Az orvos rámtalált egy sötét cellában és továbbadta a hírt, hégy életben vagyok. Ő volt az első barát, aki felfedezett, az első, nyolc és fél éves börtönlőm alatt. Rajta keresztül terjedt el a hír, hogy élek, és amikor számos rabnak megkegyelmezték az Eisenhower-Hruscsov „enyhülés” alatt 1956-ban, a keresztyének szót emelték az én elengedésemért is, és így rövid időre szabad lettem.

Ha ez a keresztyén orvos nem határozta volna el, hogy belép a titkosrendőrséghez, elsősorban azért, hogy engem megtaláljon, soha nem engedtek volna szabadon, még ma is a börtönben, vagy a sírban lennék.

A titkosrendőrségben szerzett pozíciójukat kihasználva a Földalatti Egyház e tagjai esetről-esetre figyelmeztettek minket és igen nagy segítséget jelentettek. A Földalatti Egyháznak ma is vannak bizalmas emberei a titkosrendőrségben, akik védik a keresztyéneket és figyelmeztetik őket a közelgő veszélyekről. Néhányan a legfelsőbb kommunista vezető testületekben mozognak, titokban tartva hitüket Krisztusban, és nagyon sokat segítenek nekünk. Egy nap a mennyben majd nyíltan bizonyosságot tehetnek Krisztusról, akít ma titokban szolgálnak.

Mindezek ellenére a Földalatti Egyház sok tagját felfedezik és bebörtönzik. Nekünk is meg voltak a magunk „Júdásai”, akik fecsegték és jelentést tesznek a titkosrendőrségnek. A kommunisták nem riadtak vissza semmilyen eszköztől, hogy veréssel és drogok alkalmazásával, fenyegetéssel és zsarolással olyan lelkeseket és laikusokat találjanak, akik készek arra, hogy testvérrelkről folyamatosan jelentést tegyenek.

MÁSODIK FEJEZET

1948. február 29-ig nyilvánosan és földalatti mód-
szerekkel egyaránt végeztem a munkámat. Vasárnap
volt, egy csodálatos vasárnap.

Azon a vasárnapon, útban a templom felé, a titkos-
rendőrség erőszakkal elrabolt az utcáról.

Sokszor tündöttem előtte, hogy a Bibliában is több-
ször említett „emberrablás” mit is jelenthetett az érin-
tett számára. A kommunisták megtanították nekünk.

Akkoriban sok embert raboltak el így. Megállt köz-
vetlenül előttem a titkosrendőrség furgonja, négy em-
ber ugrott elő és betuszkoltak az autóba. Sok évre
eltűntem. Több mint nyolc évig senki sem tudta, élet-
ben vagyok-e még, vagy sem. A feleségemet részt-
vevően meglátogatták a titkosrendőrség ügynökei,
kiszabadult börtönbelli társak szerepét játszva. Azt
mondták neki, hogy ott voltak a temetésemen. Lélek-
ben összetörték.

Ezreket börtönöztek be ebben az időben egyhá-
zokból és más vallási közösségekből. Nemcsak pa-
pokat, hanem egyszerű parasztokat, fiatalokat is, akik
bizonyosságot tettek hitükről. A börtönök zsúfoltak vol-
tak, és Romániában, mint minden kommunista ország-
ban, a börtön egyben szenvedést is jelentett.

A kínzások néha rettenetesek voltak. Nem túl so-
kat szeretnék beszélni ezekről. Valahányszor ezt te-
szem, nem tudok éjjel aludni. Sokkal fájdalmasabbak
annál.

Egy másik könyvben (Istennel a föld alatt) részlete-
sen leírom a börtönben szerzett tapasztalataimat Is-
tenről.

Elmondhatatlan kínzások

Egy Florescu nevű lelkészt izzó pszikavasakkal és késekkel kínoztak. Rettenetesen megverték. Ezután kiéheztetett patkányokat engedtek a cellájába egy csövön keresztül. Nem alhatott, mert meg kellett védenie magát a patkányok ellen. Ha egy percre is pihent, a patkányok megtámadták.

Két hétig, éjjel és nappal arra kényszerítették, hogy álljon. A kommunisták arra akarták kényszeríteni, hogy elárulja a testvérét, de ő szilárdan kitartott. Végül behozták a 14 éves fiát, és elkezdték ostorral verni az apja szemé láttára. Azt mondták, neki, hogy mindaddig folytatják a verést, amíg el nem mond mindent, amit a kommunisták hallani akartak tőle. A szegény ember féllg megőrült. Túrt, amíg tudott. Amikor már nem bírta tovább, azt kiáltotta a fiának: „Alexander, el kell mondanom nekik, amit akarnak. Nem tudom elvisselni tovább, hogy verjenek téged.” A fiú így válaszolt: „Apám, ne tedd meg velem azt, hogy áruló legyen az apám. Maradj állhatatos velük szemben. Ha megölnék, ezekkel a szavakkal halok meg: Jézus és hazánk.” A kommunisták feldühödve nekiestek a fiúnak és halálra verték, a cella fala vérnyomokkal lett tele. A fiú Istent dicsőítve halt meg. Mindenezek után szeretett Florescu testvérünk soha nem volt a régi önmaga.

Olyan bilincsek voltak, amelyeknek a belső oldalára éles szegeket vertek. Ha teljesen mozdulatlanok voltunk, nem sértettek fel bennünket. De a kegyetlenül hideg börtöncellában, amikor remegtünk a hidegtől, a szegyek mélyen belevágtak a csuklónkba.

Néhány keresztyént fejjel lefelé felakasztottak és olyan erősen ütötték őket, hogy a testük előre-hátra

lengett az ütések alatt. Más keresztyéneket jéggel hűtött „hűtőcellákba” tettek, amelyek olyan hidegek voltak, hogy a falakat dér és jég borította. Engem is egy ilyen cellába zártak, úgy, hogy szinte semmi ruha nem volt rajtam. Egy nyíláson keresztül a börtönorvos figyelt minket és amikor a halálos merevség első tünetét vélte felfedezni, figyelmeztette az őröket, akik berontottak, kituskoltak minket és felmelegítettek. Mikor felengedtünk, azonnal visszaküldtek a fagyasztó kamrába - újra és újra ez ismétlődött.

Felmelegedés, azután fagyás, éppen csak néhány perc híján a fagyhalálig, majd újra felmelegedés. Vég nélkül folytatódott. Még ma is néha nem bírom kinyitani a hűtőgépet.

Minket, keresztyéneket, a testünkönél éppen csak nagyobb ládába tettek. Mozgásra nem volt hely. Több tucat éles szöveget vertek a doboz minden oldalába úgy, hogy borotvaléles hegyek mind befelé álltak. Amíg teljesen mozdulatlanul álltunk, addig még elviselhető volt. Vég nélkül órákon át arra kényszerítettek, hogy ezekben a dobozokban álljunk. Amikor azonban elfáradtunk és megintogtunk a fáradtságtól, a szegek belehasítottak a bőrünkbe. Ha megmozdultunk, vagy megrándítottunk egy izmot - azonnal ott voltak azok a kízó szögek.

Ami a kommunisták a keresztyénekekkel műveltek, az meghalad minden emberi képzelőerőt.

Láttam őket, amint a keresztyéneket kínozták és a kízó arcuk eltorzult a kaján örömtől. Közben kínozták az áldozataikat, így kiáltottak: „Mi vagyunk az ördög.”

Nem hús és vér ellen küzdünk, hanem magával a gonoszunkkal a képviselői és erőszakoskodói ellen. Világossá vált számunkra, hogy ez a rendszer nem embe-

rektől, hanem a gonoszság princípiumától, az ördögtől származik. Egy lelki hatalom - az ördög hatalma - amelyet csak egy erősebb lelki erő, Isten lelke győzhet le.

Gyakran megkérdeztem a kíznóimat: „Tényleg nem éreztek szánalmat a szívetekben?” Általában egy Lenin-Idézettel válaszoltak, miszerint: „Nem készíthetünk omlettet anélkül, hogy fel ne törnénk a tojás héját” és hogy „Nem hasogathatunk fát, anélkül, hogy forgácsok ne röpködnének.” Én azt mondtam: „Ismerem ezt a Lenin-Idézetet. De van egy különbség. Amikor elhasítasz egy darab fát, az nem érez semmit. De nektek emberi lényekkel van dolgotok. Minden ütés fájdalmat okoz, és vannak édesanyák, akik sírnak.” Hlábavaló volt. Ők materialisták. Számukra az anyagon kívül más nem létezik, számukra az ember olyan, mint a fa, vagy a tojáshéj. Ezzel a hittel a kegyetlenség lehetetlen mélységelbe süllyednek.

Számunkra az ateizmus kegyetlensége allg felfogható. Ha egy ember nem hisz a jóért járó jutalomban és a rosszért járó büntetésben, akkor nincs oka, hogy ember maradjon. Nincs, ami visszatartsa a benne rejlő gonosztól. A kommunista hóhérlegények gyakran mondták: „Nincs Isten, nincs a halál után semmi, nincs büntetés a gonoszért. Azt tehetünk, amit csak akarunk.” Hallottam, hogy az egyik ezt mondta: „Köszönöm Istennek, akiben hiszek, hogy megérhettem ezt az órát, amikor a szívem minden gonoszságát kimutathatom.” Hihetelen brutallításban, s kízsásokban mutatta ki ezt.

Nagyon sajnálom, ha egy krokodil felfal egy embert, de nem hibáztatom a krokodilt. Nem morális lény. Ugyanígy nem hozható a kommunisták fölött sem erkölcsi ítélet. A kommunizmus minden erkölcsi érzéket

klölt belőlük. Még büszkék is voltak arra, hogy nincs sajnálat a szívükben.

Megtanultam tőlük egy dolgot. Ahogyan ők nem engedtek helyet Jézusnak a szívükben, úgy én is elhatároztam, hogy a legkisebb helyet sem hagyom a Sátánnak az enyémben.

Tanúként jelentést tettem az Egyesült Államok Szenátusának egy belbiztonsági albizottság előtt. Sok szörnyű esetet elmondtam, mint például amikor a keresztyéneket négy napra keresztekhez kötözték. A keresztek a padlóra fektették és több száz bebörtönözöttnek a megfeszítettek arca és teste felett kellett elvégeznie a testi szükségletet. Ezután a keresztek újra felemelték és a kommunisták így ujjongtak és gúnyolódtak: „Nézzétek a Krisztusotokat. Hát nem gyönyörű? Milyen mennyei illata van!” Elmondtam azt, hogy egy papot arra kényszerítettek, miután majdnem megőrült a kínzásoktól, hogy emberi ürüléket és vizeletet szenteljen meg és azzal szolgáltassa ki az úrvacsorát a keresztyéneknek. Ez a romániai Pitesti börtönében történt. Később megkérdeztem a papot, hogy inkább miért nem választotta a halált e szegényletes esemény helyett. Így válaszolt: „Kérem, ne ítéljen fölöttem. Túl sokat szenvedtem.” A pokol minden biblial leírása és Dante alvilágának minden kínjai mind eltörpülnek, ha a kommunista börtönök kínzásához hasonlítjuk.

Mindez csak egy töredéke annak, ami egy vasárnap és sok más vasárnap megtörtént Pitesti börtönében. Történtek ott olyan dolgok, amelyekre egyszerűen nincs szó. Attól félek, megállna a szívem, ha újból el kellene ezeket mondanom. Túlságosan szörnyűek és tragárok ahhoz, hogy leírjam őket. Eze-

ket szenvedték el testvéreltek Krisztusban, ezeket kell kiállniuk ma is!

A hit egyik kiemelkedő hőse Milan Halmovici lelkes volt. A börtönök tűzsúfoltak voltak és az örök nem ismertek minket név szerint. Név szerint szokták hívni azokat, akiket a börtönszabályok megszegése miatt huszonöt korbácsütésre ítétek. Megszámlálhatatlan alkalommal lépett elő Milan Halmovici lelkes, hogy a korbácsolást más helyett elszenvedje. Ezzel nemcsak magának vívta ki a börtönlakók tiszteletét, hanem Krisztusnak is, akit képviselt.

Ha tovább kellene sorolnom az atelsták rémtettelt és a keresztyének önfeláldozó tettet, nem jutnék a végére. Nem csak a kínzások voltak ismertek. Tudtak a hőstes tettekről is. A börtönbeli hőstes példák nagy hatással voltak a még szabadon élő testvéreinkre.

Egyik munkatársunk a Földalatti Egyházban egy fiatal lány volt. A rendőrség felfedezte, hogy titokban Evangéllumokat osztott, és a gyermekeket Krisztusról tanítja. Elfogatása bizonyos volt. De, hogy ezt olyan fájdalmassá tegyék, amilyené csak lehet, úgy döntöttek, elhalasztják néhány héttel, pontosan addig a napig, amelyre az esküvőjét kitűzte. Az esküvő napján felvette a mennyasszonyi ruháját. A legszebb, legörömtelbb nap egy fiatal lány életében. Hirtelen az ajtók kivágódtak és titkosrendőrök rontottak be.

Amikor a mennyasszony meglátta a titkosrendőrség emberelt, kinyújtotta feléjük a kezét, hogy ellenállás nélkül megbillncseljék. Durván rácsatolták a csuklójára. Szerelmesére pillantott, majd megcsókolta a láncalt és így szólt: „Köszönöm a mennyel Vőlegényemnek ezt az ékszer, amellyel megajándékozott házasságom napján. Köszönöm, hogy méltó lehetek arrak, hogy Őérte szenvedjek.” Elhurcolták, síró ke-

resztyéneket és egy zokogó vőlegényt hagyva hátra. Jól tudták, mi történik egy fiatal keresztyén lánnyal a kommunista őnök kezél között. Öt év múlva engedték szabadon - egy romokban lévő, összetört nőt, aki 30 évvel öregebbnek látszott. A vőlegény várt rá. A lány azt mondta, ez volt a legkevesebb, amit megtehetett az ő Krisztusáért. Ilyen, Urukhoz hasonlatos keresztyének vannak a Földalatti Egyházban.

Milyen az agymosás

A nyugati világban talán már hallottak a Koreában és most Vietnámban használt agymosásról. Én magam is átestem rajta. Ez a legszörnyűbb kínzás.

Éveken keresztül, minden nap 16 órán keresztül csendben kellett ülnünk és szakadatlanul ezt hallanunk:

A kommunizmus jó!
A kommunizmus jó!
A kommunizmus jó!
A keresztyénség hülyeség!
A keresztyénség hülyeség!
A keresztyénség hülyeség!

Add fel!

Add fel!

Add fel!

Naponta 16 óra - napodig, hetekig, hónapokig.

Sok keresztyén megkérdezte, hogy tudunk ellenállni az agymosásnak. Csak egy módon lehet. Ez a „szívmosás”. Ha a Jézus Krisztus megtisztítja a szívet, és ha a szíved szereti Őt, akkor ellenállsz minden kínzásnak. Mi az, amit egy szerető mennyasszony nem

tenne meg vőlegényéért? Mi az, amit egy szerető anya nem tenne meg gyermekéért? Ha úgy szereted Krisztust, ahogy Márta szerette, aki már gyermekként a karjában tartotta, ha szereted Jézus Krisztust, mint mennyasszony a jegyesét, akkor ellent tudsz állni az ilyen kínszaksoknak.

Isten nem aszerint fog megítélni minket, hogy mennyi megpróbáltatáson mentünk keresztül, hanem hogy mennyire tudunk szeretni. Tanú vagyok arra, hogy a keresztyének valóban tudnak szeretni a kommunista börtönökben. Szeretni tudják Istent és az embertársalkat.

A kínszaksok és a kegyetlenség megszakítás nélkül folytatódott. Ha időnként elvesztettem az eszméletemet, vagy túl kábulttá váltam ahhoz, hogy kínszálom a vallomás lehetőségét lássák, visszavitték a cellámba. Ott feküdtem, törődés nélkül, félholtan és újra gyűjtöttem egy kis erőt, hogy ismét kegyetlenkedjenek velem. Sokan meghaltak a kínszaksnak ebben a stádiumában, de az én erőm mindig visszatért. Az utána következő évek során, több különböző börtönben, eltörték négy csigolyámat a hátamban és sok más csontomat. Tucatsz helyen összevagdostak. Összesen 18 lyukat égettek, vagy vágtak a testembe.

Oslóban az orvosok, látva mindezt és egy tüdő tuberkulózis hegesedéselt, amelyen átestem, kijelentették, kész csoda, hogy egyáltalán életben vagyok. Az ő szakkönyvek szerint már évekkkel ezelőtt meg kellett volna halnom. Magam is tudom, hogy ez csoda. Isten a csodák Istene.

Hiszem, hogy Isten azért tette ezt a csodát, hogy halljátok a hangomat, amit az a Vasfüggöny mögötti Egyház nevében kiált. Megengedte, hogy egyvalaki

élve kijusson és hangosan világba kiáltsa a szenvedő, hithű testvéreitek üzenetét.

Rövid szabadság - aztán újra letartóztatás

Elérkezett az 1956-os év. Nyolc és fél évet töltöttem börtönben. Nagyon lefogytam, csúnya sebeket szereztem, brutálisan megverték és összerugdostak, kígyúnyoltak, majdnem halálra éhezettek, lelki nyomás alá helyeztek, vallattak a hányásig, fenyegettek, lenéztek. Egyik sem hozta meg azt az eredményt, amelyet zsarolóim vártak. Emellett még mindig tiltakozások érkeztek hozzánk a bebörtönzése miatt.

Csak egy hétre engedtek vissza a régi helyemre. Összesen két istentiszteletet tartottam. Aztán behívtak és azt mondták, hogy többet nem prédikálhatok és semmiféle vallásos tevékenységet nem folytathatok. Mit is mondtam előtte? Azt tanácsoltam az egyháztagoknak: „Türelem, türelem és még több türelem.” - „Ez azt jelenti, hogy azt mondja nekik, legyenek türelmesek, amíg jönnek az amerikalak és felszabadítják őket.” - ordították a rendőrök. Azt is mondtam korábban, hogy fordul a történelem kereke, az idők változnak. „Azt mondja ezzel nekik, hogy a kommunizmus nem fog örökké uralkodni. Ezek ellenforradalmi hazugságok!” ezt kiáltották. Így végződött nyilvános lelkesítő szolgálatom.

Lehetséges, hogy a hatóságok azt hitték, félek attól, hogy továbbra is rászédjem őket és ismét folytas-

sam korábbi földalatti missziómat. Ebben tévedtek. Feltűnés nélkül visszatértem a munkához.

A családom segített.

Újra tanúbizonyságot tettem rejtett hithű csoportoknak, szellemként járva hozzájuk megbízható emberek biztosító kíséretével, majd ismét eltűntem. Ekkor sebelimmel is alátámasztottam ítéletemet az ateista nézőpont gonoszságáról és bátorítottam a botladozó lelkeket, hogy bízzanak Istenben és maradjanak állhatatosak. Evangélisták titkos hálózatát irányítottam, akik egymást segítették az Ige hirdetésében a gondviselészerűen vakká lett kommunista szemek előtt.

Végül is, ha egy ember olyan vak lehet, hogy nem veszi észre Isten munkálkodó kezét, talán egy evangélistáét sem látja.

Végül a titkosrendőrség szakadatlan kutatása tevékenységem és hollétem után eredményes lett. Felfedeztek, újra letartóztattak. Valami oknál fogva ez alkalommal a családomat nem börtönözték be, talán a nagy nyilvánosság miatt, amit kaptam.

Mögöttem állt nyolc és fél év börtön, majd három év viszonylagos szabadság. Ezúttal öt és fél évre kerültem börtönbe.

A második bebörtönzésem sok tekintetben rosszabb volt, mint az első. Jól tudtam, mi vár rám. Testi állapotom egy csapásra rosszra fordult. De folytattuk a Földalatti Egyház földalatti munkáját a földalatti kommunista börtönökben.

Alkut kötöttünk - mi prédikálhattunk, ők ütöttek

Szigorúan megtiltották, hogy a többi raboknak prédikáljunk. Iratlan törvény volt, hogy bárki, akit rajta kapnak, kemény verést kap. Sokan közülünk elhatározták, hogy megfizetik a prédikálás kiváltságának árát és elfogadtuk a feltételeiket. Ez valamiféle alkú volt: Mi prédikáltunk, ők pedig vertek minket. Boldogok voltunk, hogy prédikálhattunk. Ők boldogok voltak, hogy verhettek minket, így tehát mindenki boldog volt. A következő jelenet gyakrabban megtörtént, sem hogy egyenként emlékezhetnék rá: Egy testvérünk prédikált a többi rabnak, amikor hirtelen berontottak az őrök, egy mondat közepén meglepve. Végighurcolták a folyóson a „verő-szobálg”. Egy vég nélkülnek tűnő verés után visszahozták és véresen, sebekkel tele ledobták a padlóra. A testvérünk lassan felemelte összevert testét, fájdalmasan megigazította ruháját és megkérdezte: „Nos, testvérek, hol is tartotam, amikor félbeszakítottak?” Folytatta az Evangélium üzenetének hirdetését. Ezek csodálatos élmények voltak. Néha a prédikátorok egyszerű laikusok voltak. Egyszerű emberek, de a Szentlélekkel eltelve, akik Isten szavát teljes joggal hirdették. Teljes szívük a szavalkban volt, mivel ilyen fenyítő körülmények között a prédikálás nem volt csekély dolog. Jöttek az őrök, elvitték az illetőt és félholtra verték.

Gherla börtönében egy Grecu nevű keresztyént halálra verésre ítélték. A folyamat jó néhány hélig tartott. Nagyobb időközökben osztották neki a veréseket. Megütötték a talpán egy gumibottal, aztán

elengedtek. Néhány perc múlva újra megütötték, percek elteltével ismét. A herélt verték. Ezután az orvos injekciót adott neki. Ismét magához tért, nagyon jó ételket kapott, hogy visszanyerje az erejét, aztán ismét elkezdtek verni, amíg végül meg nem halt ezek alatt a lassú, de állandóan megismételt verések alatt. Aki ezt a kíznást vezette, a Kommunista Párt Központi Bizottságának volt a tagja, és Recknek hívták. Bizonyos időpontban Reck különleges közlést szokott tenni, amit a kommunisták gyakran mondtak a keresztyéneknek. „Tudod, én vagyok az Isten. Hatalmam van az életed és halálod felett. Az, aki a mennyben van, nem tud arról dönten, hogy életben maradsz-e. Ez egyedül tőlem függ. Ha azt akarom, élsz, ha azt akarom, meghalsz. Én vagyok az Isten.” Így gúnyolta a keresztyéneket.

Ebben a szörnyű helyzetben Grecu testvér egy nagyon érdekes választ adott, amelyet később magától Recktől hallottam. Azt mondta: „Nem tudod, milyen mély dolgot mondtál. Valóban Isten vagy. Minden hernyó valójában egy pillangó, ha helyesen fejlődik. Nem kíznóknak teremtettek téged, egy olyan embernek, aki másokat megöl. Azért teremtettek, hogy Istenhez hasonló lényé válj. Bennetek is szunnyad az Istenség lény. Sokan, akik olyanok voltak, mint ti, üldözökök, mint Pál apostol, egy bizonyos pillanatban rájöttek, hogy szégyenteljes az embernek szörnyűségeket elkövetnie, hogy sokkal jobb dolgokat is tudnak tenni. E felfismerés révén az Isteni természet részeselvé váltak. Figyjen nekem, Reck úr, az igazi hivatása az, hogy Isten gyermekévé, Istenhez hasonlóvá és ne kíznóvá váljon.”

Abban a pillanatban Reck nem igen figyelt áldozata szavaira, mint ahogy a tarsus Saul sem figyelt oda Ist-

ván tanúbizonyosságára, amikor azt a jelenlétében ölték meg. De azok a szavak tovább dolgoztak a szívében. És még Reck is megértette később, hogy ez az ő igazi hivatása.

A kommunisták minden veréséből, kínzásából és mézárálásból egy nagy tanulság származik, az, hogy a lélek a test ura. Gyakran, amikor kínoztak, éreztük a kínzásokat, de ez valami távolinak, nagyon messzinek tűnt a lélektől, amely elmerült Krisztus dicsőségében és az Ő élő jelenlétében.

Amikor heti egy szelet kenyeret és napi egy tányér koszos levest kaptunk, elhatároztuk, hogy még ebből is lelkiismeretesen „tizedelünk”. Minden tizedek héten elővettük a szelet kenyeret és odaadtuk a gyengébb testvéreknek, mint „tizedünket” az Úrnak.

Egy keresztyént halára ítélték. A kivégzés előtt megengedték, hogy találkozzon a feleségével. Feleségéhez intézett utolsó szavak ezek voltak: „Tudnod kell, a halálba indulok, de mégis szeretem azokat, akik megölnek. Nem tudják, mit tesznek, és az utolsó kéresem hozzád az, hogy te is szeresd őket. Ne legyen keserűség a szívedben, hogy megölik a szerettedet. Találkozunk a mennyben.” Ezek a szavak nagy hatást tettek a titkosrendőrség tisztjére, aki ott volt a kettejük beszélgetésén. Utóbb ő mondta el nekem a történetet a börtönben, ahová becsukták, mivel keresztyénné vált.

Tîrgu-Ocna börtönében volt egy nagyon fiatal rab, akit Matchevicnek hívtak. 18 éves korában börtönöztek be. A kínzások miatt nagyon beteg, tüdőbajos volt. A családja valahogy rájött, hogy ilyen rossz egészségi állapotban van és küldött neki száz ampulla streptomycint, amely az élet és halál között dönthetett. A börtön politikai tisztje magához hívta és megmutatta neki a csomagot. „Itt a gyógyszer, amely megmentheti

az életedet. De nem kaphatsz csomagot a szabályok szerint. Személy szerint én szeretnék segíteni neked. Fiatal vagy. Nem akarom, hogy börtönben halj meg. Segíts, hogy segíthessek! Adj Információt a börtöntársaldról és így meg tudom Indokolni a feletteselmnek, miért adom át neked a gyógyszert.” Matchevicci habozás nélkül így válaszolt: „Nem akarok életben maradni és szégyenkezni, hogy amikor a tükörbe nézek, egy árulót lássak. Ilyen feltételt nem fogadok el. Inkább meghalok.” A titkosrendőrség tisztje kezet fogott vele és azt mondta: „Gratulálok. Nem vártam tőled más választ. De szeretnék egy másik javaslatot tenni. Néhány rab már besúgónkká vált. Azt állítják, hogy kommunisták és titkeket jelentenek fel. Kettős szerepet játszanak. Nem bízunk bennünk. Szeretnénk tudni, mennyire őszinték. Veletek szemben mindenesetre árulók. Nagyon sok kárt okoznak nektek, informálnak a ti beszélgeteokről és cselekedetelekről. Meg tudom érteni, hogy nem akard a társaladot elárulni. De adj Információt azokról, akik ellenetek vannak és így mentheted az életedet”. Matchevicci ugyanolyan gyorsan válaszolt, mint első alkalommal: „Én Krisztus tanítványa vagyok és Ő azt tanította nekem, hogy az ellenségelneket szeressük. Azok az emberek, akik elárulnak minket, nagyon sok kárt okoznak, de a gonoszt nem torolhatom meg gonosszal. Még ellenük sem tehetek vallomást. Sajnálom őket. Imádkozom értük, de nem akarok semmi kapcsolatot a kommunistákkal.”

Matchevicci visszajött a megbeszélésről a politikai tiszttel és ugyanabban a cellában halt meg, ahol én is voltam. Láttam meghalni - Istent dicsőítette. A szeretet a teremtmény életvágját is legyőzte nála.

Ha egy ember nagy zenebarát, az utolsó márkáját is odaadja, hogy meghallgasson egy koncertet. Utána

nincsen ugyan pénze, de nem érez csalódottságot, mert valami csodaszépet hallott.

Nincs meg bennem az értelmetlen veszteség érzése, ha a börtönben töltött sok évre gondolok.

Csodálatos dolgokat éltem ott meg. Én magam a börtönben a gyengék és jelentéktelenek közé tartoztam, de részem volt a kiváltságban, hogy egy börtönben lehettem nagy szentekkel, a hit hőselvel, akik éppen olyan nagyok voltak, mint az első századok keresztyénei. Boldogan haltak meg Krisztusért. Az ilyen szenteknek és a hit hőselnek lelki szépségét nem lehet szavakkal leírni.

Azok a dolgok, amelyeket itt elmondok, nem kivételesek. A természetfeletti dolgok a Földalatti Egyház keresztyénei számára természetessé váltak.

A Földalatti Egyház az az egyház, amely visszatalált az első szeretethez.

Még mielőtt börtönbe kerültem is, nagyon szerettem Krisztust. Most, miután láttam „Krisztus Menyasszonyát” - az Ő lelki testét a börtönben, azt mondom, hogy éppúgy szeretem a Földalatti Egyházat, mint magát Krisztust. Láttam valamit a szépségéből, az önfeláldozás lelkületéből.

Mi történt a feleségemmel és a fiammal

Elfogatásom után elszakítottak a feleségemtől. Nem tudtam, mi történt vele. Csak sok év után hallottam, hogy őt is börtönbe zárták. A keresztyén nők sokkal többet szenvedtek a börtönben, mint a férfiak. A fiatal

lányokat mindenek előtt megerőszakolták a kegyetlen őrök. A gúnyolódások és a fajtalan trágárságuk egyszerűen förtelmes. A nőknek kemény munkát kellett végezniük egy épülő csatornánál és ugyanazt a munkamennyiséget, mint a férflaknak. Télen földet kellett lapátolniuk. A prostituáltakból felügyelőket csináltak és azok versenyeztek a hithű emberek kínzásában. A feleségem füvet evett, mint az állat, csak hogy életben maradjon. A csatornánál kitéhett patkányokat és kígyókat ettek. Az őrök egyik fő vasárnapi mulatsága az volt, hogy bedobták a nőket a Dunába, azután kihalászták őket, kinevették őket, gúnyolták őket, amikor látták a nedves testüket, aztán újra vízbe lökték és újra kihalászták őket. A feleségemet is ezen a kegyetlen módon dobálták a Dunába.

A flamat kirakták az utcára, mikor anyját és apját elragadták tőle. Mihai gyermekkorától kezdve nagyon vallásos volt és igen érdekelték a hit dolgai. Kilenc éves korában, amikor az édesapját és édesanyját elvették tőle, keresztyén életének egy krízisén esett át. Elkeseredetté vált és megkérdőjelezte az egész vallást. Olyan problémái voltak, amilyenekkel a gyermekek ebben a korban általában nem találkoznak. Arról kellett gondolkoznia, hogyan keresse meg a mindennapi betevő falatot.

Bűncselekmény volt ugyanis az üldözött és elítélt keresztyének családjának a segítése. Két asszonyt, akik Mihalt gondjukba vették, letartóztatták és olyan kegyetlenül megverték, hogy még ma is nyomorékok, 15 év után. Egy asszonyt, aki az életét kockáztatta és befogadta a házába Mihalt, nyolc év börtönrre ítélték, azért a bűncselekményért, hogy politikai fogoly családból származó gyermekeknek segített. A börtönben minden fogát kirúgták. Eltörték csontjait. Soha többé

nem lesz képes dolgozni. Ő is egész életére nyomorék marad.

Mihai, higgyél Jézusban!

11 éves korában Mihai közönséges munkásként kezdte el megkeresni a kenyerét. A már ifjú évelben szenvedés megingást okozott a hitében. De két évvel feleségem bebörtönzése után megengedték Mihalnak, hogy találkozzék az édesanyjával. Elment a kommunista börtönbe és meglátta az édesanyját a vasrácsok mögött. Piszkos, sovány volt, kérges kezű és a rabok rongyos egyenruháját viselte. Csak nagy nehezen ismerte fel. Az édesanyja első szavai ezek voltak: „Mihai, higgyél Jézusban!” Az örök vad dühvel rángatták el Mihaltól és elvitték. Mihai sírva fakadt, látván, hogy az édesanyját eltaszították. Ez a pillanat volt az ő megtérésének pillanata. Tudta, hogy ha Krisztust még ilyen körülmények között is lehet szeretni, akkor biztos, hogy Ő az igazi Megváltó. Később ezt mondta: „Ha a keresztyénség mellett azon az érven kívül, hogy az édesanyám hisz, más nem lenne, számomra ez is elég volna.” Az volt a nap, amikor teljesen elfogadta Krisztust.

Az iskolában állandóan harcolnia kellett a létezésért. Jó tanuló volt és jutalmul vörös nyakkendőt kapott - az ifjú kommunista úttörőkhöz tartozás jelét. A fiám azt mondta: „Soha nem fogom azoknak a nyakkendőjét viselni, akik az édeapámat és az édesanyámat börtönbe jutatták.” Emlatt kitétték az iskolából. Miután egy évet elveszített, másik iskolába lépett be, eltitkolva, hogy bebörtönzött keresztyének fia.

Később vitairatot kellett fogalmaznia a Biblia ellen. Abban ezt írta: „A Biblia elleni érvek gyengék és az elene felhozott idézetek hamisak. Biztos, hogy a professzor úr nem olvasta a Bibliát. A Biblia harmóniában van a tudománnyal.” Ismét repült az Iskolából. Ez alkalommal két évet veszített.

Végül mégis csak engedélyezték, hogy a Teológiai Szemináriumban tanuljon. „Marxista teológiát” tanítottak neki. Mindent Karl Marx mintájára magyaráztak. Mihal az osztályban nyíltan tiltakozott. Az eredmény az volt, hogy Innen is kiutasították és nem fejezhette be a teológiai tanulmányait.

Egyszer az Iskolában, amikor egy professzor egy ateista előadást tartott, a fiám felállt és ellentmondott a professzornak, elmondva neki, hogy milyen felelőssége van abban, ha olyan sok fiatal embert félrevezet. Az egész osztály mellé állt. Csak az a lökés kellett, hogy valakinek elég bátorsága legyen ezt elsőként ki mondani. Azután mindenki az ő oldalára állt. Másrészt, ha befejezett kiképzést akart kapni, állandóan el kellett titkolni azt a tényt, hogy ő Wurmbrandnak, a bebörtönzött lelkésznek a fia.

De gyakran rájöttek és akkor ott volt az ismerős jelenet: behívták az Igazgató Irodájába, azután ki csapták az Iskolából.

Mihal egész Idő alatt az éhségtől sokat szenvedett. A kommunista országokban a bebörtönzött keresztyének hozzátartozói szinte éhenhaltak. Órlási bűntettnek számított segíteni őket.

Csak egy család szenvedéseit mondom el, amelyet személyesen jól Ismerek. Egy hittestvér börtönbe került a Földalatti Egyházban végzett munkája miatt. Egy feleséget és hat gyereket hagyott hátra. Az Idősebb - 17 és 19 éves - lányal nem találtak munkát. Egyedül

az állam ad munkát a kommunista országokban, és a „bűnöző” keresztyének gyermekeinek nem ad. Ami a következőkben ebben a családban végbement, az ne legyen erkölcsi megbotránkozás tárgya. Egyszerűen a tények beszéljenek. Az elnyomott egyház egy üldözött hittestvérének két lánya - maguk is keresztyének - prostituálttá vált, hogy öccselt és beteg édesanyját eltarthassa. A 14 éves öcsük megőrült, amikor ezt fel fogta és elmegyógyintézetbe kellett küldeni. Amikor évek múlva a bebörtönzött apa visszatért ez volt az egyetlen kérése: „Istenem tégy vissza a börtönbe. Nem bírom ezt látni.” Imádsága teljesült és most ismét börtönben van, azért a bűncselekményért, hogy a gyermekeknek tett bizonyosságot Krisztusról. A lányal már nem prostituáltak. Munkát kaptak, eleget téve a titkosrendőrség követelésének. Besúgókká váltak.

Mint egy üldözött keresztyén gyermeket, tisztelettel fogadták őket minden keresztyén házban. Csak hallgatnak, aztán minden hallottat bejelentenek a titkosrendőrségnek. Ne egyszerűsítsétek le a dolgot azal, hogy azt mondjátok: ez undorító és erkölcstelen, persze, hogy az, hanem kérdezzétek meg önmagatokat, nem része-e ez a mi bűnünknek is, ha ilyen tragédiák megtörténhetnek - hogy az ilyen keresztyén családok magukra maradnak, töletek jövő segítség nélkül is, akik pedig szabadok vagytok és még segíthetnétek.

HARMADIK FEJEZET

Teljes 14 év múlt el fölöttem, börtönfalak mögött.

Ez idő alatt soha nem láttam egyetlen Bibliát, vagy más könyvet. Majdnem elfelejtettem írni. Az állandóan

gyötrő éhség, szellemi elgyengülés és kínzások miatt már a Szentírást sem tudtam emlékezetemben tartani. De azon a napon, amikor letöltöttem a 14. évet, a felédesből a tudatomba jutott a vers: „Így szolgált Jákób Ráhelért tizennégy esztendőig, de ez csak rövid időnek tűnt neki, mert szerette Őt.”

Hamarosan ezután az országunkban kladott általános amnesztia alapján kiszabadultam, nem utolsó sorban az amerikai közvélemény növekvő befolyásának köszönhetően.

Újra láttam a feleségemet: 14 évig hűségesen várt rám.

Mégegyszer előlről kezdtük az életünket, a legnagyobb szegénységben, mert attól, aki börtönben ül, az állam egyszerűen mindent elvesz.

A papok és lelkészek, akiket elengedtek, kaphattak kis diplomákat. Én egy orsoval diplomát kaptam. A kommunista vallásügyi osztály elmondta, hogy 35 tagja van a gyülekezetnek és soha sem lehet 36. Közölték továbbá velem, hogy az ügynöküknek kell lennem és minden testvérről jelentést kell írnom a titkosrendőrségnek, és mindenekelőtt távol kell tartanom a fiatalokat. Így használják a kommunisták a diplomákat, mint az ellenőrzés „eszközét”.

Tudtam, hogyha prédikálok, sokan jönnének meghallgatni. Így hát meg sem próbáltam megkezdeni szolgálatomat a hivatalos egyházban. A Földalatti Egyházban dolgoztam, osztozva a munka minden örömében és veszélyében.

Azok alatt az évek alatt, amíg börtönben voltam, Isten csodálatosan folytatta a művet. A Földalatti Egyház már nem volt annyira elhagyatott és elfeledett. Amerikai és más országokból keresztyének elkezdtek segíteni minket és imádkozni kezdték értünk.

Egy délután egy vidéki városban egyik testvér házában pihentem egy keveset. Felébresztett és azt mondta: „Külföldi testvérek jöttek.” Nyugaton voltak tehát testvérek, akik nem felejtettek el és nem írtak le minket.

Különböző keresztyén egyházak tagjai titkos segítségnyújtást kezdeményeztek üldözött keresztyén családok érdekében és keresztyén irodalom, valamint gyakorlati segítség becsempészésére.

A másik szobában hat testvért találtam, akik ezt a munkát jöttek végezni. Sok kérdést beszéltek meg velem. Végül megemlítték azt is, kell itt lennie valakinek, aki 14 évet töltött börtönben és ők szeretnék látni őt. Azt mondtam hát nekik, hogy én vagyok az az ember. Így válaszoltak: „Azt vártuk, hogy egy elfásult valakit találunk. Ön nem lehet ez a személy, hiszen Ön tele van örömmel.” Biztosítottam őket, hogy én vagyok az a bebörtönzött és azért örülök, mert tudom, hogy eljöttek külföldről és többé nem leszünk elfeledve. Egyenletes rendszeres segítség kezdett jönni a Földalatti Egyház számára. Titkos csatornákon rengeteg Bibliát és más keresztyén irodalmat és a keresztyén mártírok családjának pénzügyi segínyt kaptunk. Attól kezdve, hogy segítettek minket, a Földalatti Egyházban is sokkal jobb munkát tudtunk végezni.

Nemcsak Bibliákat és ezzel Isten szavát adták nekünk, hanem láthattuk mindenekelőtt azt is, hogy szeretnek minket. Elhozták nekünk elsősorban ismét a vigasztalás szavát.

Az agyamosás ével alatt ezt hallottuk: „Többé senki sem szeret, többé senki sem szeret, többé senki sem szeret.” Most láthattuk személyesen amerikai és angol keresztyéneket, akik az életüket kockáztatták és bebizonyították nekünk, hogy szeretnek minket. Megfo-

gadva a tanácsunkat, kifejlesztették a titkos munka módszerelt. Belopódtak a titkosrendőrség által körülvett házakba. A rendőrök nem vették észre, hogy be- mentek.

Az ilyen módon becsempészett Biblia értékét az amerikai, vagy angol keresztyének nem érthetik, hiszen ők „duskálnak” bennük.

A családom és Jómagam nem élhettük volna túl azokat az időket az anyagi segítség nélkül, amelyet a külföldön Imádkozó keresztyénektől kaptam. Ugyanez vonatkozik a Földalatti Egyház sok lelkesze és hitük miatt üldözöttekre minden ateista országban is. Saját tapasztalatom alapján tanúsíthatom, milyen nagy anyagi és ami tulajdonképpen még fontosabb, erkölcsi segítséget kaptunk, amiben Nagy-Britannia Keresztyén-Európa missziója részesített. Számunkra ezek az emberek szinte az Isten által küldött angyalok voltak.

A Földalatti Egyházban újra felvett munkám miatt, egy újabb letartóztatás nagyon fenyegetett. Ebben a kritikus időben két keresztyén szervezet - a Norvég Misszió a Zsidókhöz és a Zsidó Keresztyén Szövetség vállalta, hogy 2.500 angol fontot (kb. 29.000 DM 1965.) fizet ki értem. Elhagyhattam Romániát.

Miért hagytam el a kommunista Romániát?

Nem jöttem volna el - a veszélyek ellenére - ha a Földalatti Egyház vezetői nem bíztak volna meg azzal, hogy használjam ki ezt a lehetőséget, és ezáltal legyek a Földalatti Egyház „hangja” a Szabad Világban.

Azt kérték, hogy beszéljek hozzátok, a nyugati világ lakóinak az ő nevében, a szenvedéseikről és szükségleteikről. Eljöttem Nyugatra, de a szívem ott maradt velük.

Ha nem értettem volna meg annak sürgős szükségét, hogy ti is megismerjétek a Földalatti Egyház szenvedéselt és bátor munkáját, soha nem hagytam volna el Romániát. Ez az én egyetlen megbízatásom.

Mielőtt eljöttem volna Romániából, kétszer behívtak a titkosrendőrséghez. Mondták, hogy megkapták értem a pénzt. (Románia pénzért eladja az állampolgárait a nehéz gazdasági krízis miatt, amelyet a kommunizmus hozott az országra.) Azt mondták: Menj Nyugatra és prédikálj Krisztusról amennyit akarsz, de hagyj ki minket a játékból! Egy szóval se beszélj ellenünk. Őszintén elmondjuk, mit tervezünk veled, ha né tán kifecseged, ami történt. Először is 5.000 dollárért találunk egy gengsztert, aki eltesz láb alól, vagy elrabolhatunk. (Egy cellában voltam egy ortodox püspökkel. Vasile Leni-lel, akit Ausztriában elraboltak és Romániába hoztak. Az összes körmét letépték. Olyanokkal is találkoztam, akiket Berlinből raboltak el. Nemrégiben románokat raboltak el Olaszországból és Párizsból.) Mondták tovább: „Erkölcslleg is elintézhünk téged, úgy, hogy elterjesztünk egy történetet rólad, esetleg egy ügyet egy asszonnyal, vagy néhány ifjúkori bűnödöt. A nyugatlakat - főként az amerikalakat - könnyen rá lehet szedni, vagy becsapni ilyesmivel.”

Mután megfenyegettek, megengedték, hogy Nyugatra távozzak. Nagyon bíztak az agymosásban, amelyeken keresztül mentem. Nyugaton ma még sokan vannak, akik ugyanazokon estek át, mint én, de akik hallgatnak. Néhányuk még dícséri is a kommu-

nizmust, miután a kommunisták megkínózták. A kommunisták ezért nagyon biztosak voltak abban, hogy én is hallgatni fogok.

Így 1965. decemberében a családom és én elhagytuk Romániát.

Elutazás előtti utolsó tettem az volt, elmentem az ezredes sírjához, aki elrendelte a letartóztatásomat és az évekig tartó kínzásomkat. Egy szál virágot tettem a sírjára. Mialatt ezt tettem, szívemben megfogadtam, hogy a Krisztus által történt megváltás örömét, amely bennem is megvan, elviszem a kommunistáknak is, akik lélekben oly üresek.

Gyűlölöm a kommunista rendszert, de szeretem a kommunistákat. Megvetem a bűnt, de szeretem a bűnöst. Szeretem a kommunistákat teljes szívemből. A kommunisták megölhetik ugyan a kersztyéneket, de nem ölhetik meg az ő szeretetüket, éppen azok iránt, akik a halálba küldik őket.

NEGYEDIK FEJEZET

A kommunizmus legyőzése Krisztus szeretetével

Van a zsidóknak egy legendája, hogy amikor ősapánk kimenekült Egyiptomból és az egyiptomiak a Vörös-tengerbe fulladtak, az angyalok csatlakoztak a zsidók győzelmi énekéhez. És Isten azt mondta az angyaloknak: „A zsidók emberek és örvendezhetnek

megmenekülésükön. De tőletek több megértést várok. Hát nem az én teremtményeim az egyiptomiak is? Nem szeretem-e őket is éppenúgy? Hogy-hogy nem érzitek az én bánatomat az ő tragikus soruk felett?"

„Amikor Józsué Jerikónál volt és föltekintett, látta, hogy egy férfi áll előtte, kivont karddal a kezében. Odament hozzá Józsué és ezt mondta neki. Velünk vagy-e, vagy ellenségelinkkel?

(Józsué 5,13)

Ha az a valaki, akivel Józsué találkozott, csak ember lett volna, a válasz csak ez lehetett: „Veletek vagyok” vagy „Az ellenségetekkel vagyok”, vagy végül: „Semleges vagyok”. Egy ilyen kérdésre csak ezek a lehetséges emberi válaszok. De a Lény, akivel Józsué találkozott egy másik világból volt és így, arra a kérdésre, hogy Izrael mellett, vagy ellene van-e, olyan választ adott, amely a legváratlanabb és a legnehezebb megérteni: „Sem, sem.” Mit jelent ez a sem, sem?

Aki így szólt, olyan világból jött, amelynek lakói nem valami mellett, vagy ellen vannak, hanem mindenkire és mindenre Irgalommal és együttérzéssel tekintenek és szívből szeretnek.

Van persze, az emberiségnek egy mértéke. E mértékkel mérve a kommunizmust csak elutasítani lehet. Igen, ez a mérték kötelességünké teszi, hogy az ateista materializmust leküzdjük, mert az egy kegyetlen, embertelen eszme zászlóvivője.

De a keresztyének még többre vannak kötelezve, mint az emberlenség, ők Isten gyermekei, az Isteni természet részesei. (2. Petr. 1,4)

Csak ezért nem juttattak engem a kommunista börtönökben elszenvedett kínzások oda, hogy gyűöljem a kommunistákat. Ők is Isten teremtményei, bár ezt ők

maguk sem akarják tudomásul venni. Hogyan gyűlölném őket? De barátjuk sem lehetek. A barátság azt jelenti, hogy ketten egy szív és egy lélek. Én nem lehetek egy szív és lélek az atelstákkal. Ők gyűlölik már az Isten pusztá elképzelését. Én viszont szeretem Istent. Ha megkérdeznének: „A kommunisták ellen, vagy mellett vagy?” A válaszom összetett válasz lenne. A kommunizmus a legnagyobb fenyegetés az emberlensségre és ezért az emberiségre. E szempontból az ellentétes oldalon kell állnom és harcolnom is ellene, amíg meg nem dől. De Isten szelleme révén már Krisztus lakótársa, a mennyel világ polgára vagyok. Így a „sem, sem” világban vagyok, amelyben minden bűntettük ellenére a kommunistákat megértik és szeretik, egy olyan világban, ahol angyali lények működnek Isten megbízottaként, személyre tekintet nélkül, elérni az emberi élet célját, hogy olyanná váljunk, mint Krisztus. Ezért a célom az, hogy hirdessem az Evangéliumot a kommunistáknak és közöljem velük Isten nagy ajánlatát az el nem múló életről. Krisztus, aki az én Uram, szereti a kommunistákat. Ő maga mondta, hogy Ő minden embert szeret és inkább elhagyna 99 Igaz Juhot, mintsem egyet hagyjon elveszni. Az apostolok és a keresztyénség minden későbbi nagy tanítója ezt az Ő nevében való egyetemes szeretetet hirdette. St. Makarlás azt mondta: „Ha egy ember állhatatosan szeret minden embert, de csak egy emberről is azt mondja, hogy őt nem tudja szeretni, akkor ez az ember már nem keresztyén, mert a szeretete nem mindent átölelő.” Szt Ágoston egyházatyja így tanít: „Ha az egész emberiség Igaz lenne és csak egy bűnös lenne közöttünk, Krisztus akkor is eljött volna, hogy elszenvedje ugyanazt a keresztet ezért az emberért, úgy szeret minden egyes embert személyesen.” A keresztyén ta-

nítás világos. A kommunisták emberek és Krisztus szereti őket. Ugyanúgy tesz minden ember, aki Krisztus szerint gondolkozik. Szeretjük a bűnöst annak ellenére, hogy megvetjük a bűnt. Ismerjük a föltámadott Krisztus szeretetét minden ember iránt, ezért a közünk való kommunisták iránt is.

Láttam keresztyéneket kommunista börtönökben, 50 fontos láncokkal a lábukon, amint vörösén izzó piszkavassal kínozták őket, a torkukon kanálnyi só adagokat erőltettek le, víz hozzáadása nélkül, kléhez-
tetve, megkorbácsolva, a hidegtől reszketve és mégis szívük mélyéből imádkozva a kommunistákért. Ez emberileg megmagyarázhatatlan! Ez csak Krisztus szeretetével lehetséges, ami előnti a szíveket.

Később néhányan azon kommunisták közül, akik minket kínoztak, szintén börtönbe kerültek. A kommunizmus uralma alatt néha a saját embereiket, még magasabb funkcionáriusokat is majdnem olyan gyakran vetik börtönbe, mint az ellenfeleiket. Előfordult, hogy a megkínzott és a kínzóik egy cellában voltak. És míg a nem keresztyének gyűlölettel fordultak korábbi megkínzóik ellen és verték őket, a keresztyének a védelmükre slettek, még azt a veszélyt se nézve, hogy őket is megverhetik és megvádolhatják, hogy a kommunizmus cinkestársai. Láttam, amint keresztyének az utolsó szelet kenyerüket (akkoriban heti egy szeletet kaptunk) és a gyógyszert, amely megmenthette az életüket, odaadták egy beteg kínzóinak, aki már börtöntárs volt.

Jullu Manlu, a korábbi román keresztyén miniszterelnöknek az utolsó szava, amikor meghalt a börtönben, ezek voltak: „Ha majd a kommunistákat megdöntik országunkban, minden keresztyénnek az lesz a legszentebb kötelessége, hogy kimenjen az ut-

cára és saját élete kockáztatásával megóvja a kommunistákat a tömeg jogos haragjától, akik felett zsarnokoskodtak.”

A megtérésem utáni napokban úgy éreztem, hogy nem leszek képesek tovább élni. Az utcán járva testi fájdalmat éreztem minden férfi és nő iránt, aki elment mellettem. Olyan volt, mint egy kés a szívben, annyira égető volt a kérdés, hogy vajon ő üdvözül-e. Ha a gyülekezet egy tagja bűnt követett el, órákig zokogtam. Ez a vágy minden lélek megváltása iránt azóta is megmaradt a szívemben és a kommunisták sincsenek ebből kizárva.

A magánzárkában nem voltunk képesek ugyanúgy imádkozni, mint azelőtt. Olyan elképzelhetetlenül éhesek, bágyadtak és eltompultak voltunk, hogy szinte teljesen idiótákká váltunk. Külsőleg vándorló csontvázaknak tűntünk. Az Úr Imádsága túlságosan hosszú volt számunkra. Nem tudtunk addig koncentrálni, hogy elmondjuk. Az egyetlen Imádság, amelyet újra és újra elismételtem ez volt: „Jézus, szeretlek Téged.”

És akkor egy dicsőséges napon választ kaptam Jézustól: „Szeretsz engem? Most én mutatom meg, mennyire szeretlek.” Abban a pillanatban égő szúrást éreztem a szívemben, amely úgy égett, mint a nagytűvel összegyűjtött napsugarak. Az Emmaus felé tartó tanítványok azt mondták, hogy égett a szívük, amikor Jézus beszélt velük. Ugyanez történt velem is akkor. Megismertem annak a szeretetét, aki az életét adta a kereszten mindannyiunkért.

Az ilyen szeretet nem zárhatja ki a kommunistákat, bármilyen súlyosak is a bűnelk.

A kommunisták elkövettek és ma is elkövetnek rémtetteket, de : „Mégannyi víz sem fojthatja meg a szeretetet, sem az áradások nem képesek megfojtani.

A szeretet erősebb, mint a halál. A féltékenység viszont kegyetlen, mint a sír." A sír, amely hidegen és hajthatatlanul mindenkit magának követel - gazdagot és szegényt, fiatalot és öreget, minden fajból, nemzetből és politikai meggyőződésből származót, szenteket és bűnözőket - Krisztus szeretete éppen olyan mindent átfogó, de életadó. Krisztus az Isten emberré vált szeretete, nem szűnik meg addig működni, amíg az ellenségeket is meg nem nyeri.

Egy minisztert dobtak a cellámba. Féltelt volt. Vér ömlött az arcáról és a testéről. Rettenetesen megverték. Megmostuk. Néhány rab átkozta a megkínzókat. Nyögdécselve megszólalt: „Kérek, ne átkozzátok őket. Maradjatok csendben. Szeretnék imádkozni értük.”

Örömmel eltelten - még a börtönben is.

Ha visszatekintek a 14 év börtönbüntetésemre, úgy tűnik, hogy az mindennek ellenére örömteli idő volt. A többi rab és még az őrk is nagyon gyakran csodálkoztak, milyen vidámak lehetnek a keresztyének a legszörnyűbb körülmények között is. Nem akadályozhatták meg, hogy énekeljünk, habár megverték érte. Azt gondolom, hogy a fülemüle is énekelne, még ha tudná is, hogy megölik érte, ha befejezi. Voltak a börtönben keresztyének, akik táncoltak az örömtől. Mi tehetette őket vidámmá ilyen megrázó körülmények között?

Gyakran gondolkoztam a börtönben Jézus szavairól, amelyeket a tanítványoknak mondott. „Boldogok a szemek, amelyek látják azt, amit ti láttok.” A tanítvá-

nyok éppen visszajöttek a palesztinai útjukról, ahol szörnyűségeket láttak. Palesztina akkor elfoglalt, elnyomott ország volt. Lépésről-lépésre egy leigázott nép szörnyű nyomora került eléjük. Ahová csak mentek betegséggel, járvánnyal, éhséggel és szenvedéssel találkoztak.

Betérttek olyan házakba, ahonnan hazafiakat fogtak el és vittek börtönbe, síró szülőket és feleségeket hátrahagyva.

Nem volt vidám világ, ami ellük tárult.

Jézus mégis azt mondta: „Boldogok a szemek, amelyek olyasmit is látnak, amit ti láttatok.” Ez azért volt, mert nemcsak szükséget és nyomort láttak. Látták a Megváltót, Jézus Krisztust, minden jó elhozóját, egyáltalán minden emberi törekvés végső célját. Először fedezte fel akkor néhány rút földi féreg, hernyók, amelyek a szűken behatárolt leveleken másznak, hogy a nyomorúságos lét után eljön egy egészen más élet, egy gondtalan, pompás pillangóé, amely a föld vonzása fölé emelkedve virágról-virágra lebeg. A földfedezésnek ez az öröme a miénk is volt.

Körülöttem Jóbok voltak, néhányuk sokkal jobban megkínózva, mint valaha Jób volt. De tudtam Jób történetének végét, hogyan kapott kétszer annyit, mint amennyi előtte volt neki. Voltak körülöttem olyan emberek, mint a szegény Lázár, éppoly éhesek, tele kelekkel. De tudtam, hogy az angyalok viszik majd őket Ábrahám kebelére. Úgy láttam őket, amilyenek majd a jövőben lesznek. A mellettem levő rongyos, nyomorult mártírban megláttam Jézus Krisztus fenséges közösségének szentjét, akinek megadatik az Isteni igazságosság koronája.

Ha az embereket erről az őrhelyről szemléltem abban az időben - nem amilyenek lesznek - az üldözők-

ben is, mint például a tarsusi Saulban felfedeztem időnként a jövőbeli Szt. Pálokat. És néhány már az is vált. A titkosrendőrség tisztjei, akiknek tanúbizonyságot tettünk Krisztusról, maguk is keresztyénné lettek, és boldogok voltak, hogy később a börtönben azért szenvedhettek, hogy ők is megtalálták Krisztust. A börtönőrökben, akik korbácsoltak minket, a Füllpelli börtönőr megváltozásának lehetőségét láttuk, aki először korbácsolta Szt. Pált és később megtért. Arról álmodoztunk, hogy hamarosan megkérdezzük: „Mit tegyek, hogy üdvözüljek?” Éppen azokban, akik gúnyosan nézték, amint a keresztyének ürülékkel bepiszkítva kersztekhez voltak kötve, annak a golgotai tömegnek a képviselőit láttuk, akik hamarosan megbánással a mellüket verik majd bűneik miatt.

Ott a börtönben igazolódott a kínzókat illető reményünk, hogy ők is befogadják a megváltozást Krisztusban. Különös mértékben bukkant föl bennünk az a felfismerés, hogy felelősek vagyunk értük. És bármilyen különösnek tűnhet is ez a természetes emberi érzés számunkra, megtanultuk őket valóban szeretni, mialatt kínoztak minket.

Sokakat meggyilkoltak a családjából. De az is az én házamban történt meg, hogy a gyilkosok Istenhez tértek. Az is volt erre a legmegfelelőbb hely. Így született meg a börtönökben a kommunistákért való keresztyén misszió gondolata.

Isten másképpen látja a dolgokat, mint mi, éppen úgy, ahogy egy hangya is másképpen lát, mint az ember. Az emberi szemszögből keresztre kötve lenni, összekelve ürülékkel egy szörnyű dolog.

A Biblia a mártírok szenvedéselt, mégis „könnyű szenvedésnek” nevezi. 14 év börtön hosszú idő volt

számunkra. De a Biblia így mondja: „Csak egy pillanat, amely megszerzi számunkra a dicsőség koronáját.”

Ez feljogosít arra a felfedezésre, hogy a kommunisták szörnyű bűnei, amelyek számunkra, emberek számára oly súlyosnak tűnnek, és amelyek ellen teljes joggal kell a végsőkig küzdenünk, Isten szemében másként méretnek fel, mint a mi szemünkben. Zsarnokságuk, amely már több, mint fél évszázada tart, Isten előtt talán - aki számára ezer év olyan, akár egy nap - csak egy eltévelyedett pillanatnak tűnhet. Ezért van még számukra is az üdvözülés lehetősége.

A mennyel Jeruzsálem egy édesanya és úgy szereti minden gyermekét, mint egy édesanya.

A menny kapul nincsnek bezárva a kommunisták előtt. Az Isteni kegyelem fénye számukra, mint minden ember számára is, nem aludt még ki. Képesek még a bűnbánatra, éppúgy, mint mindenki. És nekünk megbánásra kell bírni őket.

Csak a szeretet tudja megváltoztatni ezeket az embereket, persze olyan szeretetet, amelyet élesen el kell különítenünk a kommunizmussal szembeni szolgálatkésztségtől, amit ma az egyház sok képviselője tanúsít.

A gyűlölet elvakít, Hitler anti-kommunista volt, de ugyanúgy, mint azok, ahelyett, hogy legyőzte volna őket, még segítette a kommunistákat arra, hogy legyőzzék a világ egyharmadát.

Még a börtönben tervet készítettünk ezért a kommunisták között végzendő missziós munkára, amelyet csak Krisztus szeretete hozott létre. És itt elsősorban a funkcionáriusokra gondoltunk.

Gyakran az a benyomásom, hogy némelyik misszióirányító egyházának történetét csak kevéssé tanulmányozta. Hogyan nyerték meg valamikor

Norvéglát Krisztusnak? Egyszerűen azért, hogy megnyerték Olaf királyt. Éppenúgy Oroszország akkor kapta meg az Evangéliumot, amikor Nagy Vladimir király keresztyén lett. És Magyarországot azért nyerték meg a keresztyén hitnek, hogy előzőleg Szt. Istvánt, akkori királyát nyerték meg. Ugyanígy érvényes ez Lengyelországra is. Afrikában, ahol a törzsfőnököt megnyerték Krisztusnak, az egész törzs követi őt. Mi viszont manapság általában az egyszerű közösségi tagoknál kezdjük missziós munkánkat, akik bizonyára jó keresztyénekké válhatnak, de csak kevés befolyásuk van és ezért az összhelyzetet nem tudják megváltoztatni.

A felelősöket kell megnyernünk, a politika, gazdaság, tudomány, művészet vezető személyiségeket. Ők a társadalmi tömeg mérnökei, mert ők formálják az emberek lelkét. Ha ezeket nyerjük meg, megnyerjük azokat az embereket, akiket vezetnek és befolyásolnak.

A misszióhárlás szempontjából nézve, a kommunizmusnak van egy olyan előnye, amely nincs meg más társadalmi rendszereknél: sokkal központosítottabb, mint bármelyik másik.

Ha az USA elnöke áttérne a mormonizmusra, Amerika emiatt még távolról sem válna mormonná. De ha Mao-CeTung keresztyén hitre tért volna, vagy Brezsnyev, vagy Ceausescu - ez az egész országot magával ragadta volna. Ilyen nagy ott a politikai vezetők kisugárzása.

De meg lehet-e egyáltalán téríteni egy kommunista vezetőt Istenhez? Bizonyosan, mert alapjában véve ő is boldogtalan és bensőleg éppoly bizonytalan, akár az áldozatai. Sok kommunista politikus végezte a börtönben, vagy tették el láb alól a saját elvtársal.

Ugyanez van Kínában. És Oroszországban még a belügyminiszterek is, mint Jagoda, Jezsov, Berlja, akik úgy tűntek, hogy minden hatalmat a kezükben tartanak, úgy végezték, mint egy utolsó ellenforradalmár, egy golyó és végük volt. Nemrégiben Selepint, a Szovjetunló belügyminiszterét és Rankovicsot, Jugoszlávia belügyminiszterét úgy dobták ki, mint egy koszos rongyot.

Hogyan küzdhetjük le szellemileg a kommunizmust

A kommunista uralom senkit nem tesz boldoggá, még a haszonélvezőit sem. Még ők is remegnek, hogy egy éjszaka a titkosrendőrség furgonja elviheti őket, mert már megint megváltozott a párt irányvonala. Sok kommunista vezetőt ismertem meg személyesen. Súlyosan megterhelt emberek. Nekik is csak Jézus adhat békét.

Vezető kommunistákat Krisztus számára megnyerni, az sokak számára éppen olyannak tűnhet, mint megóvni a világot a nukleáris rombolástól, vagy megszabadítani az emberiséget a mindenütt uralkodó éhezéstől, amit viszont annak a ténynek kell tulajdonítanunk, hogy magában véve kielégítő jövedelmelt költséges fegyverkezésre fordítják. Ténylegesen a jelenlegi nemzetközi feszültségek végét jelenthetné az, ha sikerülne a vezető kommunistákat Krisztus számára megnyerni. Ez Krisztust és Isten angyalait örömmel töltené el, Igen, ez Krisztus Egyházának győzelmét jelenthetné. Mindazok a területek, amelyeken ma a

misszionáriusok oly sok fáradtsággal jutnak előre, mint pld. Új-Guinea és Madagaszkár, ellenszegülés nélkül követnének, ha a kommunista világ vezérel meg volnának nyerve, mert ez egészen új lendületet adna az Evangélium terjesztésének.

Én magam is harcos atelsta voltam ifjúkoromban. A megtért atelsták különösen szeretik Krisztust, mert tudják, hogy nagyon sokat bocsátott meg nekik.

Bizonyos fajta jövőbe látó gondolkodás szükséges a missziós munkához. A személyes megváltás szempontjából minden ember egyenlő Isten előtt a missziói stratégia szempontjából az Isteni üdvözítési terv teljesítése tekintetében egyáltalán nem. Fontosabb megnyerni egy nagy befolyású embert, aki ezután ezreket nyerhet meg, mint a dzsungel civilizálatlan lakójának prédikálni az üdvözülést Krisztusban, hogy csak saját megváltásának örülhessen. Ezért választotta Jézus Isteni megbízatásának teljesítésére Jeruzsálemet az akkori világ szellemi főhadiszállását. Ugan ezért követett el Pál mindent, hogy bejusson Rómába.

A Biblia azt mondja: „Az asszony magva, az Embernek Fia fog a kígyó fejére taposni.”

Mi, ezzel szemben csak megcsiklandozzuk a kígyó hasát, megnevetetjük. A kígyó feje valahol Moszkva és Peking között van, nem Tuniszban, vagy Madagaszkáron. A kommunista világ kell képezze, az egyház vezetői és a misszió irányítói számára a fő feladatot, éppúgy, mint minden keresztyénnek.

Fel kell adnunk a rutinmunkát. Meg van írva: „Átkozott, aki az Úr dolgát hanyagul végzi.”

Egy, a lélek fegyverével vezetett támadást kell a mi Egyházunknak indítani a kommunizmus ellen.

A háborúkat csak támadó stratégiával lehet megnyerni, sohasem pusztán védekezővel. A keleti világ

országával szemben az egyház többnyire csak védekezésben volt, miközben egyik országot vesztette el a másik után a kommunizmusnak.

Ennek azonban alapvetően meg kell változnia; a teljes Egyházban. A Biblia egyik zsoltára szerint Isten széttöri az ércajtókat, és vasrudakat.

A Vasfüggöny is csekélység volna számára.

Az első Egyház titokban és illegálisan működött és győzött. Újra meg kell tanulnunk hasonló módon dolgozni.

Mielőtt a kommunizmus jött, sohasem értettem igazán, hogy az Újszövetség sok emberét miért hívták fedőnevükön, pl. Simeont Nigernek hívták, Jánost Márknak és sok más. Ma is ilyen fedőnevet használunk a munkánk során a kommunista országokban.

Éppenúgy nem értettem korábban azt sem, hogy Jézus, amikor az utolsó vacsorát készítette elő tanítványaival, miért nem adott meg világos címet, hanem azt mondta: „Menjete a városba és keressetek egy férfit, aki vizeskorsót visz. Ma megértem. Mi szintén adunk ilyen titkos ismertető jeleket a Földalatti Egyház munkája során.

Ha elfogadjuk, hogy így kell dolgoznunk, tehát visszatérve a koral keresztyénség módszeréhez - akkor hatékonyan tudunk dolgozni a kommunista országokban is.

De amikor ebből a célból találkoztam a nyugati világ egyházainak képviselőivel, a kommunisták iránti ténylegesen megmentő szeretet helyett - ami különben már régen missziós munkára vezetett volna az országokban - egyházpolitikájukat azzal teljesen összhangban lévőnek találtam. Én nem találtam meg az Irgalmas Szamaritánusnak azt az igazi részvétét a „Marx Károly-házból” származó elveszett lelkek iránt.

Egy ember nem hisz abban, amit elmond a hitvallásban, hanem csak azokban a dolgokban, amelyekért kész meghalni.

A Földalatti Egyház keresztyénel bebizonyították, hogy készek meghalni a hitükért. Én is folytatok itt most egy munkát, amely számomra újra bebörtönzést jelenthet egy kommunista országban, újabb kínzásokat és halált, mert titkos missziót vezetek a Vasfüggöny mögött és ezzel vállalnom kell minden kockázatot. Ezzel klállok azért, amit írok.

Ezért van jogom megkérdezni azt is, készek lennének-e Amerika, Németország és más nyugati országok, akik a kommunizmussal barátkoznak, meghalni ezért a meggyőződésükért? Ki akadályozza meg őket, hogy feladják a nyugati magas pozíciójukat és Keleten, a helyszínen a kommunistákkal legszorosabb együttműködésben nyilvános lelkeszi hivatalokat és egyházi pozíciókat vegyenek át?

Az ilyen mély meggyőződés gyakorlati bizonyítékát mindaddig még egyetlen nyugati magas egyházi méltóság sem szolgáltatta.

Az emberi beszéd az igényből és a szükségességből keletkezett, hogy megértsék egymást a közös vadászat, halászat és később a létfontosságú javak közös termelése során és hogy kifejezzék kölcsönös kapcsolataikat és érzéseiket. Nincsenek azonban emberi szavak, amelyek a tárgyhoz méltó módon kifejeznék Isten rejtélyét és ábrázolhatnák a lelki élet emelkedettségét.

Hasonló módon nincsenek emberi szavak, amelyek képesek volnának leírni az ördögi kegyetlenség mélységét. Vagy ki tudod szavakkal fejezni, mit érezhet az az ember, akit a náci kemencébe készültek

dobni, vagy aklnek végig kellett néznie, hogy gyermekelt abba a kemencébe vetették?

Ezért hiábavaló megpróbálni leírni azt, amit szenvedtek és szenvednek ma is a keresztyének a kommunista önkényuralom alatt.

A börtönben együtt voltam Lucretin Patrascanuval, azzal az emberrel, aki a kommunizmust hatalomra juttatta Romániában. Az elvtársai azzal jutalmazták, hogy börtönbe csukták. Habár normális volt, elmekórházba tették, örültek közép, amíg ő is még nem örült. Ugyanezt tették Anna Paukerrel, a korábbi külügyminiszterrel is. A keresztyéneknél is előszeretettel alkalmazták ezt a kezelést. Elektrosokkokat adnak nekik, aztán kényszerzubbonyba dugják őket.

Nemrég az egész világ elborzadt azon, ami a kínai utcákon történt. A Vörös Gárda a világ szemé láttára gyakorolja terrorját. Próbáljátok meg elképzelni, mi történik néhány keresztyénnel egy kínai börtönben, ahol senki sem látja őket!

Az utolsó hír, ami onnan eljutott hozzánk, egy tekintélyes kínairól, egy evangélikus íróról, valamint néhány keresztyén társáról tudósít, akik megtagadták azt, hogy elhagyják hitüket, erre fogvatartóik levágták a füleiket, kivágták a nyelvüket és amputálták a lábukat.

De a legrosszabb, amit a kommunisták az emberek ellen elkövetnek, nem abban áll, hogy megkínózzák őket és megölik a testüket.

Sokkal embertelenebb, hogy meghamisítják az emberek lelkét és gondolatait és mindennek előtt az ifjúságot és a gyermekeket mérgezik meg. Saját embereiket tették az egyházak minden vezető pozíciójába, hogy a keresztyéneket is az ő akaratuk szerint vezessék és tönkretegyék a közösségeket. Nem csak

távol tartják a flatalságot attól, hogy higgyen Istenben és Krisztusban, hanem egyenesen arra nevelik őket, hogy gyűlöljék ezeket a neveket.

Milyen szavakkal fejezhetjük ki azoknak az üldözött keresztyéneknek a tragédiáját, akiket hazatérve több év börtön után, a gyermekelk gúnnyal és megvetéssel fogadnak, mert őket időközben harcos atelstákká nevelték.

Ezt a könyvet nem annyira tintával, hanem inkább a sebzett szívek vérével írom.

De itt különböznek a keresztyének a világtól, mint Dániel Idejében a három ifjú, akiket kemencébe vetettek, de miután kiszabadultak, még a tűz szagát sem viselték magukon, éppígy nem tapad a kommunista börtönöket megszenvedett keresztyénekhez a kommunistákkal szembeni keserűség, vagy gyűlölet halvány nyoma sem.

Egy virág, ha a lábaddal szétlprod, megjutalmaz azzal, hogy neked adja illatát. Hasonló módon a keresztyének, akiket a kommunisták megkínoztak, a kínozókat szeretettel jutalmazzák. Sok börtönőrünket vezettük el Ily módon Krisztushoz. Mert csak egy vágy lelkesít minket, hogy a kommunistáknak, akik szenvedést okoztak nekünk, a legjobbat, a megváltást adjuk, amely a mi Urunk Jézus Krisztustól van, ezért szeretjük őket.

Nem adatott meg nekem az a kiváltság, amely sok testvéremnek a hitben, hogy mártírhalált halhassak a börtönben. Még egyszer kikerültem onnan és eljutottam Romániából még Nyugatra is.

Nyugaton azonban, az Egyház sok képviselőjénél éppen az ellenkező beállítottságot találtam, mint amely a Földalatti Egyházban érvényesül a Vas- és Bambuszfüggöny mögött. Sok keresztyén Nyugaton

nem érez szeretetet a kommunisták iránt. Ennek bizonyította abban látható, hogy nem tesznek semmit ezeknek az embereknek a megváltásért.

Vannak missziók a zsidókhoz, missziók a muzulmánokhoz, a buddhistákhoz. Sőt olyan céllal is tartanak fenn missziókat, hogy kersztyéneket egyik felekezetből a másikba térítsék. De nincs missziójuk a kommunistákhoz! Egyszerűen nem szeretik őket. Másképpen már réges-régen létrehoztak volna egy ilyen missziót, mint ahogy valamikor Carey a hinduk iránti, Hudson Taylor a kínaiak iránti szeretetből alapította meg a saját misszióját.

De nem elég, hogy nem szeretik a kommunistákat és semmit sem tesznek, hogy megnyerjék őket Krisztusnak. A csúfítgatásukkal, hanyagságukkal, sőt néha aktív támogatásukkal néhány európai vezető megerősíti a kommunistákat bomlasztó munkájukban. Segíti a kommunistákat, hogy befurakodjanak a nyugati egyházakba, sőt vezető helyeket foglaljanak el a szabad világ egyházi szervezetelben. Ezek aztán vakká teszik a keresztyéneket az ateista kommunizmus veszélyével szemben. Azzal az ürüggyel, hogy törvényesen nincs nekik megengedve kommunista országokban Krisztusnak híveket szerezni, - mintha az első keresztyének engedélyt kértek volna Nérotól az Evangélium terjesztésére - teszik igazán nyilvánvalóvá, hogy nemcsak a kommunistákat, de saját nyájukat sem szeretik. Ha azonban mi nem nyerjük meg a kommunistákat Krisztusnak, akkor azok hódítják meg a Nyugatot és a Krisztus-hitet sokaknál legyőzik.

Semmit sem tanultunk a történelemből

A Krisztus utáni első századokban virágzó keresztény egyház volt Észak-Afrikában. Ebből kerültek ki az egyházatyák Szt. Ágoston, Szt. Cíprán, Szt. Athanasius és Tertullianus. Az észak-afrikai keresztények csak egy elengedhetetlen kötelességet mulasztottak el: megnyerni a mohamedánokat Krisztusnak. Az eredmény az volt, hogy a mohamedánok előrenyomultak Észak-Afrikában és századokra kiírtották a kereszténységet. Észak-Afrika még ma is az Iszlám és az észak-afrikai keresztény misszió a „megtéríthetetlenek blokkjának” nevezi őket. Ideje, hogy tanuljunk a történelemből!

A Reformáció idején Husz, Luther és Kálvin vallási törekvéssel egybeestek az európai népek általános érdekével, hogy megszabaduljanak a pápaság iga alá, amely akkor nyomasztó politikai és gazdasági hatalom volt. Ma hasonlóan, a Földalatti Egyház érdekel az Evangélium terjesztésében a kommunisták és áldozatok között egybeesnek minden szabad nép léte érdekével, hogy továbbra is függetlenségben, szabadon élhessenek.

Nincs politikai erő, amely megdöntheti a kommunizmust. A kommunistáknak nukleáris hatalmuk van. Ha katonailag le akarnánk győzni őket, az a harmadik világháborút jelentené, több százmillió áldozattal. Sok nyugati politikus is átment már egy agymosáson és nem is akarja megdönteni a kommunista vezetőket. Egyesek ezt nyíltan kimondják. Síkraszállnak azért, hogy a kábítószerek kereskedeleme, gengszterizmus, rák

és tuberkulózis csökkenjen, de az ateista kommunizmus ellen nem, amely pedig sokkal több áldozatot követelt már, mint a többi összesen.

Ilja Ehrenburg, a szovjet író mondta Sztálin halála után: „Ha Sztálin semmi mást nem tett volna egész életében, csak az ártatlan áldozatok nevét írta volna, az élete nem lett volna elég hosszú a munka befejezéséhez.” A Kommunista Párt. 20. kongresszusán Hruscsov megállapította: „Sztálin több ezer becsületes és ártatlan kommunistát likvidált. ... A Központi Bizottság 139 tagjából és jelöltjéből, akiket a 17. kongresszuson választottak, 98-at, tehát 70 százalékukat később letartóztatták és kivégezték.”

Nem igényel különös képzelőerőt, hogyan járt el a keresztyénekkal.

Hruscsov bevezette a Sztálin nimbusz ledöntését, de ugyanazon a politikai útvonalon maradt. 1989. óta Szovjet-Oroszország templomainak felét, amelyek addig még nyitva voltak, bezáratta.

Kínában a barbarizmusnak egy új hulláma dühöngött, amely a Sztálini korszaknál is rosszabb és kegyetlenebb volt. Nyilvánosan minden egyházi élet megszűnt. Oroszországban és Romániában újabb tárgyalások indulnak. (Éppen most, nemrég kaptunk hírt Oroszországi keresztyének tömeges letartóztatásáról.)

Terrorral, klagyalt fondorlattal és ravasz csalogatással ma több, mint egymillárd lakosú országokban, a flatalság egész nemzedékét gyűlöletben nevelik fel, minden nyugati és főként minden keresztyén iránt.

Nem szokatlan látvány Oroszországban, amint helyi tisztségviselők a templomok előtt állnak és a gyermekeket figyelik. Akik a templomba mennek, azokat megpofozzák és kidobják. A nyugati keresztyénség

Jövőbeli sírásólt gondossággal és rendszerességgel nevelik fel.

Csak egy erő tudja megdönteni a kommunizmust. Ugyanaz az erő, amely arra tette képessé a keresztyén államot, hogy elfoglalják a pogány Római Birodalom helyét, az az erő, amely a barbár germánokból és vikingekből keresztyént formált, amely megdöntötte a véres Inkvizíciót. Ez a hatalom ma is megmutatja az Evangélium erejét, a Földalatti Egyházban, amely fennáll a kommunista országokban.

Ennek az egyháznak az erősítése és folyamatos segítése nemcsak a szenvedő testvérekkel való egység kérdése. Ez az életet, vagy halált jelenti a tíz országok és egyházaltok számára. Ennek az egyháznak az erősítése nemcsak a szabad világban élő keresztyének érdeke, hanem minden szabad kormány politikai alapelvévé is kell válnia.

A Földalatti Egyház már nyert meg egész sor kommunista vezetőt Krisztusnak. Gheorghiu Dej, Románia korábbi miniszterelnöke, megtért emberként halt meg, miután megvallotta bűnét és megváltoztatta büns életét. A kommunista országokban vannak az ottani kormánynak olyan tagjai, akik titokban keresztyének. Ez tovább terjedhet. Akkor majd azzal számolhatunk, hogy valódi változás megy végbe néhány kommunista kormány politikájában, nem olyan változásra gondolok itt, mint Titóé, vagy Gomulkáé, amelyek után a párt kegyetlen ateista diktatúrája tovább folytatódott - hanem egy olyan fordulatra, amely a keresztyénség és a szabadság felé vezet.

Éppen most kivételes lehetőséggel vannak ennek.

A kommunisták ugyanis, akik nagyon gyakran éppolyan őszinték a marxista ideológiába vetett hitük-

ben, mint a keresztyének a sajátjukban, jelenleg nagy válságon mennek keresztül.

Ők valóban azt hitték, hogy a kommunizmus a népek között testvériséget fog teremteni. Ma azt látják, hogy az ő országalk is úgy marakodnak egymással, mint a vad kutyák. Ezen kívül népelk éheznek. „Kaplallista” országokból kell búzáat behozniuk.

A kommunisták bíztak a vezetőkben. Most azt olvassák a saját újságalkban, hogy Sztálin tömeggyilkos volt és Hruscsov Idlóta.

Ugyanazt érik meg mások a nemzeti hőselkkel, mint Rákosl, Gerő, Anna Pauker, Rankovic, Novotny és így tovább. A kommunisták már nem hisznek a vezetők csalhatatlanságában. Olyanok, mint a katollkukok pápa nélkül.

Űr van a kommunisták szívében. Ezt az űrt csak egyedül Krisztus képes betölteni. Az emberi szív természeténél fogva keresi Istent. Minden emberben lelki űr van, amíg Krisztus be nem tölti azt. Ez igaz a kommunistákra is. Az Evangéllumban ott a szeretet hatalma, amely hozzájuk is szól. Közvetlenül átéltem ezt. Ezért tudom, hogy lehetséges.

A keresztyének - akiket kigúnyoltak és megkínoztak a kommunisták - elfelejtették és megbocsátották, ami velük személyesen és a családjukkal történt. Éppen ők járultak hozzá a legjobban, hogy a kommunisták válságukból megtalálják az utat Krisztushoz. Ehhez a munkához segítségre van szükségük.

De nem csak ehhez. A keresztyén szeretet mindig egyetemes. A keresztyéneknél nincs pártosság és szimpátia alapján kiválasztott szeretet.

Jézus azt mondta, hogy Isten napja süt a jó és gonosz fölött is. Ugyanez igaz a keresztyén szeretetre is.

Azok az említett nyugati keresztyén vezetők, akik barátságot mutatnak a kommunisták felé, magatartásukat ugyancsak Jézus tanításával indokolják, hogy még az ellenségünket is szeretnünk kell. De Jézus soha nem tanította azt, hogy csak az ellenségünket szeressük és elfelejtsük a testvéreinket szeretni.

Úgy mutatják ki a szeretetüket, hogy étellel - itallal jól tartják azokat, akiknek a kezéről a keresztyének vére csöpög, és nem úgy, hogy Krisztus örömhírét adják át nekik. Testvéreiket viszont, akiket a kommunisták embertelenül elnyomnak, elfelejtik. Azok iránti szeretetről szó sincs.

A Nyugat-Német evangélikus és katolikus egyház az elmúlt év során 500 millió márkát adott az éhezőknek. Az amerikai keresztyének még többet adnak.

Sok éhező ember van a világon, de nem tudok embereket elképzelni, akik éhesebbek, mint a keresztyén mártírok és akiknek több joga van a nyugati szabad keresztyének segítségére. Ha a német, brit, amerikai és skandináv egyházak annyi pénzt fordítanak az általános nyomor enyhítésére, minden szükségben levőnek el kellene azt juttatni, de elsősorban a hitük miatt üldözötteknek és családjainak.

Ez történik ma?

A keresztyén szervezetek kiváltottak, ami mindenestre bizonyítja, hogy a keresztyéneket ki lehet váltani. Ennek ellenére én voltam az első üldözött ember, akit országunkból váltságdíj után kihoztak. És a megszabadításom ténye egyben vád sok nyugati keresztyén szervezettel szemben, hogy elhanyagolták a kötelességük teljesítését számos egyéb esetben.

Az első keresztyének azt kérdezték maguktól, vajon az új egyház csak a zsidókért van-e, vagy pedig a többi népekért is. A kérdés helyes választ kapott. Más

formában, a kérdés újra felvetődött a huszadik században. A keresztyénség nem csak a Nyugaté. Krisztus nemcsak Amerikáé, Angliáé, Németországé és más demokratikus országoké. Amikor keresztre feszítették, egyik keze nyugat felé nyúlt ki, a másik kelet felé. Nem csak a zsidók királya akar lenni, de minden nép ura - a kommunistáké is, nemcsak a nyugati világban élő népeké. Jézus azt parancsolta: „Menjete el tehát, tegyetek tanítvánnyá minden népet...”

Mindenki megváltásáért ontotta ki véré, azért mindenkinek hallania és hinnie kell az Evangéliumot.

Ami arra bátorít minket, hogy minden országban hirdessük az Evangéliumot. Az a tapasztalat, hogy akik ott keresztyénné váltak, azok tele vannak szeretettel és buzgósággal Isten ügye iránt. Én személyesen egyetlen langyos orosz keresztyént sem láttam. A korábbi ifjú kommunisták túlnyomórészt Krisztus kivételes tanítványaivá válnak.

Krisztus szereti a kommunistákat, és őket is szeretné megszabadítani, mint ahogy szeret minden bűnöst és megszabadítja őket bűneiktől. Néhány nyugati egyházi méltóság ehelyett az egyetlen helyes magatartás helyett egészen mást gyakorol: csúfítgatást és önelégültséget a kommunizmus irányában.

Mit találtam, amikor szabadon engedtek.

Amikor kiszabadultam a börtönből, és újra a feleséggel voltam, megkérdezte, hogyan képzelem el a jövőnket. Azt válaszoltam: „Az eszmény, amely előtt-

tem van, visszavonult élet, lelki szemlélődésben." A feleségem azt mondta, hogy ő is így gondolja.

Nagyon dinamikus voltam ifjúkoromban, de a börtön és főképp a magánzárka ével elmélkedő, szemlélődő emberré változtattak. A szívem minden vihara lecsendesült. Nem haragudtam a kommunizmusra. Még csak tudomásul sem vettem. Biztonságban voltam Uram karjában és imádkoztam azokért, akik megkínóztak minket.

Nagyon kevés reményem volt arra, hogy valaha is kiszabadulhatok, de amikor időről időre mégis eszembe jutott, hogy mit tennék akkor, ha várakozásom ellenére elengednének, mindig azt fontolgattam, hogy visszavonulok valahova és a magányban bensőséges együttlétemet folytatom mennyei Urammal.

A fundamentalizmus - mint hű biblia - hit - „Igazság az Igazság Igazságának Igazságáról.” Isten az „Igazság”. A Biblia az „Igazság az Igazságról.” A teológia az „Igazság az Igazság Igazságáról.” És a keresztyén ember az Igazság e rengeteg Igazságában él és említi nincs meg neki az az egy, amelyik szükséges. Éhesen, megverve és kímerülten, elfelejtettük a teológiát és a Biblialismeretet. Elfelejtettünk minden Igazságot az Igazságról, és így már csak az Igazságban élünk. Meg van írva: „Az Emberfia abban az órában jön, amelyben nem gondoljátok és azon a napon, amelyet nem tudtok.” Nem tudtunk már gondolkozni. A kínzás leg-sötétebb órában az Emberfia eljött hozzánk, és a sötét börtönfalakat olyan fénylővé téve, mint a gyémánt, úgy, hogy celláink fényel teltek meg. Valahol messze a test szférájában, mélyen alattunk kízóók voltak. De a lélek örvendezett az Úrban. Nem cseréltük volna el ezt a boldogságot a királyi palotákért sem.

Valaki, vagy valami ellen harcolni? Semmi sem állt távolabb tőlem, mint ez. Nem akartam már harcokat megvívni, még igazságos harcokat sem. Inkább Krisztus élő templomait akartam építeni. Szemem előtt a bensőséges szemlélődés nyugalmas évelnek reményével hagytam el a börtönt.

Azonban a szabadulásom utáni első naptól kezdve a kommunizmusnak újabb praktikával találtam magam szemben. Egymás után találkoztam különböző egyházak híres leghirdetőivel, lelkészeivel, akik nagy szomorúsággal, de szépítgetés nélkül ismerték be, hogy a titkosrendőrség informátorai lettek a saját nyájukkal szemben. Megkérdeztem őket, hogy hajlandók-e feladni besúgó tevékenységüket, akár a bebörtönzés veszélye ellenére is. Mindannyian nemet mondtak, és elmagyarázták, hogy a saját magukért való félelem tartja vissza őket. Beszéltek az egyházban végbement új fejleményekről, olyan dolgokról, amelyek még nem léteztek a letartóztatásom előtt, amely szerint, annak megtagadása, hogy összekötő szolgálatot teljesítenek, a templomok bezárását is jelenthetné.

Minden városban van a kormánynak egy képviselője a vallási közösségek felügyeletére, a kommunista titkosrendőrség embere. Meg van a joga ahhoz, hogy bármely papot, vagy lelkészt magához rendeljen, amikor akarja és megkérdezze, ki volt a templomban, ki vesz rendszeresen úrvacsorát, ki buzgó a vallásban, ki az, aki másokat is meg akar nyerni, milyen emberek gyóznak, és így tovább. Ha valaki nem ad tájékoztatást, elbocsátják és egy másik „lelkészt” tesznek a helyére, aki többet fog elmondani, mint ő. Ahol a kormány képviselője nem talál ilyen embert (ez szinte so-

ha nem történik meg) egyszerűen bezárják a templomot.

A legtöbb lelkész elmondta a szükséges információt a titkosrendőrségnek, azzal az egyetlen különbséggel, hogy néhányan vonakodva tették ezt, megpróbálva eltitkolni bizonyos dolgokat, míg mások hozzászórtak és lelkiismeretük eltompult. Voltak még olyanok is, akik megkedvelték ezt és többet is mondtak, mint amennyit követeltek tőlük.

Hallottam vallomásokat üldözött keresztyén családok gyermekeltől, akiktől kizsarolták, hogy tájékoztatást adjanak azokról a családokról, amelyek szüleik elfogatása után Irgalmasságból befogadták őket. Ennek megtagadása esetén azzal fenyegették őket, hogy nem folytathatják tanulmányukat. Ementem a baptista kongresszusra, a Vörös Zászló Jegyében tartott kongresszusra, ahol egyértelműen a kommunis-ták döntötték el, kik legyenek a „választott vezetők.”

Tudtam, hogy minden hivatalos egyház élén a kommunista párt által megnevezett emberek álltak. Világossá vált számomra, hogy az elhagyatottság szörnyűségét látom a Legszentebb Helyen, amelyről Jézus beszél az Evangéliumban.

Mindig voltak jó és rossz pásztorok és Igehirdetők. De most első alkalommal az egyháztörténetben egy bevallottan ateista párt központi bizottsága - amely párt kimondott célja minden vallás teljes kírítása - dönti el, hogy ki vezesse az egyházat. Milyen céllal vezesse? Kétségkívül a saját kírításának céljából.

Lenin azt írta: „Minden vallásos eszme, de főként minden Istenre vonatkozó elképzelés, már a pusztá Isten-gondolattal játszódás is a legveszélyesebb faj-tájú, elviselhetetlen lealacsonyítás, a legutálatosabb fertőző ragály. Milliónyi bűn, piszkos tettek, erősza-

kosság és bűsz Járványok távolról sem olyan veszélyesek, mint egy Istenre vonatkozó agyafúrt elképzelés.”

A Szovjet régló minden kommunista pártja lenlnta. Számukra a vallás rosszabb, mint a rák, tubercolosis, vagy a szifllisz. És most ők dönltek el, kik legyenek a vallási vezetők. A hivatalos egyházak vezetői együttműködnek velük, és többé-kevésbé kiterjedt klégyezéseket kötnek.

Láttam a gyermekek és az Ifjúság atelzmussal való megmérgezését és a hivatalos egyházaknak a legkisebb esélye sem volt az ellenreakcióra. Fővárosunk Bukarest egyetlen templomában sem találni Ifjúsági összejöveleteket, vagy Istentiszteletet gyermekek számára.

Mikor mindezt láttam, nem tehettem mást, mint hogy ismét felvegyem a küzdelmet.

Nem azért helyezkedtem szembe a kommunizmussal, amit velem tett, hanem azért a jogtprásért, amelyet Isten dicsőségével, Krisztus nevével és az uralma alatt álló több, mint egymillárdnyi ember lelkevel állandóan tesz.

Az egész országból jöttek hozám parasztok és elmondták hogyan hajtották végre a mezőgazdaság kollektivizálását. Most éhes rabszolgák lettek a saját korábbi földjeiken és szőlőikben. Nem volt kenyérük. A gyermekek nem kaptak tejet és gyümölcsöt - és mindez egy olyan országban, amelynek természeti gazdagsága a régl Kánaánéval vetekszik.

A hittestvérek bevallották, hogy mindannyiukból tolvajokat és csalókat csináltak. Az éhségtől hajtva abból kellett lopniuk, ami eredetileg a saját földjükről származott, de most a tsz-hez tartozik. Ehhez még hazudniuk kell, hogy leplezzék a lopásukat.

A munkások beszéltek a gyárakban zajló terrorról és a munkaerő olyan mértékű kizsákmányolásáról, amelyről a kapitallisták nem is álmodnak. A munkásoknak nincs joguk már sztrájkolni.

Tudósoknak azt kellett tanítaniuk, a belső meggyőződésük ellenére is, hogy nincs Isten.

A világ egyharmadának egész életét és gondolkodását lerombolták és meghamisították.

Fiatal lányok panaszolták, hogy behívták őket az Ifjú Kommunisták Szervezetéhez, megsziadták és megfenyegették őket, mert megcsókoltak egy keresztényen fiút és megadták neki egy másik fiú nevét, akit megcsókolhattak.

Minden reménytelenül megrontott, aljas volt.

Azután találkoztam a Földalatti Egyház harcosaival - korábbi harcostársaimmal - akik közül néhányan szabadon maradtak, mások pedig újra elkezdték a harcot, miután kiszabadultak a börtönből. Kértek, hogy velük együtt folytassam a harcot én is. Elmentem a titkos összejöveteleikre, ahol kézzel írott zsoltároskönyvből énekeltek.

Emlékeztem Nagy Szt. Antalra. Harminc évet töltött az egyiptomi sivatagban. Teljesen kivonult a világból, egész életét a böjtölésnek és imádkozásnak szentelve. Amikor azonban hallotta a Szt. Athanasz és Arlus közötti harcról Krisztus Isteni mivoltáról, otthagya az elmélkedő életet és Alexandriába ment, hogy segítse az Igazság győzelmét.

Eldöntöttem, hogy azt teszem, amit minden kereszténynek tennie kell, követem Krisztus példáját, apostolalét és a nagy szentekét, feladom a visszavonulás gondolatát és újból elkezdem a hit harcát.

Milyen jellegű harc lesz ez?

A keresztyének a börtönben mindig imádkoztak az ellenségükért, és csodálatos tanúbizonyságot tettek nekik az Evangéliumról. Az volt a szívük vágya, hogy ők is megtérjenek és örvendeztünk, amikor ez megtörtént.

Azonban gyűlöltem a gonosz rendszert és szerettem volna megerősíteni a Földalatti Egyházat és az egyetlen erőt, amely az Evangélium erejének segítségével megdöntheti ezt a szörnyű zsarnokságot.

Nemcsak Romániára, hanem az egész kommunista világra gondoltam. A Nyugaton azonban oly sok könnyel találkoztam.

Az Írók az egész világon tiltakoztak, amikor két kommunista író, Sinjavskyt és Danielt a saját kommunista elvtársaik börtönre ítélték. De még az egyházak sem tiltakoznak, amikor keresztyéneket a hitük miatt börtönbe zárnak.

Ki törődik Kuzyc testvérrel, akit azért ítélték el, mert „ártalmas” keresztyén kiadványokat, például Torrey vallásos könyvecskéit és Biblia-részleteket terjesztett? Ki tud Prokofjev testvéréről, akit kinyomtatott prédikációk terjesztésének vádjával ítélték el? Ki tud a zsidó-keresztyénről, Grünwaldról, akit Oroszországban hasonló vád miatt ítélték el, és akitől a kommunisták egész életére elvették a kisfiát. Én tudom mit éreztem, amikor elvették tőlem Mihalt. Együtt szenvedtek Grünwald és Ivanenko testvérrel Granny Sevcsukkal, Talsja Ikacsenkoval, Jaekatyerina Vekaznával, Georgij Vekazinnal, a Pilat házaspárral Lettországból és még sok más testvérrel - a huszadik század szentjeinek és hithűsének nevel! Meghajlok, hogy megcsókoljam a láncokat, mint ahogy az első keresztyének is megcsókolták társaik láncait, amikor elvezették őket, hogy a vadállatok elé vessék.

Néhány egyházi vezető nem törődik velük. A mártírok neveléncsenek rajta az Imádság-llstájukon. Amíg őket elítélték és megkínózták, a hivatalos orosz, baptista és ortodox egyház vezetőit, akik feljelentették és elárulták őket, nagy tisztelettel fogadták Új-Delhiben, Genfben és más konferenciákon. Ott aztán ők biztosították, hogy Oroszországban teljes vallásszabadság van.

Az Egyházak Világtanácsának egyik elnöke megcsókolta a bolsevik Nikodim érseket, amikor az ezt a nyilatkozatot tette.

Azután együtt díszebédet tartottak az Egyházak Világtanácsának nevében, amíg a keresztyének a börtönben káposztalevest ettek mosatlan belsőségekkel, ahogy én is, Jézus Krisztus nevében.

Ez nem maradhat így. A Földalatti Egyház vezetősége úgy határozott, hogy el kell hagynom az országot, ha a lehetőség megvan rá és benneteket, keresztyéneket tájékoztatnom kell a tényleges eseményekről.

Elhatároztam, hogy bevádolom a „kommunizmust”, habár szeretem a „kommunistákat”. Nem találok helyesnek, hogy ennek az igazságnak a kimondása nélkül hirdessem az Evangéliumot.

Néhányan azt mondták: „A tiszta Evangéliumot hirdessed.” Ez emlékeztet arra, hogy a titkosrendőrség szintén azt mondta, hogy prédikáljak Krisztusról, de ne említssem a kommunizmust. Hát valóban az már a helyzet, hogy akik az úgynevezett „tiszta Evangélium” mellett vannak, azokat ugyanaz a szellem ösztönzi, mint a kommunista titkosrendőrséget?

Nem tudom mi ez, az úgynevezett „tiszta Evangélium”. Vajon Keresztelő János prédikációja tiszta volt? Nemcsak azt mondta: „Tartsatok bűnbánatot, mert egészen közel van már a mennyek országa!” Azt is

mondta: „Te Heródes, gonoszat teszel.” Lefejezték, mert nem korlátozta magát csak a tiszta, elvont tanításra. Jézus nemcsak a „tiszta” Hegyi Beszédet mondta el, hanem azt is, amit néhány ismert mai teológusunk negatív prédikációnak hívna: „Jaj nektek, képmutató írástudók és farizeusok... Kígyók, vipérák fajzata.” Ezért a „tiszttalan” prédikációért feszítették Őt keresztre. A Hegyi Beszéd fölött a farizeusok valószínűleg nem jöttek volna indulatba.

A bűnt nevéen kell nevezni. A kommunizmus, mint materialista ateizmus, a legveszélyesebb bűn a mai világban. Minden Evangélium, amely ezt nem leplezi le, nem a tiszta Evangélium. A Földalatti Egyház megteszti ezt, kockáztatva szabadságát és az életét. Mennyivel kevesebb okuk van a hallgatásra Nyugaton!

Elhatároztam, hogy leleplezem a kommunizmust, mint materialista ateizmust, de nem abban az értelemben, ahogy az általában magukat „anti-kommunistának” hívők teszik. Hitler ilyen antikommunista volt és mégis zsarnok. Mi Istennel való kibékülésre hívunk fel, ezért gyűlöljük a bűnt és szeretjük a bűnöst.

Miért szenvedek Nyugaton?

Jobban szenvedek Nyugaton, mint a kommunista országokban.

A szenvedésem mindenekelőtt a Földalatti Egyház kimondhatatlan szépséget utáni vágyakozásból áll, az egyház után, amely beteljesíti a régi latin mondást: „Nudis nudum Christei sequi” (Ruhátlanul, követjük a ruhátlan Krisztust.)

A kommunista táborban Jézus szava ismét valóság, hogy az Ember Fiának és az övének nincs hol lehajtaniuk a fejüket. Ott a keresztyének nem építenek maguknak házat. Minek? Elkobozzák az első letartóztatás alkalmával. Már az a tény is, hogy új házad van, a fő mozgató ok lehet arra, hogy a kommunisták megkívánják a házadat és bebörtönözzenek. Ott beteljesül rajtad a szó, hogy nem temeted el az apádat, nem is búcsúzol el a családotól, mielőtt követnéd Jézust. Ki ott az anyád, kik a testvéreid? Ebben a tekintetben olyan vagy, mint Jézus. Számodra az édesanya és a testvér csak az, aki teljesíti Isten akaratát. Ami a természetes és emberi kötelekeket illeti, számítanak-e még akkor, amikor a mennyasszony gyakran feljelen-ti a vőlegényt, a gyermekek a szüleiket, feleségek a férjüket? Egyre inkább csak a lelki kapcsolat Krisztusban az, ami megmarad.

A Földalatti Egyház szegény és szenvedő egyház, de nincsenek langyos tagjai.

Az Istentisztelet a Földalatti Egyházban olyan, mint 1900 évvel ezelőtt a Koral Egyházban. Az Igehirdető nem ismeri a kidolgozott teológiával szövegmagyarázatokat, semmit sem tud a „szószék stílusáról”, ahogy Péter sem ismerte. Minden teológiával professzor rossz jegyet adott volna Péternek a pünkösdi prédikációjáért. A Biblia verselt a kommunista országokban nem tudják olyan általánosan, mert kevés a Biblia. Emellett valószínű, hogy az Igehirdető évekig volt börtönben, Biblia nélkül.

Amikor kifejezik a hitüket a mennyel Atyában, az sokkal többet jelent, mert a kijelentés mögött megrázó élmények vannak. A börtönben naponta kértek ettől a mindenható Atyától kenyeret és kimondhatatlanul mocskos káposztát kaptak helyette. Ennek ellenére

hiszük, hogy Isten a szerető Atya. Olyanok, mint Jób, aki azt mondta, hogy akkor is hinne Istenben, ha Isten megverné őt. Olyanok, mint Jézus, aki Istent „Atyámnak” hívta, még akkor is, amikor úgy látszott, hogy cserbenhagyják a kereszten.

Ha valaki egyszer megismerte a Földalatti Egyház lelki szépségét, akkor azt többé nem elégtől ki néhány nyugati egyház üressége. Mégegyszer világosan ki kell mondanom: Jobban szenvedek Nyugaton, mint ahogy valaha is szenvedtem a börtönben, mert ott a saját szemelmmel látom, hogy a nyugati kultúra haldoklik.

Oswald Spengler írta a „Nyugat bukása” c. Művében (Decline of the West)

„Haldokoltok. Mindannyitokon látom a pusztulás jellemző jegyelt. Bebizonyítom, hogy a nagy gazdagságotok és nagy szegénységeitek, a kapitalizmusotok és szocializmusotok, a háborúitok és forradalmaitok, az ateizmusotok és pesszimizmusotok és cinizmusotok, az erkölcstelenségeltok, a tönkrement házasságaltok, a születésszabályozásotok, amely lényegeetekből elvéreztet és szellemi magasságotokból is eltaszít benneteket - bebizonyíthatom, hogy ezek voltak minden ókori állam haldokló korszakának jelel - Alexandriának, Görögországnak és a neurotikus Rómának.”

Ezt 1926-ban írták. Azóta a demokrácia és a nyugati kultúra meghalt Európa első felében és nekünk olyan távollivá vált, mint Kuba. A Nyugat többi része pedig alszik.

Azonban van egy erő, amely nem alszik: a kommunizmusé. Míg a Keleten a kommunisták klábrándultak és elvesztették az illuziókat, Nyugaton a kommunizmus veszélyes maradt. Mert Nyugaton egyszerűen

nem akarják tudomásul venni a sok rettenetes hírt a kommunista országokban végbemenő rémtettekéről, nyomorúságról és embertelen üldözésekről. Fáradhatatlan buzgalommal terjesztik „Üdvözlő tanukat” mindenfelé, a felsőbb osztályok szalonjaiban, az értelmiségek klubjaiban, egyetemeken és főiskolákon, nyomornegyedekben és templomokban. Mi keresztyének, gyakran csak fél szívvel vagyunk a teljes igazság oldalán. Ők viszont teljes szívvel a hazugság oldalán állnak.

Ezalatt a nyugati teológusok apróságokon vitáznak.

Felmerül bennem a történelemből egy párhuzam: Mialatt 1453-ban II. Mohamed hadserege bekerítette Konstantinápolyt és évszázadokra el kellett dönteni, hogy a Balkán népel keresztyén, vagy mohamedán uralom alatt legyenek-e, az ostromlott városban egy egyházi zsinat a következő problémákat vitatta meg: Milyen színű volt a Szent Szűz szeme? Milyen neműek az angyalok? Mi történik, ha egy légy beleesik a szenteltvízbe? A légy megszentelődik, vagy a víz beszennyeződik? Még ha ez csak legenda is, az akkori idők szellemi magatartása jól kifejeződik benne. És milyen a mi magatartásunk? Csak lapozza át valaki egyszer Egyházunk hetilapját és egyikben-másikban azt fogja találni, hogy a vitatott kérdések nem nagyon különböznek azoktól. Mindannyiunk fenyegetettségét az ateista kommunizmus részéről és a Földalatti Egyház szenvedéseit alig említik meg valamikor.

Gyakran vég nélkül viták folynak a teológiai kérdésekről, Istentiszteletek rendjéről, külsőségekről.

Valamilyen társaságban történt. Valaki megkérdezte: „Ha Ön most egy süllyedő hajón lenne és elmenekülhetne egy lakatlan szigetre, de magával vihetne

egy könyvet a hajó könyvtárából, mit választana? Valaki azt válaszolta: „A Bibliát”. Egy másik ember azt: „Shakespearet”. Azonban egy író mondta a helyes választ: „Egy olyan könyvet választanék, amelyik megtanítana, hogyan építsek csónakot, hogy Ismét a szárazföldre jussak. Akkor Ismét meg volna a lehetőségem, hogy bármit elolvassak, amit csak akarok.”

Ennek a szabadságnak minden vallási közösség és teológiailag irányzat számára történő megőrzése és annak nyilvános bevádolása, ahol ez a kommunista diktatúra és üldöztetés miatt elveszett, az messzemenően fontosabb, mint a makacs ragaszkodás egy bizonyos teológiailag véleményhez. „Az Igazság szabaddá tesz.” mondta Jézus. De éppúgy ezt is mondja: „Csak a szabadság lelke vezet el titeket az Igazságra.” Ahelyett, hogy a lényegtelen dolgokon veszekszünk, egyesülnünk kellene a szabadságban mindenféle diktatúra ellen.

Azért is szenvedek, mert osztozom a Vasfüggöny mögötti Földalatti Egyház egyre növekvő szenvedésében. Mivel magam is átestem azokon a szenvedéseken, nagyon magam elé tudom idézni őket.

1966. júniusában a szovjet Izvesztija és a Derevanszkaja Zsizny című lapok azzal vádolták az orosz baptistákat, hogy arra hívták fel tagjait, hogy öljk meg gyermeküket bűnelk jóvátételére. Ez a rituális gyilkosság régl vádja, amelyeket a zsidók ellen mindig újra felhoztak. Itt llyesmit sokan nem fognak komolyan venni.

De tudom, hogy ez mit jelent az érintettek számára. 1959-ben Kolozsváron együtt voltam börtönben egy Lazarovici nevű emberrel, akit tényleg azzal vádoltak, hogy rituális gyilkosságot követett el egy fiatal lányon. Csak harminc éves volt, de a haja fehérré vált a kínzá-

sok hatására. Úgy nézett ki, mint egy öregember. Nem voltak a kezén körmei. Kitépték őket, hogy arra kényszerítsék, bevallja a bűnt, amit nem követett el. Egy év kínzás után megállapították az ártatlanságát és elengedték, de a szabadság ezután már semmit sem jelentett számára. Örökre megtört ember maradt.

Sokan vannak, akik elolvassák az újságcikkeket és csak nevetnek a szovjet sajtó baptisták elleni ostoba vádjain. Én nem tudok nevetni, mert tudom mit jelentenek ezek a megvádoltak számára.

Ezért is olyan szörnyű nekem, hogy itt élek Nyugaton és állandóan az értetlenségnek ezek a példák vannak előttem.

Hol vannak ma Yermogen érsek Kalugából (Szovjetunió) és a többi hét püspök, akik tiltakoztak a szovjet rezsimmel való együttműködés szélsőségei ellen, amelyet Alaxej pátriárka és Nikodim érsek képviseltek, akik mindketten eszközök voltak a kommunisták kezében? Ha nem láttam volna közvetlen közelről azokat a püspököket, akik Rómában tiltakoztak, mellettem meghalni a börtönben, nem aggódnék ennyire ezekért az istenfélő püspökökért.

Nikolas Eshliman és Gleb Yakunin lelkészeket a pátriárka megfenyítette, mert vallásszabadságot követeltek az Egyháznak. A Nyugat ezt magától értetődőnek tartja. De én együtt voltam Joan atyával, Vladimirestből, akinek ugyanezt vetették a szemére. A felszínen csak egy egyházi fenyegetés volt. De a hivatalos egyházi vezetőink mint minden kommunista ország hivatalos egyházi vezetői, kéz- a kézben dolgoznak a titkosrendőrséggel. Aki tehát fegyelmi büntetés alatt áll, sokkal hatásosabban is „megfenyítk” - kínzással, veréssel, drog-kezeléssel - persze a börtönben.

Reszketek a kommunista táborban üldözöttek szenvedéssel miatt. Reszketek akkor is, ha a kínozók végső sorsára gondolok. De aggódó reszketés fog el nyugatl keresztyénekért, akik nem segítenek az üldözött testvéreiken.

Én is szeretném lelki szülőskertem boldogságát szívem mélyében elzárva megőrizni és nem belekeveredni a lelkeknek ilyen harcába.

Mennyire szeretnék valahol nyugalomban és magányban lenni. De ez nem lehetséges. A kommunizmus itt a küszöbön. Amikor a kommunisták benyomultak Tibetbe, végeztek mindazokkal, akiket csak a lelki szemlélődés dolgal érdekelt. Saját országukban vetettek véget mindazok álmának, akik eltávolodtak a valóságtól. A templomokat és kolostorokat feloszlatták (Csak annyit tartottak meg, amennyivel a külföldieket be tudták csapni.) A csend és nyugalom, amelyre vágyom, menekülés lenne a valóságtól és veszélyes lenne a lelkekre is.

Meg kell vívnom ezt a lelki harcot, habár ez számomra nagyon veszélyes. Ha egyszer eltűnök, bizonyosak lehettek benne, hogy a kommunisták raboltak el. A nyílt utcáról raboltak el erőszakkal 1948-ban és álnéven tűntettek el egy börtönbe. Ugyanakkor Anna Pauker külügyminiszterünk azt mondta a svéd nagykövetnek, Sir Patrick von Reuterswaerde-nak: „Ó, Wurmbrand most Koppenhágában sétál.” A svéd követ zsebében azonban ott volt a levelem, amelyet sikerült kicsempésznem a börtönből, tudta, hogy hazudnak neki. Egy ilyen dolog ma is megisméltíődhet. Ha megölnének, a gyilkost csak a kommunisták rendelhették meg. Senki másnak nem volna oka, hogy megöljön.

Ha egyszer híreszteléseket hallotok majd az erkölcsi romlottságomról, pld. lopásról, homoszexualltásról, házasságtörésről, politikai megbízhatatlanságomról, csalásokról, vagy bármi másról rólam kapcsolatban, az a titkosrendőrség fenyegetését teljesíti be. „Erkölcslleg el fogunk Intézni téged.”

Megbízható forrásból ért hozzám a hír, hogy a valamás után, amelyet az USA szenátusa előtt tettem, a román kommunisták elhatározták, hogy megöletnek. Megpróbálnak majd tényelgesen megölni, vagy jó hírnevem tönkretételével Intéznek el. Meg fognak próbálni megszarnolni az otthon maradt barátalm terrorizálásával. Hathatós eszközeik vannak.

De én mégsem hallgathatok. És a ti kötelességetek az, hogy nyugodtan megvizsgáljátok, amit mondok. Még ha azt gondoljátok is, hogy azok után, amiken át estem, üldözési mánlám van, meg kell felelnetek magatoknak arra a kérdésre, mi a kommunizmusnak ez a szörnyű hatalma, amely az állampolgárált ilyen mánlába üzi. Miféle hatalom az, amely arra készletti a Kelet-Német embereket, hogy a gyermekükkel együtt traktorba üljenek és áttörjék a szögesdrótkerítést, még azzal a veszéllyel is számolva, hogy az egész családot lelőhetik?

Az alvó Nyugatnak nem kellene végre felébrednie?

Az emberek, akik szenvednek, általában bűnbakot keresnek, valakit, akire ráfoghatják szenvedésük felelősségét. Ha valaki talál llyet, az megkönnyíti a nyomasztó terhet. Én ezt nem tudom megtenni.

Nem háríthatom a hibát egyszerűen arra a néhány nyugati egyházi vezetőre, akik megalkusznak a kommunizmussal. A baj ugyanis nem tőlük jön. Nem ők hozták létre az Egyházban a rossz állapotot, ők azt már készen találták.

Mióta Nyugaton vagyok, sok teológiai szemináriumot meglátogattam. Ott hallottam előadásokat a templomi harangok és a liturgikus énekek történetéről, kánonjogról, amely már régen hatályon kívül van és az egyházi fegyelemről, amelyet már régen nem gyakorolnak. Láttam, amint a teológiai tanulók azt tanulják, hogy nem igaz a teremtés története, sem a bűnbeesésé, az özönvízé, Mózes csodálé, hogy a próféciákat beteljesülésük után írták, hogy a szűztől való születés legenda, hasonlóan Jézus feltámadása is, hogy a csontjai valahol a sírban maradtak, hogy az újtestamentumi levelek nem hitelesek, hogy a Jelenések könyve egy rajongó műve, de egyébként a Biblia a Szent Írás! És ez az, amit a mai teológusok és az egyház képviselői tanultak, amikor diákok voltak és megtöltötték a szemináriumokat és előadótermeket. Ebben az atmoszférában élnek közülük nagyon sokan. Miért is kellene bízniuk egy olyan Úrban, akiről olyan különös dolgokat mondanak? Miért bízzanak az egyházi vezetők egy olyan egyházban, amelyben nyíltan és szabadon tanítható, hogy Isten meghalt?

Ők a hivatalos egyház vezetői, nem Krisztus Menyasszonyaé. Olyan egyház képviselői, amelyben sokan már régen elárulták a Mestert. Ha találkoznak a szenvedő és üldözött Földalatti Egyház egy képviselőjével, úgy néznek rá, mint egy idegen lényre.

Másrészről nem jogos azonban az embereket magatartásuknak csak egy része szerint megítélni. Ha ezt tennénk, olyanok lennénk, mint a farizeusok, akik számára Jézus azért volt rossz, mert nem vette figyelembe a szombatira vonatkozó előírásokat. Teljesen becsukták a szemüket az irányban, ami Jézusban szeretetre méltó lett volna még az ő szemükben is.

Ugyanazoknak az egyházi vezetőknek, akiknek helytelen a magatartása a kommunizmus iránt, igazuk lehet sok más dologban és személyesen őszinték lehetnek és őszintén cselekedhetnek is.

És amiben nincs igazuk, abban is megváltozhatnak.

Évekkel ezelőtt együtt voltam Romániában egy ortodox metropolitával. A kommunisták összekötő embere volt, aki elárulta a saját nyáját.

A kezem közé fogtam a kezét és elmondtam neki a tékozló fiú példázatát. A kertjében történt egy este. Azt mondtam: „Látja, milyen szeretettel fogad Isten egy bűnöst, aki visszatér hozzá. Még egy püspököt is örömmel fogad, ha az megbánja bűnét.” Keresztyén énekeket énekeltem neki a Krisztusban történő megváltásról. Ez az ember aznap este Krisztusnak adta át a lelkét.

A börtönben egy cellában voltam egy ortodox pap-pal, aki annak reményében, hogy hamarabb klengedik, ateista előadásokat írt. Beszéltem vele és ő széttépte, vállalva azt, hogy talán soha többé nem engedik szabadon.

Senkiből nem tudok bűnbakot csinálni, hogy ilyen módon magamnak könnyítsem meg a terhet, ami a szívemet nyomja.

Van egy másik fájdalom is. Még nagyon közeli barátaim közül is félreérteneek egyesek. Keserűséggel és felgyülemlett nehezteléssel vádolnak a kommunistákkal szemben, ami egyszerűen nem igaz.

A mózesi zsidó író, Claude Morteflore azt állítja, hogy Jézus viselkedése az írástudókkal és farizeusokkal szemben, nyilvános vádja, ellentétben áll a követelésével, hogy szeressük ellenségeinket és áldjuk azokat, akik átkoznak minket. És Dr. W.R. Matthews, a

londoni Szt. Pál Székesegyház nemrég nyugalomba vonult esprese arra a következésre jut, hogy ez ellentmondásosság és ingatagság Jézus személyiségében. Mentségül azt hozza fel, hogy Jézus nem értelmiségi volt.

Morteflore elképzelése és ítélete Jézusról hibás volt. Jézus szerette a farizeusokat, bár nyilvánosan megróttá őket. Éri is szeretem a kommunistákat, éppen úgy, mint az egyházbell eszközöket is, bár vádolnom kell őket.

Állandóan ezt hallom: „Felejtse el a kommunistákat! Csak lelki dolgokkal foglalkozz!”

Találkoztam egy keresztyénnel, aki a náciok alatt szenvedett. Biztosított, hogy teljes mértékben az én oldalamon áll, amíg bizonyosságot teszek Krisztusról, de egy szót sem kellene szólnom a kommunisták ellen. Azt kérdeztem tőle, hogy a Hitler németországi zsarnoksága ellen harcoló keresztyének rosszul cselekedtek-e és csak arra kellett volna szorítkozniuk, hogy a Bibliát magyarázzák, anélkül, hogy egy szót szólnának a zsarnok ellen. A válasz ez volt: „De Hitler megölt hatmillió zsidót! Egyszerűen beszélni kellett ellene.” Erre azt mondtam: „A kommunisták megölték harmincmillió oroszot, kínaiakat és keleteurópaiakat millióit. Zsidókat is megölték. Csak akkor kell tiltakoznunk, ha zsidókat ölnek és nem, ha oroszokat?” Így válaszolt: „Ez egészen más dolog”. Nem kaptam hozzá magyarázatot.

A rendőrség megverte Hitler idejében és a kommunisták alatt is, és nem vettem észre különbséget. Mindkettő nagyon fájdalmas volt.

A keresztyénségnek a bűn sok formája ellen kell harcolnia, nem csak a kommunizmus ellen. Minket nem ez az egy probléma foglalkoztat.

Azonban jelenleg az ateista kommunizmus a keresztényiség legnagyobb ellenfele és a legveszélyesebb is. Mindnyájunknak egyesülnünk kell ellene.

Szeretném még egyszer elmondani! Az ember tulajdonképpen rendeltetése az, hogy Krisztushoz hasonlóvá váljon. Ennek megakadályozása a kommunisták legfőbb célja. Elsősorban vallásellenesek. Azt hiszik, hogy a halál után az ember sókká és ásványokká válik, semmi több. Az egész életet az anyag szintjén akarják leélni.

Csak a tömeget ismerik. A jelszavuk, amit az újszövetség démon mondott, amikor megkérdezték, hogy hívják: „Léglő vagyunk.” A személyiséget - Isten legnagyobb ajándékát, amit az embernek adott - elképzelésük szerint szét kell zúzni. Bebörtönöztek egy embert, mert megtalálták nála Alfred Adler „Individuális pszichológia” című könyvét. A titkosrendőrség vizsgáló tisztjei ordítottak. „Aha, egyéni, mindig egyéni! Miért nem kollektív?”

Jézus azt akarja, hogy személyiségek legyünk. Ezért sincs lehetőség a kompromisszumnak közöttünk és a világnézet között. A kommunisták tudják ezt. Egyik romániai folyóiratuk a *Nauka i Religia* (Tudomány és Vallás) egy helyen ezt írja: „A vallás összeegyeztethetetlen a kommunizmussal ... A Kommunista Párt programjának tartalma halálos csapás a vallásra. ... Ez egy program egy ateista társadalom létrehozására, amelyben az emberek örökre megszabadulnak a vallásos bilincsektől.

Tud ezek után a keresztényen hit együtt létezni a kommunizmussal? Ha a kommunisták világosan megválaszolják ezt a kérdést... „A kommunizmus halálos csapás a vallásra.”

Mégegyszer beszélnem kell a Földalatti Egyházzól.

Kimondhatatlanul nehéz körülmények között dolgozik. Az ateizmus államvallás minden kommunista országban. Adnak még több-kevesebb szabadságot ehhez a módhoz, ahogyan az Idős emberek hitüket gyakorolják, de a gyerekeknek és a fiataloknak tilos hinniük Istenben.

Az országban minden tájékoztatási eszköznek - rádió, televízió, mozi, színház, kiadók - az egyetlen célja, hogy elpusztítsa a hitet Istenben.

A Földalatti Egyháznak csak igen gyenge eszközei vannak, hogy szembeszálljon a totalitárius állam őrülési hatalmi eszközeivel. Az orosz földalatti lelkészek sem vettek részt teológiailag képzésben. Vannak olyan lelkészek, akik még soha sem olvasták el a teljes Bibliát.

Elmondom, hogyan szentelnek fel közülük sokakat. Találkoztam egy fiatal orossal, aki „titkos lelkész” volt. Megkérdeztem, ki szentelte fel. Azt válaszolta: „Nem volt igazi püspökünk, aki felszentelt volna minket. Mert a hivatalos püspök senkit sem szentel fel, akit a Kommunista Párt nem fogadott el. Így tízen, fiatal jelöltek elmentünk egy mártírhalált halt püspök sírjához. Ketten rátették a kezüket a sírkövére. A többiek körbeállták őket és imádkoztak a Szentlélekhez, hogy adja ránk áldását. Biztosak vagyunk, hogy Jézus átszögezett keze által lettünk felszentelve.”

Számomra ennek a fiatalembernek a felszentelése Isten előtt érvényes.

Olyan emberek viszik előre Krisztus ügyét, akik soha nem kaptak teológiailag képzést, sőt akik gyakran keveset tudnak a Bibliáról.

Olyan ez, mint az első századok egyházában. Milyen szemináriumot végeztek azok, akik az egész ak-

kori világot Krisztusért átalakították? Tudtak mind egyáltalán olvasni? És honnan szereztek Bibliát? Isten beszélt hozzájuk.

Nekünk a Földalatti Egyházban nincsenek katedrálisaink. De szebb-e bármely katedrális, mint a menny égboltja, amelyre néztünk, amikor titokban összegyűltünk az erdőben? A csilripelő madarak helyettesítik az orgonát. A virágok illata volt a tömjénünk. És a börtönből nemrég kiszabadult rab szakadt ruházata ünnepélyesebb volt, mint a pap legszebb palástja. A Hold és a csillagok voltak a gyertyáink. Az angyalok voltak a ministránsok, akik meggyújtották azokat.

Soha nem tudom szavakkal leírni ennek az egyháznak a szépségét!

Gyakran fogtak el és vetettek börtönbe keresztyéneket titkos Istentisztelet után. Ott a keresztyének olyan örömmel viselték láncukat, ahogy a menyasszony a szerelmesétől kapott értékes ékszert. A világ órái állnak a börtönben. Ott Krisztustól kapsz csókot és ölelést és nem cserélnél a királyokkal. Igazán újjongó keresztyéneket csak a Bibliában, a Földalatti Egyházban és a börtönben találtam.

A Földalatti Egyházat elnyomják, de vannak barátai is - még a titkosrendőrségben, sőt a kormány tagjai között is. Néha ezek a titokban hívők védik meg a Földalatti Egyházat.

Nemrég az orosz sajtó arról panaszkodott, hogy növekszik a „kifelé nemhívők” száma. Ezek az emberek, írják az orosz újságok, akik a kommunista hatalom kulcspozícióiban vannak - kormányhivatalokban, propagandaosztályokon, pártbeosztásokban - kifelé kommunisták, de belül titokban hívők, és a Földalatti Egyház titkos tagjai.

A kommunista sajtó leírta egy fiatal nő történetét, aki egy szovjet propagandaosztályon dolgozott. Munka után, írják, szokásához híven, elment a lakására és találkozott a munkából hazatérő férjével. Vacsora után ő és a férje összehívott egy csoport fiatalot a lakótömb más lakásából és titkos Bibliaórákat és imádságokat tartottak. Ez az egész kommunista világban megtörténik. Több tízezer ilyen „kifelé nemhívó” létezik minden kommunista országban. Bölcsebbnek érzik nem látogatni a fitogtatott diplomákat, ahol figyelik őket és ahol csak felhígított Evangéliumot hallanak. Ehelyett megmaradnak a tekintélyes és hatalmi pozícióban, ahol feltűnés nélkül és mégis hatékonyan tesznek tanúbizonyságot Krisztusról.

A hűséges Földalatti Egyháznak sok ezer tagja van, ilyen pozíciókban. Titkos találkozók tartanak pincékben, padlásokon, emeleti lakásokon és családi házakban.

Oroszországban már senki sem fejtegeti az érveket a gyermekkeresztelés, vagy a felnőtt keresztelés, a pápai tévedhetetlenség mellett, vagy ellen. Nem oszlanak meg az Ezeréves Birodalom elő-, vagy utókorszakának hirdetőire. Nem nagyon tudják értelmezni a próféciákat és nem is vitatkoznak azokról, de mindig újra megcsodáltam, milyen találóan be tudják bizonyítani az ateistáknak Isten létezését és élő jelenlétét.

Válaszuk az ateistáknak csattanósan egyszerű. „Ha meghívnák Önt egy lakomára, sok finom étellel, elhinné, hogy nem volt ott szakács aki készítette azokat? Az egész természet egy számunkra készített ünnepi lakoma. Van itt paradicsom, őszibarack, alma, tej, és méz. Ki készítette mindezeket az emberiség számára? A természet vak és érzéketlen. Ha nem hisz is-

tenben, hogyan magyarázza, hogy a vak természet éppen azokat készítette el, amire ilyen bőségben és változatosságban szükségünk van?”

Ahhoz is értenek, hogy az örök élet létét szemléletessé tegyék. Tanúja voltam egy ilyen atelstával folytatott vitának. „Tegyük fel, hogy tudnék beszélni egy embrióval az édesanyja méhében és ön elmondaná neki, hogy az embrionális élet csak rövid és utána jön egy igazi, hosszú élet. Mit válaszolna az embrió? Pontosan azt mondaná, amit ti, atelsták válaszoltok, amikor örök életről beszélünk nektek boldogságban, vagy kárhozatban. Azt mondaná, hogy az anyja méhében való élet az egyetlen és minden más vallásos butaság. De ha az embrió tudna gondolkodni, azt mondaná magának: Kezek nőnek itt rajtam. Nincs szükségem rájuk. Nem is tudom kinyújtani őket. Miért nőnek? Talán a létezésemnek egy jövőbeli szakaszára, amikor majd dolgoznom kell velük. Lábalom nőnek, de összekuporodva kell tartanom őket. Miért nőnek? Talán egy nagy világban zajló élet következik, ahol járnom kell. Szemeim képződnek, bár teljes sötétség vesz körül, nincs szükségem rájuk. Miért vannak szemeim? Talán egy fényvel és színekkel teli világ következik majd?” Tehát ha az embrió elgondolkozna a saját fejlődésén, ha volna már bizonyos tudása az anyja méhén kívüli életről, anélkül, hogy látta volna azt. Ugyanez a helyzet velünk is. Amíg fiatalok vagyunk, van életerőnk, de nincs értelmünk arra, hogy helyesen használjuk. Amikor évek múltán megerősödünk tudásban és bölcsességben, vár ránk a halottaskocsi, hogy a sírba vigyen. Miért volt szükséges, hogy a tudást és a bölcsességet gyűjtsük, ha már nem tudjuk többé használni? Miért nőnek egy embriónak kezei, lábai és szemei?

Azért, ami majd utána következik. Így van ez ve-
lünk is, ebben az életben. Itt növekszük a tapaszt-
alatunk, tudásunk, bölcsességünk, arra az életre, ami
majd következik. Készülünk, hogy egy magasabb
szinten szolgáljunk, ami majd a halál után jön.”

Jézusról az a hivatalos kommunista tanítás, hogy
sohasem élt. A Földalatti Egyház munkásai könnyen
megválaszolják ezt: „Milyen újság van a zsebetek-
ben? A mai vagy a tegnapi Pravda? Hadd nézzem.
Aha? 1964. Január 14. Honnan számolják ezt az 1964-
et. Attól a Valakitől, aki sohasem létezett, vagy nem
játszott fontos szerepet? Azt mondjátok, hogy nem lé-
tezett, de az éveket az Ő születésétől számoljátok.
Időszámítás volt már előtte is. De amikor eljött, úgy tűnt
az emberiség számára, hogy minden, ami előtte tört-
ént hiábavaló volt és az Igazi Idő csak most kezdődik.
Már maga az újságok is bizonyították arra, hogy Jézus
nem kitalálás.”

Nyugaton a lelkészek általában feltételezik, hogy
akik templomba jönnek, igazán meg vannak győződ-
ve a keresztyén hit igazságairól, ami azonban sokszor
nem áll fenn. Ritkán hallani, hogy egy prédikáció a hi-
tünk igazságát bizonyítja. A Vasfüggöny mögött azon-
ban olyan emberek, akik ezt soha nem tanulták,
szilárd alapot adnak újonnan megnyert hittestvérek
hitének.

Nincs tisztán látható elválasztóvonal, amely alapján
megmondhatnád, hol kezdődik a Földalatti Egyház,
amely a keresztyénség tulajdonképpeni bástyája és
hol kezdődik a hivatalos egyház. Ezek összefonód-
nak. A látszat-egyház sok lelkésze párhuzamosan tit-
kos szolgálatot is végez messze a kommunisták által
szabott határokon túl.”

A hivatalos egyháznak, a kommunistákkal kollaborálók egyházának viszonylag hosszú története van.

Rögtön az orosz szocialista forradalom után, az úgynevezett „Élő Egyházzal” kezdődött, amelyet egy Serglus nevű pap irányított.

Ez az „Élő Egyház” annak idején Moszkvában egészen nyíltan hirdette: „Nem az a célunk, hogy helyreálítsuk az Egyházat, hanem az, hogy eltöröljük és mindenféle vallást kírtsunk.” Szép program egy Egyház számára.

Volt néhány ilyen Serglusunk minden kommunista országban.

Magyarországon a katolikusok között Balogh atya volt az. Ő és néhány protestáns lelkész segítette hozzá a kommunistákat, hogy az állam teljes felügyeletet nyerjen az Egyház felett.

Romániában a kommunistáknak ez egy Burducea nevű, korábban fasiszta ortodox pap segédletével sikerült, akinek azzal kellett klengesztelnie a vörösöket a múltbeli bűnelért, hogy még a főnökeinél is „vörösebbé” vált. Ez a pap Vislnsky 1949-53-ig funkcionáló külügyminiszter mellett állt és helyeslően mosolygott, amikor az utóbbi bejelentette az új kommunista kormány létrejöttét. „Ez a kormány egy földi paradicsomot fog felépíteni és többé nem lesz szükségetek a mennyelre.”

Ami az orosz Nikodim érseket illeti, történelmileg bizonyított, hogy a Szovjet kormány informátora: Derjabin őrnagy, egy disszidens orosz titkosrendőr bizonyította, hogy Nikodim besúgó volt.

Majdnem minden egyháznál és vallási közösségnél ez a helyzet. A román baptisták jelenlegi vezetését erővel kényszerítették rá az egyházakra. Az feljeleníti a keresztyéneket. Oroszországban a baptisták veze-

tése ugyanezt teszi. A román adventisták elnöke, Tachici maga mondta nekem, hogy a hatalomra lépésének első napjától kezdve a titkosrendőrség ügynöke volt.

Ahelyett, hogy bezártak volna minden templomot - habár sok ezer erre a sorsra jutott - a kommunisták rávaszul elhatározták, hogy néhány templomot türelmük jeleként, állami jóváhagyással nyitva hagynak, mintegy ablakként használva őket, amelyeken keresztül figyelhetik, ellenőrizhetik a keresztyéneket és a keresztyén hitet, hogy adott alkalommal még alaposabban elpusztíthatják. Úgy döntöttek, hogy jobb, ha meghagyják az egyház szerkezetét és egy, a keresztyének felügyeletére használható kommunista eszközzé változtatják, amellyel az országba látogató külföldieket is becsaphatják. Nekem is felajánlottak egy ilyen templomot azzal a feltétellel, hogy mint lelkész, folyamatosan jelentést teszek a gyülekezetemről a titkosrendőrségnek. Úgy látszik, hogy a nyugatlak, akik régen hozzászórtak a „fekete-fehér” festészethez, sem egyiket, sem másikat nem hiszik, következésképpen ezt meg sem érthetik. A Földalatti Egyház azonban soha nem fogja elfogadni a felügyelt kirakattemplomokat, pótlékként a világos, erőteljes evangéllizációért „minden lényhez” - beleértve a fiatalokat is.

A hivatalos egyházakban mégis van igazi lelki élet, a sok-sok hűtlen pásztor ellenére. (Az a benyomásom, hogy Nyugaton sok egyházban hasonló a helyzet. A gyülekezetek gyakran nem főpásztorok miatt, hanem néha azok ellenére hűek a hitben.)

Az ortodox liturgia változatlan maradt máig is, és táplálja az egyháza tagjainak szívét Isten szavával, még ha sok lelkész prédikációja engedményeket tesz

Is a kommunistáknak. Az evangélikusok, presbiterlánusok és más protestánsok ugyanazokat a régi Korálokat éneklék. És még a besúgó lelkeszek prédikációjának is kell valami tartalmaznia a Szentírásból. Az emberek azoknak a befolyása alatt térnek meg, akikről eleve tudott, hogy árulók, akikről tudják, hogy jelentik a titkosrendőrségnek a megtérésüket, úgy, hogy ezeknek éppen az elől kell elrejtjenük hitüket, aki ezt a hitet adta nekik a nem őszinte prédikációval.

Ez Isten nagy csodája, amelyről Mózes harmadik könyve a 11. fejezetben beszél. „És ha egy tisztátalan tetemről valami mégis eleven magra hullana, amelyet elvetnek, az mégis tiszta.” (11. 37.)

A tisztesség azt parancsolja, hogy megemlítsük, az Egyháznak nem minden hivatalos képviselője, de nem is mindegyik vezetője összekötője a kommunistáknak.

Vannak a Földalatti Egyháznak tagjai, akik a hivatalos egyházban is vezető szerepet játszanak, kivéve azokat, akiknek rejtve kell maradniuk. Gondjuk van rá, hogy a keresztyén üzenet ne ízetlen és erőtlenség legyen, hanem Isten élő szavaként hatoljon a szívekbe. Amikor a titkosrendőrség azért jött, hogy bezárja a vladimiresti kolostort - hasonló Oroszországban is több helyütt történt - még ellenállás is volt. Néhány kommunista az életével fizetett ezért az alkotmányellenes bűnért, hogy megpróbálta betiltani a vallást.

A hivatalos templomok száma azonban egyre kisebb lesz. Nem vagyok bizonyos abban, van-e még Szovjetúnióban mintegy öt-hatezer. Az egyötödével kisebb lakosságú Egyesült Államokban kéreken 300.000. És ezek a még fennmaradt orosz „templomok” leggyakrabban apró helységekből állnak - nem olyan „temp-

lomok" ahogy azt el szoktuk képzelni. A külföldi látogatók látnak egy zsúfolt templomot Moszkvában - amely az egyetlen protestáns templom a városban - s elismerően megállapítják, mekkora szabadság van ott. „A templomok egyenesen zsúfoltak!” - jelentik örömmel. Nem veszik észre a mögötte lévő tragédiát, hogy egyetlen protestáns templom jut hétmillió lélekre. És a Szovjetunió lakosságának 80%-a számára még ezek az egyszobás templomok sincsenek gyalogosan elérhető távolságra. Ezt a tömeget vagy le kell írunk az Evangélium számára, vagy a földalatti evangélizáció más módszerrel kell elérnünk. Nincs más választás.

Minél jobban előrejut a kommunizmus egy országban, az egyháznak annál inkább földalattivá kell válnia.

A hivatalosan bezárt további templomok helyett jönnek a vallásellenes szervezetek gyűlései.

Hogyan „táplálkozik” a Földalatti Egyház az ateista irodalommal

A Földalatti Egyház hasznára tudja fordítani ezt az állapotot. Először is, úgy táplálkozik az ateista irodalommal, ahogy illést is etették a varjak. Az ateisták sok szakértelmet és buzgalmat fordítanak a Biblia nevetéséssé tételére és kritizálására.

Kiadtak olyan könyveket, mint a „Komikus Biblia” és a „Biblia hívőknek és nem hívőknek”. Ebben azt akarják kimutatni, hogy a Biblia verses milyen értelmetlenek és ennek igazolására rengeteg biblialal verset idéznek. Hogy örültünk ezeknek! A kritika ugyanis annyira ostoba volt, hogy senki sem vette komolyan.

De a könyvet több millió példányban nyomtatták és tele voltak kimondhatatlanul csodálatos versekkel, még ha a kommunisták úgy gondolták is, hogy nevetségessé tették is őket. A múltban az Inkvizíció által megégetett „eretnekeket” nagy körmenettel vitték a máglyára, a bolondok ruhájába öltöztetve, amelyre mindenféle pokoli lángokat és ördögöket festettek. És milyen szentek voltak ezek az eretnekek valójában! A Biblia versel is igazak és értékesek maradnak, még ha az ördög idézi is őket.

A kommunista kiadó különösen büszke volt, hogy több ezer levelet kapott, arra kérve, hogy nyomtassák újra az ateista könyveket, amelyek kigúnyolás végett idézték a Biblia verselt. Nem tudták persze, hogy ezek a levelek a Földalatti Egyháztól jöttek, amelynek nem volt más lehetősége, hogy Szentírást szerezzen.

Azt is jól tudtuk, hogyan használjuk ki az ateista gyűléseket.

A dialektikus materializmusnak egy professzora egy ilyen gyűlésen megpróbálta kimutatni azt, hogy Jézus nem volt több mint egy bűvész. A professzor előtt állt egy kancsó víz. Egy port szórt bele és a víz piros lett. „Ez az egész csoda” – magyarázta. „Jézus elrejtett az Inge ujjába egy ilyen port és úgy tett, mintha átváltoztatta volna a vizet borra egy csodával. De én többet tudok, mint Jézus, vissza tudom változtatni a bort vízzé.” Beleszórt a folyadékba egy másik port, s a víz világos lett. Aztán újra tett bele az előbbi porból és újra piros volt a víz.

Egy keresztyén felállt és azt mondta: „Ámulatba ejtett minket a professzor elvtárs azzal, amit itt bemutatót. Csak még egy apróságot szeretnék kérni Öntől – Igyon meg egy keveset a borából.” A professzor azt válaszolta: „Ezt nem tudom megtenni. A por méreg

volt." A keresztyén erre így válaszolt: „Ez a nagy különbség Ön és Jézus között. Ő a borával örömet adott nekünk majdnem kétezer éven át, míg Ön megmérgez minket a borával." A keresztyén börtönbe került, de az incidens híre messzire eljutott és erősítette az elnyomott testvérek hitét.

Gyenge kis Dávidok vagyunk, de erősebbek az atelzmus Góllátjainál, mert Isten velünk van. Az igazság a mlénk.

Egy alkalommal egyik kommunista előadó tartott előadást az atelzmusról. A gyár minden munkásának kötelező volt a megjelenés, közöttük sokan voltak keresztyének is. Csendben ültek, meghallgatva minden érvet Isten ellen és a Krisztusban való hit ostobaságáról. Az előadó éppen azon volt, hogy bebizonyítsa, nincs lelki világ, következésképpen sem Isten, sem Krisztus, sem másvilág, az ember anyag, nincs lelke. Újra és újra hangsúlyozta, hogy az egyetlen, ami létezik az anyag.

Egy keresztyén felállt és megkérdezte, mondhat-e valamit. Kapott rá engedélyt. A keresztyén felemelte az összecsuksukható székét és ledobta. Egy pillanatra megállt és ránézett a székre. Aztán előre sétált és a kommunista előadót pofonvágta. Az előadó nagyon dühös lett. Vörös lett az arca a felháborodástól. Trágárságokat klabált a kihívójának és behívta társait, hogy tartóztassák le a keresztyént. Aztán felelősségre vonta: „Hogy jön ahhoz, hogy megüssön? Milyen oka van rá?"

A keresztyén így felelt: „Most leleplezte magát hazugként. Épp most mondta, minden anyag ... semmi más. Felemeltem egy széket és ledobtam. Az valóban anyag. A szék nem lett mérges. Az csak anyag. Amikor azonban Önt megütöttem, nem úgy reagált, mint

egy szék. Másképpen reagált. Az anyag nem dühödik fel, vagy nem gerjed haragra, de Ön igen. Így tehát professzor elvtárs, nincs Igaza. Az ember több, mint csupán anyag. Lelki lények vagyunk.”

Számlálhatatlan ilyen alkalommal cáfolták meg a Földalatti Egyház egyszerű kersztyénel a klokoskodott atelsta érveket.

A börtönben a politikai tiszt nyersen megkérdezte: „Még meddig akar kitartani az ostoba vallása mellett?” Azt mondtam neki: „Számítlan atelstát láttam, amint a halálos ágyán megbánta, hogy istentelen volt, Krisztushoz fordultak, Krisztust hívták. El tudja képzelni, hogy egy kersztyén megbánná, amikor közel a halál, hogy kersztyén volt és Marxot, vagy Lenint hívja, hogy megszabadítsa a vallástól?” Elkezdett nevetni. „Ravasz válasz.” Folytattam tovább: „Amikor egy mérnök felépített egy hidat, az, hogy ő maga át tud menni a hídon, nem bizonyíték arra, hogy a híd tényleg jó. Egy vonatnak kell előbb áthaladnia, hogy bebizonyítsa a híd teherbírást. Az a tény, hogy Önök atelsták, amikor minden jól megy, nem bizonyítja az atelzmus igazát. Az ugyanis nem áll helyt az élet nagy krízisben és nagy megrázkódtatásban. Lenin írásából mutattam ki neki, hogy Lenin, miután a Szovjetunió miniszterelnöke lett, titokban akkor is Imádkozott, ha a dolgok rosszra fordultak.

Nyugodtak vagyunk és nyugodtan várjuk az események fejlődését. A kommunisták azok, akik nyugtalanok és mindig új vallásellenes kampányt kell indítaniuk. Ezzel azt bizonyítják, amit Szt. Ágoston mondott. „Nyugtalan a szív, amíg meg nem plihen Bened, Isten.”

Miért lehet még a kommunistákat is megnyerni

A Földalatti Egyház, ha ti szabad keresztyének segítetek ebben, meg fogja nyerni a kommunisták szívét Krisztus üzenete révén és meg fogja változtatni a világ arculatát. Meg fogja nyerni őket az Evangélium segítségével, mert természetellenes dolog kommunistának lenni. Még a kutya is saját csontját akarja. A kommunisták szíve lázong a szerep ellen, amelyet a materializmuson belül játszaniuk kell és a nyílvánvaló ellentmondások ellen, amelyekben hinniük kell.

Amikor egyes kommunisták arról akartak minket biztosítani, hogy az anyag a végső dolog, mi is csak bizonyos képlet szerint összeállított vegylanyag vagyunk és a halál után újra sóvá és ásványokká válnunk, elég volt megkérdezni őket: „Hogy lehet, hogy olyan sok országban a kommunisták feláldozták életüket az eszményekért? Lehet egy „maroknyi kémiai elem”-nek eszménye? Fel tudják az „ásványok” áldozni magukat mások javára? Erre nincs válaszuk.

És a brutallítás! Az emberek nem értelmetlen és érzéketlen lények vannak teremtve és nem képesek sokáig elviselni, hogy ilyenek, vagy ilyenként kezeljék őket. Láttuk ezt a náci vezetők összeomlásában, akik közül néhányan öngyilkosok lettek, míg mások becsülettel megbánták és megvallották bűneiket.

-Mégis csak van valami pozitív a kommunista országokban jelenlévő óriási méretű alkoholizmusban. A tágabb, szabadabb élet utáni vágy jut ebben kifejezésre, amit az ateista világnézet nem tud kielégíteni. Az átlag orosz ember mély érzésű, nagylelkű és jósa-

gos. A kommunizmus ezzel szemben felületes és üres. Az orosz ember a mélyebb életet keresi és sehol másutt nem találva azt az alkoholban keresi tovább. Az alkoholizmusban is megvilágítja azonban utálatát a brutális, csalásnak kiszolgáltatott étellel szemben, amelyet rákényszerítenek. Az alkohol néhány percre megszabadítja attól, amitől a keresztyén Igazság örökre megszabadítaná, ha tudna róla.

Bukarestben az orosz megszállás alatt egyszer ellenállhatatlan ösztönzést éreztem, hogy bemerjek egy kocsmába. Elhívtam magammal a felségemet is. Amikor beléptem, láttam, hogy egy orosz százados géppisztollyal a kezében mindenkit fenyegetett, ha nem kap többet inni. Nem adtak neki, mert úgy is nagyon részeg volt. Az emberek pánikba estek. Odamentem a tulajdonoshoz - akit ismertem - és megkértem, hogy adjon inni a századosnak, miközben megígértem neki, hogy leülök és megnyugtatom. Egyik üveg bort a másikk után hozták. Az asztalon három pohár volt. A százados mindig udvariasan töltött a három pohárba ... és mind a hármat megitta. A felségem és én nem ittunk. Bár nagyon részeg volt, az agya működött. Ő hozzám volt szokva az alkoholhoz. Krisztusról beszéltem neki és nem várt figyelemmel hallgatta.

Végül így szólt: „Most, hogy elmondtad, te ki vagy, elmondom, hogy én ki vagyok. Ortodox pap vagyok, aki az elsők közt tagadta meg a hitét, amikor a nagy üldözések megkezdődtek Sztálin alatt. Faluról falura jártam, előadásokat tartva, amelyeken azt mondtam, hogy nincs Isten és én mint pap csaló voltam. Csaló vagyok, és az a többi lelkész is.” - mondtam nekik. Nagyon nagyra értékelték az igyekezetemet és így a titkosrendőrség tisztje lettem. Az volt a büntetésem Istentől, hogy ezzel a kézzel kellett megölnöm a keresz-

tyéneket, miután megkínóztam őket. És most iszom, hogy elfelejtsem, amit tettem. De ez semmit sem segít.”

Sok kommunista követ el öngyilkosságot. Legnagyobb költők, Jeszenyin és Majakovszkij így végezték, éppenígy nagy írójuk Fagyevjev is. Befejezte a „Boldogság” című regényét, amelyben azt magyarázta, hogy a boldogság a kommunizmusért való szüntelen harcból áll. Ő maga olyan boldog lett ettől, hogy agyonlőtte magát, miután befejezte a regényt. Egyszerűen túlságosan nehezeére esett neki ekkora hazugságot továbbra is elviselelnie.

Joffe és Tomkin, a cári Idők két nagy kommunista előharcosa a forradalom után nem bírta tovább nézni, hogyan néz ki a kommunizmus a valóságban. Öngyilkossággal végezték.

A kommunisták boldogtalanok. Még a mindenható diktátorok is. Milyen boldogtalan volt Sztálin! Miután végzett csaknem minden régi elvtársával, állandóan félt, hogy megmérgezik, vagy megölik. Nyolc hálószobája volt, amelyeket úgy be lehetett zárni, mint a széfeket a bankban. Soha senki sem tudta, melyikben aludt egy adott éjszaka. Addig nem evett, amíg a szakács a jelenlétében meg nem kóstolta az ételt. A kommunizmus senkit sem tesz boldoggá, még hatalmának birtokosait sem. Mindannyiunknak szükségünk van Krisztusra.

A kommunizmus megdöntésével nemcsak a kommunizmus áldozatait, de magukat a kommunistákat is szabaddá tennék.

A Földalatti Egyház juttatja kifejezésre rabszolgává tett népelnek legmélyebb vágyát. Segítsetek neki!

A Földalatti Egyház kiemelkedő jellemvonása annak komolysága a hitben.

Egy lelkész, aki a „Georg” néven rejti magát, meséli el „Isten a világban” című könyvében a következő esetet.

Az orosz hadsereg egy századosa elment egy lelkészhez Magyarországon és azt kérte, hogy négy szemközt beszélhessenek. A fiú nagyon fiatal, faragatlan volt és nagyon jól tudatában volt hódítói szerepének. Amikor bevezették egy kis fogadószobába és becsukták az ajtót, a falon függő kereszt felé biccentett.

„Maga tudja, hogy az a dolog hazugság” - mondta a lelkésznek. „Csak egy trükk, amellyel ti, lelkészek megszoktátok fogni a szegény embereket, hogy a gazdagok tudatlanságban tarthassák őket. Gyerünk, egyedül vagyunk. Vallja be nekem, soha nem hitte el tényleg, hogy Jézus Krisztus Isten Fia!”

A lelkész barátságosan elmosolyodott. „De kedves fiatal barátom, természetesen hiszem. Ez az Igazság.”

„Nem tűröm, hogy így rípacskodjon velem!” ordította a százados. „Nagyon komolyan beszélek. Ne nevessen!”

Elővette a revolverét és a lelkész melléhez nyomta a csövét.

„Ha most nem vallja be, hogy ez hazugság, akkor lövök!”

„Nem vallhatom be, mert nem igaz. A mi Urunk, Jézus Krisztus valóban és igazán Isten Fia” - mondta a lelkész.

A százados elhajította a pisztolyát a padlóra és megölelte az Isten emberét. Könnyek szöktek a szemébe. „Hát mégis igaz!” - kiáltotta. „Ez az Igazság. Én is ezt hiszem, de nem voltam biztos benne, hogy az ember képes volna meghalni ezért a hitért, amíg magam is át nem éltem ezt. Ó köszönöm Önnek! Megerő-

sította a hitemet. Most már én is képes vagyok meghalni Krisztusért. Ön megmutatta nekem!”

Magam is éltem át hasonló eseteket.

Amikor az oroszok megszállták Romániát, két orosz katona fegyverrel a kezében bement egy templomba. Azt kláltották: „Semmire sem tartjuk a hiteteket. Azt, aki azonnal nem hagyja el, itt helyben agyonlőjük. Aki elhagyja a hitét, álljon a jobb oldalra!” Néhányan odaálltak. Nekik azt parancsolták, hogy hagyják el a templomot és menjenek haza. Menekültek az életükért. Amikor az oroszok egyedül maradtak a megmaradt keresztyénekkal, megölelték őket és azt mondták: „Mi is keresztyének vagyunk, de csak azokkal vállalunk közösséget, akik készek meghalni az Igazságért.

Ezek azok az emberek, akik harcolnak az Evangéliumért országalkban. És nem csak az Evangéliumért. Ők a szabadság harcosai is.

Sok nyugati keresztyén otthonában néha órákat töltenek villágló zene hallgatásával. A mi házalnkban szintén gyakran hallani hangos zenét, de csak azért, hogy túlharsogja az Evangéliumról való beszélgetést és leplezze a titkos összejövetelt, hogy a szomszédok meg ne hallják és jelentsék a titkosrendőrségnek.

És mennyire örülnek, ha találkoznak egy Igazi, Nyugatról jött keresztyénnel!

Aki ezeket a sorokat írja, csak jelentéktelen ember. De mindazoknak a hangja vagyok, akiknek nincs hangjuk, azoké, akiket elnémítottak és akikről már semmi nem jut el Nyugatra. Az ő nevükben és megbízásából kérek nagy komolyságot a hitben és a keresztyénség gondjainak kezelésében, amelyek előtt mi, mint Jézus Krisztus közössége állunk. Az ő nevükben kérem az Imádságtalokat és a gyakorlati segítségete-

ket a hívő és tűrő Egyház számára a kommunista országok elnyomása alatt.

Meg fogjuk nyerni a kommunistákat Istennek, mert maga Isten is velünk van.

Másrészt azért is, mert az üzenetünk egybevág a szív legmélyebb vágyával.

Oly kommunisták, akik a náci alatt voltak börtönben, bevallották nekem, hogy imádkoztak a nehéz órákban. Láttam kommunista tisztet „Jézus, Jézus” szavakkal meghalni.

Győzni fogunk ebben a szellemi harcban, mert népünk egész kultúrájának öröksége velünk van. Az oroszok betilthatják a mai keresztyén szerzők minden írását. De Tolsztoj és Dosztojevskij könyveivel már az egész nép birtokában vannak és az emberek azokban is megtalálják Krisztus fényét. Ugyanígy van ez Goethe-vel az NDK-ban és Sienkiewicz-el Lengyelországban. A legjelentősebb román író Sadoveanu. A kommunisták kiadták „A szentek élete” című könyvét „A szentek legendája” címmel. De még ilyen cím alatt is kifejti hatását a szentek élettörténetének példaképe.

Nem tudják kizárni a művészettörténetből Raffaello, Michelangelo, Leonardo da Vinci reprodukciót. Ezek a művek is Krisztusról beszélnek. Amikor egy kommunistával Krisztusról beszélgetek, a szívében levő mély lelki szükség a szövetségesem - a segítőm. Számára a legnagyobb nehézség az, hogy érvelni nem tud válaszolni. Ebből adódik az a további kín, hogyan hallgattassa el saját lelkiismeretének hangját, amely az én oldalamon áll.

Személyesen ismertem olyan marxista professzorokat, akik imádkoztak Istenhez, mielőtt egy ateista előadást tartottak volna, hogy segítsen nekik abban. Ismerek kommunistákat, akik gyakran nagy távolság-

ban keresték fel titkos összejövetelünket. Amikor elvtársaik felelősségre vonták őket, tagadták, hogy földalatti találkozáson voltak. Azután sírva fakadtak gyengeségük felett, mélységesen megbánva, hogy nem volt bátorságuk kiállni a hit mellett, amely mindig újra a közösséghez hajtja őket. Ők is emberek.

Amint az ember elérkezik a hithez - lehet az még oly egyszerű és primitív is - ez a hit fejlődik és növekszik. Biztosak vagyunk, hogy győzni fog, mert sokszor láttuk azt áttörni a Földalatti Egyház közösségében.

Krisztus a kommunistákat szereti. Őket meg lehet és meg is kell nyerni Krisztusnak. A Vasfüggöny mögött csak a Földalatti Egyház tudja ezt megtenni. Mindazoknak, akik megváltást nyertek és az a forró vágyuk, hogy az emberi szívek Jézus Krisztus utáni törekvése kielégüljön, támogatniuk kellene a Földalatti Egyház munkáját, hogy minden embernek felkínálhassa az üdvözülést Krisztusban. Jézus azt mondta: „Tegyetek tanítvánnyá minden népet.” Soha nem mondta, hogy álljunk meg a Vasfüggőnynél. Az Istenben való bizalom és Urunk egyértelmű missziós parancsa arra kötelez, hogy a Vasfüggöny mögé is el-érjünk minden harmadik ma élő emberhez, akiket a kommunizmus rabszolgává tesz.

Úgy érhetjük el őket, hogy együtt dolgozunk a már ott lévő Földalatti Egyházzal.

A Földalatti Egyház három csoportja

1. Volt lelkészek és prédikátorok

A kommunista országokban a Földalatti Egyházat három csoport alkotja. Az első csoport a sok-sok ezer

korábbi pap és lelkész, akiket kitaszítottak a templomukból és eltávolítottak a gyülekezetüktől, mert nem akarták meghamisítani az Evangéliumot. Sok ilyen lelkész és prédikátort bebörtönöztek és megkínóztak a hitéért. Valamikor szabadon engedték őket... és ők habozás nélkül újrakezdték a szolgálatot, hogy most a Földalatti Egyházban titokban, de Isten szavának erejével működjenek. Habár a kommunisták hivatalosan bezárták a templomokat, vagy a helyükre „megbízhatóbb” lelkészeket helyeztek, szolgálatukat még hatékonyabban folytatják, mint valaha, ha titkos összejövetelekre gyűjtik össze a híveket, a csűrökben, padlásokon, pincékben, vagy a szabadban, szénakazlak között. Ma ők az Egyház „mártírjai”, akik a legsúlyosabb fenyegetés ellenére nem tángítanak az Evangélium szolgálatától, számolva az újabb elfogatásukkal és további megkínóztatásukkal is.

2. A laikus Egyház

A Földalatti Egyház második oszlopa a magukat az Úrnak szentelő nem hivatásos emberek - férfiak és nők - hatalmas serege. Világos nyilván mindenki előtt, hogy nincsenek névleges, félszívű, langyos keresztyének Oroszországban, vagy Kínában. Az ár, amelyet a keresztyének fizetnek, túlságosan nagy. És nem szabad elfelejtenünk, hogy az üldöztetés időszakai mindig is a leghűségesebb keresztyéneket eredményezték, olyanokat, akik hitüket nyíltan megvallják és embereket akarnak megnyerni Krisztusnak. A kommunista üldözések visszafelé sülték el és határozott, odaadó keresztyéneket szültek, amilyenek ritkák a szabad országokban. Ők nem tudják megérteni, hogyan lehet valaki keresztyén, de nem akar Krisztusnak megnyerni másokat.

A „KrasznaJa Zvezda” (az orosz hadsereg lapja) azzal támadja a keresztyénséget, hogy úgymond, „Krisztus tanítványai mindenkit meg akarnak ragadni a kapzsi karmakkal.” De keresztyén életvitelük átszűrlik polgártársalkra és szomszédalkra és megnyeri számukra azok szeretetét és tiszteletét. Bármely faluban, vagy városban a keresztyének a legjobban szeretett, kedvelt polgárok. Ha valahol egy anya beteg és nem tud maga gondoskodni gyermekéről, a keresztyén anya az, aki átmegy és ellátja őket. Amikor egy férfi beteg, hogy fát vágjon tüzelőnek, a keresztyén férfi végzi el helyette. Ők „megélik” a keresztyénségüket - és amikor elkezdenek bizonyosságot tenni Krisztusról, az emberek figyelnek és elfogadják tőlük - mert látták Krisztust az ő életükben. Mivel azonban az engedéllyel rendelkező lelkészen kívül senki sem beszélhet templomban, a sok millió buzgó, magát érreszánó keresztyén a kommunista világ minden sarkán missziós munkát végez, bizonyosságot tesz és Istentiszteletet tart a placokon, a falusi vízszivattyúknál - ahová csak megy. A kommunista újságok belismerik, hogy a keresztyén hentesek evangéliumi röpiratokat csúsztatnak az eladott hús csomagolópapírjába. Más sajtójelentésekből tudjuk, hogy a kommunista nyomdák és kiadók felelős pozícióiban dolgozó keresztyének késő éjjel besurrannak, beindítják a gépeket és lehúznak néhány ezer darab keresztyén irodalmi munkát - aztán helyre raknak mindent, mielőtt a nap felkelne. Érdekes az a helyi tudósítás, hogy fiatal moszkvai gyermekek „valamilyen forrásból” Evangéliumhoz jutottak és azokból részeket másolnak le. Azután a gyerekek beteszik ezeket a tanítóik kabátzsebébe, amely a ruhatárban lóg. A nem hivatásosok hatalmas tömege már nagyon erős, hatékony, léleknyerő misszió

erővé vált minden kommunista országban, amelynek hatásai mindenütt fokozódó mértékben érezhetők.

A kommunista Kubában korábbi misszionáriusok azt állapították meg, hogy titkos „lalkus” (nem hivatasos) egyház jött létre, miután minden igaz lelkészt le tartóztattak, vagy elűdöztek és kommunista lelkészeket tettek a helyükbe.

Ezt a több millió elhivatott őszinte, hűséges és Uráért égő hívőjét a „lalkus” egyháznak az üdözés tüze tisztította meg, amelyet a kommunisták abban a reményben szítottak, hogy az végre megsemmisíti őket.

3. Hivatalban lévő lelkészek és prédikátorok

A Földalatti Egyház harmadik teherviselő oszlopa a hithű lelkészek tömege a hivatalos gyepelővel irányított és elhallgattatott „egyházban”. A Földalatti Egyház szervezetében ugyanis nem vált teljesen külön a hivatalos egyháztól. Sok kommunista országban, mint például Jugoszláviában, Lengyelországban és Magyarországon a nyilvánosan engedélyezett egyház számos embere dolgozik titokban a Földalatti Egyházban is. Néhány országban összefonódás van a kettő között. Ezeket a lelkészeket ugyanis nem engedik Krisztusról beszélni a kicsi, gyakran „egyszobás” templomokon kívül. Nem engedik, hogy gyermek- vagy ifjúsági összejöveteleket tartsanak. A nem kereszténynek félnek eljönni. A lelkészeknek nem engedik meg, hogy a beteg egyháztagokért a házukban imádkozzanak. Mindenfelől kommunista rendszabályok korlátozzák őket, amelyek az „egyházalkat” teljesen jelentéktelenné teszik. Minden ellenőrző előírás láttán, amely az alkotmányosan garantált „vallásszabadság”-ot nevetségessé teszi, ezek a lelkészek nagyon gyakran bátran kockáztatják a szabadságukat azzal, hogy titkon párhuzamos szolgálatot végeznek,

amely messze túlmegy a kommunisták megszabta határokon. Ezek a lelkészek a gyermekekénél és az ifjúság körében végeznek szolgálatot. Titokban hirdetik az Igét keresztyén otthonokban és alagsorokban. Titokban kapnak és szétosztanak keresztyén Irodalmat az éhes lelkeknek. A szabadságukat kockáztatják azaz, hogy titokban figyelmen kívül hagyják a hivatalos megkötéseket és a körülöttük lévő éhes lelkeket szolgálják. A felszínen látszólag engedelmesen és buzgón az életüket kockáztatják, hogy titokban hirdethessék Isten Szavát. Sok ilyen és ehhez hasonló embert nemrég felfedeztek és letartóztattak Oroszországban, és több éves börtönbüntetést kapnak. A Földalatti Egyház számára ők létfontosságú csoportot jelentenek.

Így illeszkedik össze minden egy egésszé:

Korábbi lelkészek - akiket a kommunisták leváltottak és elűdöztek, a „lalkus” egyház nagy serege, hivatalos lelkészek, akik titokban egy sokkal nagyobb és kiterjedtebb szolgálatot folytatnak, mint amilyet engedélyeznek számukra - mindezek együtt dolgoznak a Földalatti Egyházban. És a Földalatti Egyház fenn fog maradni, amíg a kommunizmust legyőzi. Némely vidéken az egyik csoport aktívabb lehet, mint máshol - de mind meg vannak, nagy veszélyek között, Krisztusért dolgozva.

Egy ember, aki gyakran utazik a kommunista országokban és akit nagyon érdekelnek a vallási kérdések, visszajött és azt írta, hogy ő sehol sem talált semmiféle Földalatti Egyházat.

Ez éppen olyan, mintha Közép-Afrikában utazva a műveletlen törzsek között, visszatérve ezt mondanánk: „Alaposan kutattam. Mindannyiukat megkérdeztem, hogy beszélnek-e prózát. Mindannyian azt mondták, hogy nem.” Fölösleges kimondani, hogy

mind prózát beszélnek, csak éppen azt nem tudják, hogy amit beszélnek, az próza.

Az első századok keresztyénel még nem tudták, hogy ők keresztyének. Ha valaki megkérdezte volna őket a vallásukról, talán azt válaszolták volna, hogy ők zsidók, Izraellták, hívők, akik hisznek Jézusban, mint a Messlásban, testvérek Krisztusban, szentek, Isten gyermekei. A „keresztyén” nevet sokkal később, mások alkalmazták rájuk, először Antiochlában.

Luther egyetlen követője sem tudta, hogy lutheránus. Luther maga is nagy erővel tiltakozott e név ellen.

A „Földalatti Egyház” olyan név, amelyet a kommunisták és a Kelet vallási helyzetének kutatói adtak egy titkos szervezetnek, amely minden kommunista országban spontán alakult. A Földalatti Egyház tagjai nem ezen a néven hívják a szervezetet. Ők magukat keresztyének, hívőknek, Isten gyermekeinek nevezik. De valóban földalatti munkát végeznek, „földalatt” találkoznak, titkos összejöveteleken hirdetik az Evangéliumot, néha még külföldre is látogatják őket, akik tanúsítják, hogy valóban látták a Földalatti Egyházat. Ez megfelelő név, amelyet az ellenségek adtak neki és olyanok is használják, akik kívülről tekintenek erre a csodálatos titkos szervezetre.

Évekig utazhat valaki a Nyugaton anélkül, hogy felfedezhetne valamit a szovjet kémhálózatról, ami azonban nem jelenti azt, hogy ez a hálózat nem létezik. Csak nem olyan ostoba, hogy felfedje magát a kíváncsi utazó előtt.

A következő fejezetben idézek néhány szemelvényt a szovjet sajtóból, mellyel bizonyítva látom a rettenthetetlen Földalatti Egyház létezését és növekvő fontosságát.

Beszéltem a saját tapasztalataimról, amelyet Krisztus üzenetének a szovjet hadseregben és a kommunista Romániában való terjesztésével szerveztünk.

Folyamodtam hozzátok, hogy segítsetek Krisztust hirdetni a kommunistáknak és az általuk elnyomott népeknek.

„Hóbortos” és „kivetelezhetetlen” a felhívásom?

Realista egyáltalán?

Létezik ma még a Földalatti Egyház Oroszországban és más országokban? Lehetséges még ott továbbra is a földalatti munka?

Ezekre a kérdésekre nagyon jó kéréssel válaszolhatok.

A kommunisták hamarosan megünnepelik az októberi forradalmuk hetvenedik évfordulóját, több mint fél évszázados uralmat ünnepelemek nagy pompával. De a győzelmük alapján véve vereség. A kereszténység győzött ott, ha csak a „földalatt” is - nem a kommunizmus. Az orosz sajtó, amelyet a szerveztünk alaposan megfigyel, tele van a Földalatti Egyházról szóló hírekkel. Létrejötté óta először olyan erőssé és mindenütt jelenlévővé vált a Földalatti Egyház, hogy már félnyilvánosan is dolgozik, megrettentve a kommunistákat a telista uralmuk ideológiájával egyeduralmáért. Más forrásokból származó információk is megerősítik az orosz sajtó jelentését.

Idézzük fel magunkban mindig, hogy a Földalatti Egyház olyan, mint egy Jéghegy. Túlnyomóan nagyobb részt a felszín alatt rejtőzik, csak egészen kis része látható.

A következő oldalakon egy rövid összeállítást adok a legfontosabb hírekről.

A jéghegy csúcsa

1966. november 7-án Suhumiban (Kaukázus) a Földalatti Egyház nagyszabású találkozózt tartott a szabad ég alatt. Sok hívő jött a környező falvakból és más városokból, hogy résztvegyen ezen az összejövetelen. A döntésre vonatkozó felhívásra 47 fiatal elfogadta Krisztust Megváltójának és a helyszínen, a Fekete Tengerben meg is keresztelték őket úgy, mint a bibliai időkben.

Számukra nem volt előtte idő az előkészítésre. Már közel hetven év kommunista diktatúra után, Biblia és keresztyén könyvek, teológiai szeminárium híján, a Földalatti Egyház lelkészei nem lehetnek teljesen képzett teológusok. De Fülöp diakonus sem volt az. És amikor az etióp kincstárnok, akivel talán csak egy órát beszélt, megkérdezte: „Íme, itt a víz! Mi akadályozza meg, hogy megkeresztelkedjem?”

„Ha teljes szívedből hiszel, akkor lehet.” Így lementek a vízhez és a megtértet megkeresztelte. (Ap. csel. 8:36-37).

A Fekete-tengerben van elég víz és a Földalatti Egyház ismét visszatért a bibliai idők szokásához.

Az 1966. augusztus 23-án megjelent Ucslyeiszka-ja Gazeta (Tanári folyóirat) arról ad nekünk hírt, hogy a Don menti Rosztovban a baptisták nem voltak hajlandók bejegyeztetni a kongregációt a törvények szerint és nem engedelmeskedtek a kommunisták által kinevezett „vezetőknek”, utcai demonstrációt szerveztek.

Május elsején történt. Ahogy Jézus gyakran szombat, Sabbat-napokon tett csodákat, hogy leleplezze farizeus ellenfeleit, úgy a Földalatti Egyház is kommu-

nista ünnepnapokat választ, hogy nevetségessé tegye a kommunista törvényeket.

Május elseje egy olyan ünnep, amelyen a kommunisták mindig nagy felvonulásokat szerveznek, és ezeken mindenkinek részt kell vennie. Ez alkalommal azonban az állampárt mellett mások, egyébként rejtett hatalom Oroszországban - a Földalatti Egyház - szintén megjelent az utcán ugyanazon a napon.

Ezerötszáz hívő jött el. Isten szeretete hajtotta őket. Tudták, hogy a szabadságukat kockáztatják. Tudták, hogy a börtönben éhezés és kínzás vár rájuk.

Oroszországban minden hívő ismeri a „Titkos Kláivány”-t, amelyet barnaull evangélikus keresztyének nyomtattak, és amelyben leírják, hogyan kapta meg Hmara nővér, Kulunda faluban a hírt, hogy a férje meghalt a börtönben. Özvegy lett négy kisgyermekkel. Amikor megkapta a férje holttestét, látta a férje csuklóján a billincsek nyomát. A kezét, ujját és a talpát rettenetesen meg voltak égve. A hasa alsóbb részén kézzúrások voltak. A jobb lába megdagadt, mindkét lábán látszottak a verés nyomai. Az egész test tele volt a szörnyű verések ejtette sebekkel.

Minden hívő, aki eljött a nyilvános demonstrációra Rosztovban, tudta, hogy az ő sorsa is ez lehet. Mégis elmentek.

De azt is tudták, hogy ezt a mártírt, aki mindössze három hónappal a megtérése után az életét adta Istenért, a hívők hatalmas tömege előtt temették el, akik ilyen fellátú táblákat hoztak: „Krisztus az életem és meghalni nyereség.”

„Ne félj azoktól, akik megölik a testet, de nem ölhetik meg a lelket.”

„Láttam az oltárnál azokat, akiket Isten szaváért megölték.”

Ennek a mártírnak a példája megerősítette a rosztovi keresztyéneket. Összegyűltek egy ház előtt az úton. Mindenütt, ahol még hely volt, emberek voltak - néhányan közeli tetőkön, mások a fákon, mint régen Zákheus. Nyolcvan ember tért meg ezen a gyűlésen, főként fiatalok. Ezek közül huszonhárom korábbi Komszomol tag (Kommunista Ifjúsági Szervezet tagjai)!

A hívők Innen az egész városon keresztülsétáltak és elértek a Don folyóhoz, ahol a keresztelés történt.

A kommunista rendőrség emberrel tele autók jöttek és bekerítették a híveket a folyóparton. A vezető testvéreket akarták letartóztatni, mivel mind az ezerötszázat nem tartóztathatták le! A hívők azonnal letérdeltek és buzgó ímével kérték Istent, mentse meg népét és engedje, hogy megtarthassák az e napra tervezett Istentiszteletet. Aztán a testvérek vállvetve körbeállták a szertartást vezető testvéreket, azt remélve, hogy így elkerülhetik, hogy a rendőrség letartóztassa őket. A helyzet nagyon feszültté vált.

Az Ucsityelszkaja Gazeta jelenti, hogy az „illegális” baptistaszervezetnek Rosztovban egy földalatti nyomdaja van. (A „baptista” szó Oroszországban magában foglalja az evangélikusokat és a pünkösdistákat). Olyan kiadványokat nyomtatnak, amelyekben arra kérik az ifjúságot, hogy álljanak ki a hitükért. Az egyik ilyen földalatti kiadványban a keresztyén szülőket arra kérik, ami szerintem is nagyon helyes dolog, hogy „vigyék el magukkal a gyermekeiket a temetésekre, hogy korán megtanuljanak nem siránkozni átmeneti dolgokon.” A szülőket arra is kérik, hogy a gyermekeknek tudatosan keresztyén oktatást is adjanak, ellenszerként az ateizmussal szemben, amellyel a gyermekeket az iskolában mérgezik.

Az Ucsityelszkaja Gazeta ezzel a kérdéssel fejezi be a cikket. „Miért olyan aggályosak a tanítónk, hogy nem avatkozhatnak be erősebben az olyan családok életébe, ahol a gyermekeket meghülyítik (a vallással)?

Ez a „tanári folyóirat” tudósít a rosztovi Földalatti Egyház azon tagjainak a peréről is, akik engedély nélkül kereszteltek.

„A tanúként beidéztet fiatal megkereszteltek kihívóak voltak és semmibe vették a kommunista bíróságot. Dühödten és fanatikusan viselkedtek. Fiatal szemlélődők csodálattal nézték a vádlottakat és nem titkolt rosszallással az ateista nézősereget.”

A Földalatti Egyház tagjai veréseket és bebörtönzéseket kockáztattak azzal, hogy nyilvánosan több vallásgyakorlási szabadságért folyamodtak az orosz Kommunista Párt Központja előtt.

A birtokunkban van egy titkos dokumentum, melyet a Szovjetúnló Evangéllumi Baptista Egyháznak „Illegális” Bizottsága fogalmazott, ez ellentétben áll a kommunisták által irányított „Baptista Unió”-val, amelyet az áruló Karew vezet. Ez dicséri a keresztyének kommunista tömeggyilkosainak „emberségét” és felnagyítja az ott uralkodó „szabadságot” a „Szovjet élet ma” című lapban. (6.sz. 1963.) Az okmány titkos csatornákon át jutott el Nyugatra.

Ebben hírt kapunk egy másik hősiös tüntetésről, ez alkalommal magában Moszkvában.

Ebből a kiadványból adok egy kivonatot:

„Fontos értesítés”

Szeretett testvéreink, áldás és békesség nektek Istentől, a mi Atyánktól és a mi Urunk Jézus Krisztustól.

Sietünk elmondani, hogy az Evangéllumi Baptista keresztyének küldöttel, mintegy ötszázan, akik 1966.

május 16-án Moszkvába utaztak, hogy a hatalom központi szerveinél megjelenjenek. A Szovjetúnió Kommunista Pártja Központi Bizottságának épülete előtt kérték, hogy fogadják és hallgassák meg őket.

Megpróbálták a főtitkárnak, Brezsnyevnek egy petíciót átadni.

Ebben a kiáltványban később elmondják, hogy ez az ötszáz ember egész nap az épület előtt állt. Ez volt Moszkvában az első nyilvános tüntetés a vallásszabadságért, amelyet a Földalatti Egyház küldöttel hajtottak végre. Estefelé egy második, Brezsnyevnek címzett petíciót adtak át, amelyben elpanaszolták, hogy egy bizonyos Sztogánov „elvtárs” megtagadta a petíció átadását Brezsnyevnek és megfenyegette őket.

Az ötszáz küldött egész éjjel az utcán maradt. Teherautók haladtak el mellettük, port és sarat szórva rájuk, sértegették őket. Habár esett az eső és ilyen durván bántak velük, reggelig ott maradtak a Kommunista Párt épülete előtt.

A következő nap azt ajánlották, hogy az ötszáz testvér menjen egy másik épületbe, és tárgyaljon néhány alacsonyabb rangú funkcionáriussal. Tudták viszont, hogy azokat a hívőket, akik a hatóságnál jártak, gyakran megverték, amikor olyan zárt helyiségbe léptek be, ahol nem voltak tanúk, a küldöttség egyhangúan visszautasította az ajánlatot és tovább várt, hogy Brezsnyev fogadja őket."

Azután bekövetkezett az elkerülhetetlen.

13,45-kor huszonnyolc busz érkezett és megkezdődött a hívők elleni kegyetlen bosszú. „Körbe álltunk és egymás kezét fogva, énekeltük az éneket: életünk legszebb napja azok, amikor hordozhatjuk a keresztet. A titkosrendőrség emberrel verni kezdtek minket,

öregeket és fiatalokat. Egyeseket kirángattak a láncból, az arcukat és a fejüket ütötték és az aszfaltra dobták őket. Néhány testvért a hajuknál fogva vonszoltak a buszhoz. Amikor néhányan szökni akartak, addig verték őket, amíg elvesztették az eszméletüket. Miután a buszokat megtölték hívőkkel, ismeretlen helyre vitték őket. A titosrendőrség buszalból a testvérek éneke hallatszott. Mindez egy nagy tömeg szemeláttára történt.”

A dolognak volt még egy tanulságos utójátéka is. Miután az ötszáz embert letartóztatták és valószínűleg megkínozták, a két felelős testvér G.Vins és Horew (Krisztus nyájának igaz pásztoral) vette a bátorságot, hogy még egyszer elmenjen a Kommunista Párt Központi Bizottságához - éppen úgy, ahogy Keresztelő János letartóztatása után Jézus ugyanazon a helyen és ugyanazokkal a szavakkal kezdte a nyilvános szolgálatát, amelyért Keresztelő János börtönt szenvedett: „Tartsatok bűnbánatot, mert egész közel van már a mennyek országa.” (Mt 4:17)

Vins és Horew megkérdezte, hogy hol van a letartóztatott küldöttség és követelték a szabadon engedésüket. A két rettenthetetlen testvér ugyancsak eltűnt. Később azt a hírt kaptuk, hogy Lefortovszkaja börtönbe kerültek.

Vajon félték a Földalatti Egyház e keresztyéneit? Bizonyosan nem. Mások sokan újra kockáztatták a szabadságukat, kiadva az előttük lévő kláitványt, elmondva azt, ami történt, elmondva: „Mert nektek nemcsak az adatott meg Krisztusért, hogy higgyetek benne, hanem az is, hogy szenvedjete érte.” (Fil 29) Buzdították a testvéreket, hogy „Senki meg ne tántorodjék a mostani megpróbáltatásokban. Hiszen ti is tudjátok, hogy erre vagyunk rendelve.” (Tessz 3:3) A

Zsidókhoz írt levelet idézték, hogy nézzenek fel a hívők Jézusra, a hit szerzőjére és teljesítőjére, aki az előtte levő öröm helyett - a gyalázzal nem törődve - vállalta a keresztet és az Isten királyi székének jobb-jára ült." (12:2)

A Földalatti Egyház nyíltan állást foglalt az Ifjúság atelzmussal való mérgezésével szemben Rosztovban, Moszkvában és Oroszország sok városában. Harcolnak az atelsta mérég és a hivatalos egyház áru-ló vezetői ellen, akikről ezt írják az egyik titkos kiáltvá-nyukban: „Napjainkban a Sátán irányít és az egyház elfogadja mindazt az előírást, amely ellentétes Isten parancsolataival.” (Idézet a Pravda Ikraínl-ben, 1966. október 4-én.)

A Pravda Wostoka nyilvánosságra hozta az Alexej Neverov, Borisz Garmasov és Axen Zubov testvérek elleni tárgyalást akik „csoportokat szerveztek”, hogy az amerikai evangéliumi adásokat hallgassák. Ezeket az üzeneteket magnóra vették és később terjesztet-ték.

Azzal is vádolták őket, hogy titkos bibliaórákat szerveztek „kirándulás” és „önképzőkör” címmel. A Földalatti Egyháznak ez az álcázott munkája nagyon emlékeztet a koral Egyház álcázására Róma kata-kombálban.

Az 1966. szeptember 15-én megjelent Szovjetsz-kaja Moldavia arról panaszkodik, hogy a Földalatti Egyház könyvecskéket sokszorosít. Vendéglőkben gyűltek össze, habár ezt tiltja a törvény, aztán az egyik helyről a másikra járnak, Krisztus üzenetét továbbítva és ezeket a füzeteket osztogatva.

Ugyanaz az újság elmondja, hogy a Reni-ből Chisli-nau felé tartó vonaton három fiatal fiú és négy lány a „Szenteljük ifjúságunkat Krisztusnak” kezdetű ke-

resztyén dalt énekelték. A cikk írója kijelenti, fel van háborodva, mert a hívők „az utcákon, állomásokon, vonatokon, buszokon, sőt még az állami Intézményekben is prédikálnak.” Ez találó ábrázolása a Földalatti Egyház munkamódszerének a mai Oroszországban.

Amikor ezeknek a keresztyéneknek a perében meghozták az ítéletet, a keresztyén énekek nyilvános éneklésének büntettségért, az elítéltek letérdeltek és azt mondták: „Átadjuk az életünket Isten kezébe. Köszönjük Urunk, hogy arra méltattál minket, hogy szenvedhessünk ezért a hitért.” A hallgatóság, a „fanatikus” Madan vezetésével, elénekelt a tárgyalóteremben azt az éneket, amely miatt éppen börtönbüntetésre és kínzásokra ítélték a testvéreiket.

Egy május elsején Copceag és Zacharowka falu keresztyénel, mivel nem volt templomuk, titokban Istentiszteletet szerveztek az erdőben!

Születésnapl ünnep ürügyén is szerveznek összejöveteleket. (Néha egy-egy születésnapot többször is megünnepelnek.)

Semmiféle börtön és semmiféle kínzás nem riasztja el a Földalatti Egyház keresztyéneket a hitüktől. Ahogy a hazai Egyház esetében, az üldözés csak fokozza az odaadásukat.

Az 1966. október 4-i Pravda Ukrai író Prokofjev testvéréről, az orosz Földalatti Egyház egyik vezetőjéről - aki már három alkalommal volt börtönben, de amint kiszabadul, mindig újraszervezi a gyermek-Istentiszteleteket. Jelenleg ismét börtönben van.

Egy titkos klámtványban ezt írta: „Az emberi rendszabályoknak engedelmeskedve (ezen a kommunista törvényeket érti) a hivatalos egyház megfosztotta magát Isten áldásától.”

De ne úgy képzeljétek el a börtönt, mint Nyugaton, amikor azt halljátok, hogy orosz testvéreket arra ítélik. Ott a börtönök éhezést, kínzást és agyimosást jelentenek.

A Nauki I Relligja (Tudomány és Vallás) 1966. évi 9. száma írja, hogy a keresztyének az „Ogonyok” borítója alatt (ez egy olyan, mint a „Die Zeit”, vagy a „Stern”) evangéllumi irodalmat terjesztenek. Olyan könyveket osztogatnak, amelyeknek a borítóján olyan címek vannak, mint az Anna Karenina, Lev Tolsztoj regénye. Belül a Biblia egy-egy része található.

Említsre méltóak a dalok. Némelyik dallam a kommunista Internacionálé, de a szöveg Krisztust dicsőíti. (Kazahsztanszkaja Pravda, 1966. Jún.30.) Egy titkos körlevélben, Kulundában (Szlberia) forgott kézen, a keresztyének azt írják, hogy a „baptisták” álmillag hivatalba helyezett vezetése lerombolta az egyházat és földi igaz szolgált, ahogyan a főpapok, írástudók és a farizeusok elárulták Jézus Krisztust Pilátus előtt. De az Igazi Egyház az elnyomás alatt is tovább dolgozik.

„Krisztus menyasszonya” az Ő valódi közössége továbbra is szolgálja Őt. Maguk a kommunisták is igazolják a saját tapasztalatukat, hogy a Földalatti Egyház kommunistákat is nyer meg. Valóban eljuthatnak a hithez Krisztusban.

Az 1966. április 27-i Bakinskije Rábocsi (Bakul munkás) közli Tanja Kugunowa (A Komszomol tagja.) levelét, akit megnyertek Krisztusnak.

A levelet elfogták a kommunista hatóságok:

„Kedves Nadja néni, kegyelmet, áldást küldök neked a mi szeretett Urunktól. Nadja néni, mennyire szeret Ő engem! Semmik vagyunk előtte. Nadja néni, hiszem, hogy megérted ezeket a szavakat: Szeresd

ellenségéidet, áldd meg azokat, akik átkoznak téged, tégy jót azokkal, akik gyűlölnék és imádkozz azokért, akik megsértenek és üldöznek.”

Amint a levelet elkobozták, Peter Serebrennikovnak, annak a laikus testvérnek, akl elvezette őt és sok más fiatal Krisztushoz, börtönbe kellett mennie. A kommunista újság idéz az egyik prédikációjából: „Úgy kell hinnünk a Megváltónkban, ahogy az első keresztyének tették. Számunkra a legfontosabb törvény a Biblia. Semmi mást nem ismerünk el a hit kérdéselben. Sletnünk kell megmenteni az emberekt a bűnből, főként az Ifjúságot.” Amikor figyelmeztették, hogy a szovjet törvény tiltja, hogy a fiataloknak Krisztusról beszéljen, így válaszolt: „Ebben csak a Biblia a törvény számunkra.” - egy megszokott válasz ott, ahol egy kegyetlen, Istentelen diktatúra uralkodik.

A kommunista újság ezután még egy „féktelen” jelentet ír le: „Fiatal férfiak és fiatal leányok közösen vallásos énekeket énekelnek, felveszik a keresztséget és azt az elvetendő, hazaáruló tant képviselik, hogy szeressük ellenségelneket.” A „Bakinszkij Rabocslj” hozzáfűzi még, hogy sok fiú és leány, mindannyian tagjai a Kommunista Ifjúsági Ligának, a valóságban keresztyének. A lap ezt a cikket a következő szavakkal zárja: „Milyen tehetetlennek kell lennie a kommunista iskolának, milyen unalmasnak és felvilágosító hatás nélkülinek ... hogy a lelkeszek képesek a közömbös nevelők orra elől elszedni a tanulóikat!”

Az 1966. június 30.-i „Kazahsztankaja Pravda” megrémül annak felfedezésén, hogy a legjobb jegyekkel rendelkező tanuló fiatal keresztyén.

Az 1966. január 17.-i „Klrgzlnszkaja Pravda” idézi a Földalatti Egyháznak egy olyan röplapját, amely a keresztyén anyákhoz fordul: „Ne sajnáljunk semmi-

lyen fáradtságot azért, hogy Imával avatkozzunk be gyermekeinkért és életüket Istenre bízjuk, már akkor, amikor még a bölcsőben fekszenek. És különösen óvjuk meg gyermekeinket az Istentelen világ befolyásától!”

Ez a fáradozás nem volt hiábavaló. A kommunista napilapok tanúsítják ezt. A keresztyén hit egyre inkább tért hódított az Ifjúság körében.

Egy, az Uraltól keletre fekvő Cseljabinszkból származó napilap tudósít arról, hogyan lett keresztyénné a Kommunista Ifjúsági Szövetség egy leány tagja, név szerint Nina. Ez egy titkos keresztyén összejövetel során történt meg.

A „Sovjetskaja lustitla” 1966. évi 9. száma leír egy ilyen föld alatti gyűlést. „Éjfélkor elkezdődött. Titokban, még a saját árnyékuktól is tartva jöttek az emberek minden irányból. Megtöltötték az alacsony mennyezetű, sötét helyiséget. Annyian voltak, hogy a gázlámpa fénye kialudt. Verejték folyt a jelenlévők arcáról. Az utcán az „Úr szolgáltnak” egyike kémlelte, jön-e a rendőrség.

Nina kijelentette, hogy egy ilyen összejövetelen fogadták be, szíves öleléssel és emberi melegséggel. „Mindnyájuknak, mint ahogyan most nekem is, nagy és bizonyossá tevő hitük volt, feltétlen bizalmuk az Istenben. Mert Ő oltalmába fogad minket. Csak hadd menjenek el mellettem az engem ismerő Komszomoltagok köszönés nélkül. Csak nézzenek rám megvetéssel, mintha azzal, hogy baptistának neveznek, meg akarnának verni. Nyugodtan megtehetik. Nincs már rájuk szükségem.” Úgy, ahogyan ő, sok fiatal kommunista jutott arra az elhatározásra, hogy Krisztusra bízza az életét.

A „Kazahsztankaja Pravda” 1967. augusztus 18.-án tudósít Klassen, Bondar és Teleglin laikus testvérek bírósági tárgyalásáról. Nem tudjuk meg belőle, milyen büntetéssel súlytották őket, de megemlíti a „bűnüket”. Jézus Krisztusról beszéltek gyermekeknek.

A „Szovjetszkaja Kirogisa” 1967. június 15.-i kiadásában azt a vádat emeli, hogy keresztyének „maguk provokálják adminisztratív intézkedések alkalmazását önmaguk ellen”. Így az ebben ártatlan kommunista hatóságok már megint kénytelenek voltak egy ilyen csoportot letartóztatni, miután azok a konok keresztyének folytonosan maguk hívták ki őket erre. Egyszerűen nem elégszenek meg azzal, hogy szabadon élnek. Az volt az büntetésük, hogy 15 másológépet, 6 könyvkötőgépet és egy nyomtató sajtót birtokoltak illegálisan és ezen keresztyén irodalmat nyomtattak.

A „Pravda” 1968. február 21.-én jelenti, hogy asszonyok és leányok ezreit találták, akik olyan öveket és szalagokat visltek, amelyekre bibliall versek és imák voltak nyomva. A hatóságok vizsgálatot kezdtek és megállapították, hogy az a személy, aki ezt az új divatot forgalomba hozta (ez Nyugaton is ajánlható volna), senki más, mint a kommunista rendőrségnek egy keresztyén tagja, Stasink hivatalnok, Ljubertz-ből. Az újság közli a letartóztatását.

Azok a válaszok, amelyeket keresztyének a kommunista bíróságok előtti kihallgatás során adnak, Jézus Igéretének igazolását jelentik, Lukács 21, 15 verse szerint: „Száját és bölcsességet akarok nektek adni, amelynek nem tudni ellentmondani, sem ellenállni minden ellenségeitek sem.”

Egy bíró magyarázatot követelt: „Miért nyertetek meg más embereket betiltott szektátoknak?” Egy ke-

resztyén nő így válaszolt: „Az a célunk, hogy az egész világot megnyerjük Krisztus számára.”

„A vallásokat minden tudományos ismeretnek el-
lentmond” - gúnyolódott a bíró egy másik perben, mire
a vádlott fiatal egyetemista lány így válaszolt: „Ön tu-
dományos belátást tulajdonít önmagának, mint Einste-
innek, Newtonnak? Ők hittek Istenben.
Világegyetemünk Einstein világképlete szerint viseli
tudományos nevét. Én az egyetemen mindenestre
megismertem az „Einstein-féle világegyetem”-et.
Einstein ezt írja: „Ha mi a próféták zsidó vallását és a
keresztynséget, amint azt Jézus tanította, megtisztít-
juk mindattól, ami később járult hozzá, különösen elfa-
julásaltól és meghamisításaltól, akkor olyan vallást
kapunk, amely képes megszabadítani a világot min-
den szociális visszasságtól. Szent kötelessége minden
egyik embernek elkövetnie minden tőle telhetőt, hogy
ezt a vallást győzelemre segítse.”

„És gondoljon csak a mi nagy fiziológusunkra, Pav-
lovra! Nem az áll a mi orosz könyveinkben, hogy ke-
resztyén volt? Még maga Marx Károly is azt mondja „A
tőke” c. művéhez írt előszavában, hogy a keresztyn-
ség, különösen protestáns formájában, az Ideális val-
lás arra, hogy a bűn által tönkretett jellemeket
megújítsa. Nekem ilyen, bűn által megromlott jelle-
mem volt. Marx juttatott engem oda, hogy keresztyn-
né legyek, s ezáltal az ismét rendbejőjön. Ön, mint
marxista, hogyan ítélhet el engem ezért?” Nagyon jól
megérthetjük, miért maradt adós a bíró a válasszal.

Ugyanerre a gáncsra, hogy t.i. tudományellenes
valláshoz tartozik, egy másik keresztyn így válaszolt
a bíróság előtt:

„Meglehetősen biztos vagyok abban, bíró elvtárs,
hogy Ön nem olyan nagy tudós, mint Simpson, a kloro-

form és még sok más gyógyszer feltalálója. Mikor megkérdezték, mit tart a legnagyobb felfedezésének, ezt válaszolta: „Az nem a kloroform. A legnagyobb felfedezésem az volt, amikor felfismerem azt, hogy bűnös vagyok, de Isten kegyelme révén megmenekülhetek.”

A legerősebb érvek azonban, amelyeket a Földalatti Egyház keresztyénel a hitükért felhozhatnak, az az életvitelük, önfeláldozásuk és készségük arra, hogy a hitükért az életüket adják oda. Ebből jön létre, amint azt az ismert afrikai misszionárius, Albert Schweitzer kifejezte, „azoknak megszentelt testvérsége, akik a szenvedés bélyegét viselik magukon”, az a testvéri közösség, amelyhez Jézus, a fájdalomok férfla tartozott.

A Földalatti Egyház a szeretet kötelékével kötődik Megváltójához. Ugyanez a kötelék egyesíti a tagjait egymással. Urának szava szerint a világon senki le nem győzheti azt, még a „pokol kapui” sem.

A Földalatti Egyház egy kicsempészett levélben így nyilatkozik: „Nem azért Imádkozunk, hogy jobb keresztyének legyünk, hanem azért, hogy a keresztyének egyetlen olyan minősége legyünk, amelyet Isten adott feladatuk: Krisztushoz hasonló keresztyének, vagyis olyan keresztyének, akik készséggel viselik a keresztet Isten dicsőségére.”

A kígyók okosságával tagadják meg a keresztyének, hogy a kihallgatásokon és a bíróság előtt valómást tegyenek arról, kik az ő vezető és felelős emberek.

A „Pravda Vosztoka” („A Kelet Igazsága”) 1966. január 15.-én arról tudósít, hogy Marla Sevcsuk vádlott arra a kérdésre, ki vitte őket Krisztushoz, így felelt: „Isten vont engem közösségébe”. Egy másik, arra a kér-

désre, hogy „Ki a ti vezéretetek?“, ezt a választ adta: „Nincs földi vezérünk.”

Megkérdezték gyerekeket, akik Krisztus mellett tettek hitet: „Ki utasított titeket, hogy elhagyjátok az ifjú úttörőket és levegyétek a vörös nyakkendőt?” Ők ezt felelték: „Szabad elhatározásunkból tettük. Senki sem szólított fel minket erre.”

Bár helyenként látható ugyan „a Jéghegy csúcsa”, más helyeken a keresztyének az önkeresztelést alkalmazzák, azért, hogy felfedeztetés esetén megakadályozzák vezetőik letartóztatását. Néhány vidéken a keresztelést egy folyóban végzik, miközben mind a megkeresztelendő, mind a keresztelést végző álarcot visel, hogy senki se fényképezhesse le őket.

Az „Ucsitelszkaja Gazeta” 1964. január 30.-i kiadásában tudósít egy ateista előadásról, a Volnecsnokorszkij körzetbeli Voronyinból. Amint az előadó befejezte, a hívők nyilvánosan támadni kezdtek az ateista tant bizonyos kérdésekkel, amelyeket az ateista előadó nem tudott megválaszolni. Az egyik így hangzott: „Miből vezetitek le a kommunisták erkölcsi alapelveit, amelyeket hirdetnek ugyan, de maguk nem követnek - például: ne lopj, ne ölj?”

A keresztyének kimutatták az előadónak, hogy ezen alapelvek mindegyike a Bibliából származik, amely ellen viszont éppen a kommunisták harcolnak. Az előadó meglehetősen zavarba jött és a vita a hívők szellemi győzelmével végződött.

A Földalatti Egyház üldözése fokozódik.

Egészében véve a Földalatti Egyház keresztyénei ma többet szenvednek, mint előzőleg bármikor. Oroszországban minden vallást üldöznek. Számunkra, keresztyének számára különösen megrázó a zsidók elnyomása a kommunista országokban. De

üldözésük kitüntetett tárgyal a Földalatti Egyház keresztyén gyülekezete. A szovjet sajtó jelenleg a tömeges letartóztatások és kirakatpercek új hullámáról ad hírt.

Egy helységben nyolcvankét keresztyént őrltek házába csuktak. Közülük huszonnégyen néhány nap múlva meghaltak, a közlés szerlnt a „túl hosszú lmádkozástól”. Hogyan ölhetne meg a hosszabb lmádkozás egy embert? El tudjátok képzelni, mit szenvedtek azok a szerencsétlenek?

A legrosszabb, amivel szülöket sújthatnak - ha kiderül, hogy gyermekelknek Krisztusról beszélnek - az, hogy egész életükre megfosztják öket gyermekelktől, még a látogatás jogát sem adva meg nekik.

A Szovjetunló ugyancsak aláírta az Egyesült Nemzetek nyilatkozatát „Mindenféle megkülönböztetés ellen a nevelésügyben.” Ebben elengedhetetlen a követelés: „A szülöknek jogukban kell állnia, hogy gyermekelk vallási és erkölcsi nevelését a saját meggyöződésüknek megfelelően biztosítsák.”

Az áruló Karev, a Szovjetunló hatóságok által elismert Baptista Uniójának vezetője, aklt előbb már említettünk, biztosít arról, hogy ez a jog a Szovjetunlóban megvalósul - és együgyüek elhiszik neki. De hallgassuk meg magát a szovjet sajtót.

Az 1963. június 4.-i „Szovjetszkaja Rosszla” részletesen tudósít arról, hogyan vették el a baptista Makrlnkovától hat gyermekét, azért, mert átadta nekik a keresztyén hitet és megtiltotta nekik az Ifjú úttörök nyakkendőjének viselését. Amikor az ítéletet hallotta, csak ennyit mondott: „A hitért szenvedek.” Még a tőle elszakított gyermekek eltartását is meg kellett fizetnie. Most ateista tanokkal mérgezik öket, keresztyén anyjuk pedig szörnyű vívódással gondol rájuk!

Az „Ucsitelszkaja Gazeta” bemutatja, hogy egy bizonyos Ignatij Mullin-nal és feleségével ugyanez történt. A bíró azt követelte tőlük, hogy adják fel hitüket. Ezt mondta nekik: „Válasszatok Isten és a leányotok között. Istent akarjátok választani?” Az apa így válaszolt: „Nem fogom a hitemet feladni.” Pál ezt mondja: „Azoknak, akik Istent szeretik, minden javukra válik.”

Átéltém azt, hogy gyermekeket, akiket keresztyéneknek neveltek, elvettek a szüleiktől és ateista iskolába adták őket. Ahelyett azonban, hogy az ateizmus ragadta volna el őket, az általuk befogadott hit tovább terjedt a többi gyermekekre is.

Jézus így szólt: „Aki apát, vagy anyát, fiút, vagy leányt jobban szeret, mint engem, az nem érdemel meg engem.” Ezek a szavak visszanyerik eredeti jelentőségüket a vasfüggöny mögött.

Próbáljátok meg egyszer, hogy egy hétig gyermekeitek nélkül éljétek. Akkor felmérhetitek, hogyan szenvednek az ilyen szülők Oroszországban.

A keresztyéneket megfosztani szülői joguktól, ez olyan gyakorlat, amely a keleti tömb országokban mindmáig napirenden van. A legújabb eset, amelyet magából a szovjet sajtóból dokumentálhatunk, egy bizonyos Sitcs asszonyt érint, akitől az 1967. március 29.-i „Znamla Junosztj” szerint elvették Vjacseszlav nevű fiát, mert azt az Isten iránti alázatosságban nevelte. És az 1968. január 13.-i „Szovjetszkaja Rosszla” a habarovszki Zabavina asszony esetéről tudósít, akitől örökre elvették unokáját, a teljesen árva Tánját, mert „természetellenes vallásos nevelést” adott neki.

Igazságtalan volna, ha csak a protestáns Földalatti Egyházzal beszélnének. Oroszországban az ortodox keresztyének teljesen átalakultak. Közülük milliók mentek át a szovjet büntetőházakba. Ott nem voltak rózsá-

füzérelk, keresztjelk, ikonjalk, tömjénük, gyertyájk. A laikusok többnyire felszentelt pap nélkül voltak a börtönben. A papoknak, akik itt-ott közöttük voltak, nem voltak papl öltözetek, fehér kenyérük és boruk, amit szentelhettek volna, szent olajuk, könyvelk, amelyekből előkészített Imákat olvashattak volna. És így fedezték fel, hogy mindezen dolgok nélkül is boldogulhatnak, oly módon, ha közvetlenül Istenhez fordulnak Imájukban.

Egyszerűen Imádkoztak és Isten válaszolt, rájuk bocsátotta Szentlelkét. Leleki ébredés van most folyamatban az ortodox kereszttyéneknél, nagyon hasonló a fundamentális Biblia-hívőkéhez. Így van az, hogy Oroszországban, mint a csatlósállamokban is, Ortodox Földalatti Egyház keletkezik, amely lényege szerint evangéllumilag és közvetlenül Istenhez kötődik, csak éppen megszokásból tartja még kissé magát az ortodox egyházi rendhez.

Az ortodox Földalatti Egyháznak is megvannak a maga nagy vértanúi. Bizonyosan közéjük tartozik az Idős Yermogen kalugal érsek is, aklról senki sem tudja, hogy hol van jelenleg. Ő merészelt a patriarchátusnak az Istentelen kommunista hatóságokkal folytatott, szégyentelen együttműködése ellen tiltakozni. Hetven évi kommunista uralom! És az orosz sajtó ma akaratlanul is a Földalatti Egyház fellendüléséről tudósít. Az kimondhatatlan szenvedéseken megy át, de bebizonyította, hogy szilárd és hűséges - és növekszik. MI, Romániában, az orosz hadseregben végzett, álcázott missziókkal elhintettük a vetést. Mások is megtették ezt még, mind Romániában, mind a többi országokban, ahová az orosz katonák bevonultak. Ez a vetés kikelt és most meg hozza gyümölcsét.

Ez megmutatja azt, hogy a kommunista világ megnyerhető Krisztus számára, hogy kommunisták is válhatnak keresztyénekké. És ne feledkezzünk meg a többiekéről, akiket ezek elnyomnak, hacsak készek vagyunk arra, hogy segítsünk nekik. A megítélés helyességének bizonyítéka benne van abban a tényben, hogy a Földalatti Egyház eleven a Szovjetunióban, Kínában és szinte mind a többi kommunista országban.

Ahhoz, hogy némi elképzelést adjak keresztyén társaink lelki érettségéről és benső szépségéről, akiknek gyakran szörnyű körülmények között kell élniük, közlök néhány levelet, amelyek részben szovjet börtönökből találták meg az utat hozzánk.

Varla, egy kommunista leány eltalál Krisztushoz.

Az első három levél Máriától, egy fiatal keresztyén nőtől származik, aki Varlát elvezette Krisztushoz. Varlát később, Krisztus melletti bátor tanúságtétele miatt kényszermunkára ítélik.

Első levél:

„... Még mindig itt vagyok, de tudom, hogy Isten szeret engem. Szeret a Komszomol munkacsapatának egy tagja is. Most ezt mondta nekem: „Nem tudom, mi féle lány vagy te. Sokan megsértének, meg is sebesítettek téged itt és te mégis barátságos vagy mindenkihez.” Azt válaszoltam, Isten parancsolja nekünk, hogy minden embert szeressünk, nem csak a barátokat, hanem az ellenségeket is. Eleinte ez a leány nagyon meggyötört engem, de azután különös buzgósággal imádkoztam érte. Mikor megkérdezte, tudnám-e őt is szeretni, én átöleltem és mindketten elsírtuk magunkat. Most mindig együtt imádkozunk.

Kérlek Titeket, imádkozzatok érte. Néha, mikor azokat hallgatjuk, akik olyan hangosan tagadják az Istent, szinte úgy tűnik, hogy azt tényleg úgy is gondolják. De

az élet hamarosan megmutatja, hogy közülük sokan, bár ajkukkal még Istent átkozzák, a szívükben hatalmas vágyat táplálnak Iránta. És néha szinte kihallhatod a szívük sóhajtozását. Mindezek az emberek keresnek valamit és benső ürességüket Istentelenségükkel próbálják palástolni.

Nővéretek Krisztusban, Mária.

Második levél:

Előző levelemben írtam Nektek Varláról, az atelsta leányról. Most az sürget, hogy Titeket kedveselm, a nagy örömünkről tudósítsalak: Varla elfogadta Krisztust, mint az ő személyes Megváltóját és ezt most nyilvánosan, mindenki előtt tanúsítja. Amikor áthatolt a hitig Krisztusban és megismerte a megváltás nagy örömét, ugyanakkor egyszerre nagyon szomorú lett. Azért volt bánatos, mert előzőleg mindenütt azt terjesztette, hogy nincs Isten. Végül elmentem Varlával egy Istentelen gyűlésre. Bár nyomatékosan figyelmeztettem, hogy legyen tartózkodó, a figyelmeztetésem hiábavaló volt. Varla feltétlenül el akart menni oda és így én is vele mentem, hogy lássam mint folyik ez le.

Az Internacionálé szokásos eléneklése után, amelyet Varla nem énekelt velük, szólásra jelentkezett. Amikor ő került sorra, előre ment, az egész gyűlés elé. Bátran és erős benső átéléssel tanúságot tett az egybegyűltek előtt Krisztusról, mint megmentőjéről és a korábbi elvtársak bocsánatát kérte azért, hogy olyan vak volt és nem látta mint rohan önmaga és vele mindenki más is a romlásba. Mindnyájukat esdekelve kérte, hogy adják fel a bűn útját és jöjjenek Krisztushoz.

Mindenki elhallgatott, senki sem szakította félbe. Amikor abbahagyta a beszédet, kiténő hangján elénekelt egy keresztyén éneket: „Nem szégyelem magam a Krisztusról szóló üzenetért, aki meghalt értünk;

kiállok a parancsalért és dicsőítem keresztje erejét.” De később... később azután elvitték Varlát. Ma május 9.-e van és még mindig nem tudunk róla semmit. Istennek hatalma van arra, hogy megóvja őt. Imádkozzatok érte! Márlátok.”

Harmadik levél:

Tegnap, augusztus 2.-án a börtönben volt egy beszélgetésem a kedves Varlánkkal. Vérzik a szívem, ha elgondolkozom rajta. Hiszen még gyerek, csak tizenkilenc éves. A hitben is lelki gyermek még. De egész szívvel szereti az Urat és azért választotta rögtön a nehéz utat.

Szegény gyermek annyira éhezik. Amint megtudtuk, hogy börtönben van, azonnal elkezdtünk neki kis csomagokat küldeni. De csak keveset kapott meg abból, amit küldtünk neki. Mikor tegnap láttam, nagyon vékony, sápadt és összevert volt. Csak a szeme ragyogott valami földöntúli örömben és az Istennel való békében. Aki nem élte át maga is ezt, Krisztusnak ezt a csodálatos békéjét, az meg sem értheti - de milyen boldogok mindazok, akiknek megvan ez a békéjük - és minket, akik Jézus Krisztusban vagyunk, semmiféle szenvedés, vagy csalódás ne tartson vissza a megbízatásunktól. Megkérdeztem őt a rácson keresztül: „Varla, megbántad azt a lépést, amit megtettél?” „Óh, nem - válaszolta - és ha szabadon engednék, megint csak odamennék és beszélnék nekil Krisztus nagy szeretetéről. Csak ne gondold, hogy szenvedek. Nagyon boldog vagyok, hogy engem az Úr úgy szeret és megajándékoz azzal az örömmel, hogy szenvedhetek az Ő neve kedvéért.”

Szívből kérek Titeket, imádkozzatok érte. Valószínűleg Szibériába küldik. Elvették tőle minden holmiját és ruhált, már csak az van meg neki, amit magán visel.

Nincsenek itt hozzátartozói és nekünk kell most összegyűjtenünk részére a legszükségesebb dolgokat. A legutóbbi összeget, amit küldtetek nekem, félretettem. Ha Variát deportálják, átadom neki. Bízom abban, hogy Isten átsegíti őt és erőt ad neki ahhoz, hogy a jövőben is szilárd maradjon. Isten óvja meg őt! Márlátok.”

Negyedik levél:

„Kedves Márta, végre írhatok Neked. Épségben megérkeztünk ...-ba. Táborunk tizenöt kilométer távolságban van a várostól. Nem akaron leírni az itteni életet, hiszen ismered. Csak önmagamról akarok írni egy keveset. Köszönöm Istennek, hogy egészséget ad nekem és így testi munkát végezhetek. Engem és U. nővérünket a műhelyben végzendő munkára osztottak be. Gépek mellett dolgozunk ott. A munka nehéz és U. nővérünk egészsége nem jó. Így helyette is dolgoznom kell. Elvégzem előbb a saját munkámat, utána Neked segítek. Tizenkét-tizenhárom órát dolgozunk naponta. A kosztunk körülbelül olyan, mint a tiétek, nagyon szűkös. De nem ez az, amit Neked írni akartam.

Ujjong a szívem és köszönöm Istennek, hogy Teáltalad megmutatta nekem az útát megmentésemhez. Most, amikor ezen az úton járok, mégis csak van célja az életemnek és tudom, hová megyek és kiért tűnök. Igényem van, hogy mindenkinek beszéljek arról a nagy örömről, amelyet megváltásom fölött a szívemben hordozok. Mert ki választhat el minket Isten szeretetétől, amelyet Jézus Krisztusban megmutatott nekünk? Senki és semmi. Sem börtön, sem bánat. Azok a szenvedések, amelyeket Isten küld nekünk, csak egyre jobban megerősítenek minket Belé vetett hitünkben. A szívem úgy tele van Isten Irgalmának dicséretével, hogy kiárad belőle. A munkában gyaláznak engem, elbánnak velem, többletmunkát adnak

nekem, mert egyszerűen nem bírok hallgatni, hanem mindenki nek el kell mondanom, hogy Isten mit tett velem. Új lényt, új teremtményt csinált belőlem, aki úton voltam a romlás felé. Hát hallgathatok ezután? Nem, soha. Amíg csak beszélni tudok, mindenki előtt tanúságot akarok tenni Istennek Irántam érzett szeretetéről.

Úton a táborunk felé sok fivérrel és nővérrel találkoztunk össze. Milyen csodálatos az, hogy Isten lelke révén megérzed, ők Isten gyermekei, akkor is, ha először látod őket. Nincs szükség tovább szavakra. Mikor még úton voltunk a tábor felé, egy vasúti megálló helyen egy asszony jött oda hozzánk, enni adott és csak ezt a két szót mondta: „Isten él.”

Az első estén, amikor Ide megérkeztünk - már meglehetősen későn volt - pincebarakkokban szállásoltak el minket. Mi az ottlévőket ezekkel a szavakkal köszöntöttük: „Béke legyen veletek.” Nagy örömünkre minden sarokból ezt a választ hallottuk: „Békével fogadunk titeket.” És az első estétől úgy éreztük, hogy egy család vagyunk. És így is volt. Sokan vagyunk, akik Jézus Krisztusban, mint személyes megváltókban hiszünk. A raboknak több, mint a fele hívő. Nagyszerű énekesek és jó prédikátorok vannak köztünk. Ha esténként, a nehéz munka után összegyűlünk, milyen jó akkor egy kis Időt Megváltók előtt közösen, Imában eltöltenünk. Krisztussal mindenhol szabadság van. Sok szép vallásos éneket megtanultam Itt és Isten naponta többet Juttat nekem a szavából. Jézus Urunk születésnapját Itt ünnepeltem meg először, tizenkilenc évesen. Ezt a csodálatos napot sohasem fogom elfelejteni. Egész nap dolgoznunk kellett. De néhány fivérünk mindenek ellenére kimehetett a folyóhoz a közelben. Ott feltörték a jeget és előkészítették a he-

lyet, ahol engem és még hét fivérünket azután éjjel megkereszteltek.

Milyen boldog vagyok és mennyire kívánnám, ha Te, Mária is velem lehetnél, hogy egy kicsit jóvátehessem azt a rosszat, amit Veled akkor elkövettem. De Isten közülünk mindenkít a saját helyére tesz és ki kell tartanunk ott, ahová állított minket.

Üdvözöld Isten gyermekelnek egész családját. Isten gazdagon meg fogja áldani közös munkátokat, mint ahogyan engem is megáldott. Olvasd: a zsidókhoz 12, 1-3. Minden Isteni fivérünk üdvözöl Titeket; boldogok, hogy hitetek Istenben olyan erős és szenvedéseitekben is Őt dicséritek szüntelenül. Ha írtok a többieknek, adjátok át nekik is a mi üdvözleteinket! Mindig a TI Varlátok.

Ötödik levél:

Kedves Mária! Végre alkalmat találtam arra, hogy írjak Neked egy pár sort. Közölhetem Veled, kedvesem, hogy én és U. nővérem Isten kegyelméből jól és egészségesek vagyunk. Jelenleg ...-ban vagyunk de később ....-ba küldenek minket és ott fogunk maradni.

Köszönöm Neked a hozzám tnaúsított anyai gondoskodásodat. Mindent megkaptunk, amit összekészítettetek számunkra. Külön hálás köszönet a legértékesebbért, a Bibliáért. Mondj mindenkinek szívből jövő köszönetet és ha írsz nekik, fűzd hozzá az én külön üdvözlétemet és hálámat azért, amit értem tettek.

Amióta Isten megnyilvánította nekem szeretetének mély titkát, magamat a világ legboldogabb emberének tekintem. Azokat az üldöztetéseket, amelyeket el kell tűrnöm külön adománynak látom. Boldog vagyok, hogy az Úr hitem első napjától fogva azt a nagy örömet ajándékozta nekem, hogy szenvedjek Érte.

Kérjétek értem mindnyájan, hogy én midvéglg hű maradhassak az Úrhoz.

Az Úr óvjon mindnyájakat és erősítsen meg titeket arra a szent harcra, amely nektek rendeltetett. U. nővérem és én mindenkit csókolunk. Ha ...-ba visznek minket, talán lesz alkalmunk arra, hogy megint írjunk Nektek. Ne csináljatok Magatoknak gondot miattunk. Boldogok vagyunk és nyugodtak, mert nagy a mi jutalmunk az égben. (Máté 5,11-12) Varlátok.

Ez az utolsó levél Varlától, a fiatal kommunista leánytól, aki megtalálta Krisztust, Őt nyilvánosan megvallotta és kényszermunkára ítélték. Soha többé nem hallott róla senki, de tiszta szeretete Jézus Iránt és tanúságtétele megmutat valamit a világ egy harmadán, a kommunizmus alatt szenvedő, de hívő Földalatti Egyház lelki szépségéből.

ÖTÖDIK FEJEZET

Üzenetem Hozzátok a Földalatti Egyháztól

A „Földalatti Egyház” hangjának neveztek engem. Nem tartom magam méltónak arra, hogy Krisztus Teste olyan becses tagjának hangja legyek. Mindamellett éveken át vezettem a Földalatti Egyháznak egy körzetét kommunista területeken. Isten csodája révén túléltem tizennégy évi fogságot és kínzást, beleértve két évi börtönt egy „halottasszobában”. Egy még nagyobb csoda révén tetszett Istennek az, hogy bele-

avatkozzék fogságomba, klemeljen onnan és Nyugatra hozzon, hogy tájékoztathassam itt a szabad Egyházat. Testvéreim megbízásából beszélek, akik számtalan névtelen sírban fekszenek. Testvéreim nevében beszélek, akik most titokban erdőkben, pincékben, padlásszobákban és rejtkehelyen gyűlnek össze.

A romániai Földalatti Egyház úgy határozott, hogy meg kell kísérelnem elhagyni az országomat és hírt vinnem a világban élő szabad keresztyéneknek. Isten rendeléséből ki tudtam jönni és teljesítem a megbízást, amit azok adtak, akik ott maradnak és továbbra is kommunista területeken fáradoznak, mindent kockáztatnak, szenvednek és meghalnak Urukért. Az üzenet, amit a Földalatti Egyháztól hozok, így hangzik: „Ne hagyjatok el minket! Ne felejtsetek el minket! Ne írjatok le minket! Adjátok meg nekünk az eszközöket és szerszámokat, amelyekre szükségünk van! Használatukért mi magunk fizetjük meg az árat!”

Ez az az üzenet, amelyet rám bíztak, hogy átadjam Nektek. Egy elhallgatott Egyház, a Földalatti Egyház, a „néma” Egyház nevében beszélek, amelynek nincs hangja a szólásra.

Halljátok meg a kommunista országokban élő fivéreitek és nővéreitek kiáltását! Nem menekülésért, biztonságért, vagy könnyebb életért könyörögnek. Csak az eszközöket kérik Tőletek, hogy azzal az íjúság, a jövő generáció atelzmussal történő megmérgezése ellen hathassanak. Biblíákat kérnek Tőletek, amelyekre Isten szavának hírdetéséhez van szükségük. Hogyan adhatnák tovább Isten szavát, ha az nincs a birtokukban?

A Földalatti Egyház hasonlítható egy orvoshoz, aki vasúton utazott és vonata egy másikkal ütközött össze. Emberek százal heverték mindenütt, megsérül-

ve, megcsonkítva, haldokolva. Az orvos járkált a haldoklók között és így panaszkodott: „Ha csak a műszerelm itt volnának! ... Csak a műszerelmi” A sebészeti műszerekkel sokaknak megmenthette volna az életét. Megvolt a jóakarata, de nem voltak meg a szükséges eszközök.

Ez az a helyzet, amelyben a Földalatti Egyház van. Hajlandó és kész arra, hogy mindent odaadjon. Kész arra, hogy vállalja a vértanúságot. Kész arra, hogy számoljon a fogság évelvel kommunista börtönökben. De minden jószándéka értéktelen marad, ha nem kapja meg a szükséges eszközöket és szerszámokat, melyekkel dolgozhat.

És ez az elnyomásban élő, hívő és reménykedő Egyház sürgető kérése Hozzátok, akik szabadok vagytok: „Adjátok meg nekünk a szerszámot - Evangéliumokat, Bibliákat, keresztyén irodalmat, gyakorlati segítséget - és mi a többit magunkra vállaljuk!”

Hogyan segíthetnek a szabad keresztyének?

Minden keresztyén, aki szabadságban él, azonnal segíthet a következő módon: Az atelsták olyan emberek, akik nem ismerik el életük láthatatlan eredetét. Nincs érzékük ahhoz, ami az egyes ember életében éppúgy, mint a kozmosz törvényszerűségében is titok. A keresztyének úgy segíthetnek nekik a legjobban, ha ők maguk nem felszínesen, hanem a hitben élnek és így Istennel közösségben lévő életet folytatnak. Legjobban úgy segítenek nekünk, ha a hittel megegyező életet, az önátadás életét élik. És segíthetnek azzal, hogy nyilvánosan felemelik szavukat, ha bármikor keresztyéneket üldöznek.

Ti, a szabad világ keresztyénei további nagy segítséget adhattok nekünk azzal, ha imádkoztok a kommunistákért, hogy ők is megváltást nyerjenek. Az ilyen

Ima az emberi mérlegelés előtt naívnak tűnhet. Gyakran imádkoztunk a kommunista börtönőrökért és ők a következő napon még kegyetlenebbül megkínoztak minket, mint az Ima előtt. De az Úr Imája Jeruzsálem fölött akkor ugyancsak naív lett volna, hiszen ez Ima után keresztre feszítették Őt. De már néhány nappal később a mellüket verték és azon a napon háromezren tértek meg Krisztushoz. Mások számára sem volt az Ima hiábavaló. Minden Imádság egy emberért, amelyet az, aklért kiállsz, nem fogad el, áldásokkal hull vissza Rád, de annak számára, aki Imádra okot adott, ítélletté válik.

Jézus szavával összhangban imádkoztam én sok más keresztyénnel együtt Hitlerért és a kormányban lévő emberekért. Meg vagyok győződve arról, hogy Imánk segített őt legyőzni.

Embertársainkat szeretnünk kell, mint önmagunkat. A kommunisták pedig éppúgy embertársaink, mint bárki más. De a kommunisták Jelel az Időnek is. Ők a látható eredménye Krisztus szaval semmibe vételének: „Azért jöttem, hogy nekik életük és teljes megelégedésük legyen.”

A keresztyének ezt a teljes megelégedést még nem hozták meg mindenki számára. Túl sokakat hagytak a létszükségletek határán! És azok fellázadtak ez ellen és megalapították a kommunista pártot. Annak hível sokszor a szociális igazságtalanság áldozatai voltak. Most el vannak keseredve és kegyetlenek; most védekeznünk kell ellenük. De, ha keresztyének vagyunk, akkor meg kell őket értenünk és szeretnünk, még ha ellenségel is az Evangéliumnak. Nem vagyunk vétlenek abban a tényben, hogy ma sok ember kommunista. Legalábbis abban hibásak vagyunk, hogy a kötelességünket nem teljesítet-

tük. Mindezek fölött bűnbánatot kell tartanunk és tényleg szeretnünk őket, ami egészen más dolog, mint kedvelni őket. És imádkoznunk kell értük.

Nem vagyok olyan együgyű, hogy azt higgyem, pusztán maga a szeretet megoldhatná a világon a kommunista problémát. Nem ajánlanám az állami hatóságoknak sem azt, hogy a bűnözés problémáját csak a megbocsátó szeretet útján oldják meg. Meg kell lenniük a rendőri erőszaknak, bírának és büntető intézeteknek is a bűnözők számára, nem csak lelkeseknek. Ha a bűnözők nem bánják meg, őrizni kell őket. A szeretet krisztusi parancsának félreértését jelentené az, ha a kommunista erőszak-uralommal szembeni jogos politikai, gazdasági és szellemi ellenállást háttérbe adnánk, mikor pedig nyilvánvaló, hogy azok nem mások, mint jogtörők, nemzetközi léptékben. A bűnözők pénzt lopnak; azok egész országokat lopnak el.

De minden keresztyénnek, lelkésznek, vagy gyülekezeti tagnak meg kell tennie a tőle telhetőt, hogy az egyes kommunistát Krisztushoz térítse - bármilyen gonoszságot követett is az el - és áldozataikat sem szabad elfelejtenünk. Mindnyájukért imádkoznunk kell, irgalmas megértéssel.

Bibliákra, Evangéliumokra van sürgősen szükség.

Segíthetünk másrészt a keresztyéneknek úgy is, ha Bibliákat és Biblia-részeket küldünk nekik. Vannak eszközök és utak, amelyeken biztonsággal lehet küldeni azokat a kommunista országokba. Amióta eljöttem Romániából, sokat küldtem oda és azok sértetlenül meg is érkeztek. Vannak tehát utak ezek továbbítására, ha TI, a szabad Keresztyének, be akarjátok szerezni ezeket a Bibliákat és Evangéliumokat a Főlalatti Egyházban élő fivéreitek és nővéreitek szá-

mára. Amikor még Romániában voltam, magam is nagyon sok Bibliát kaptam meg, amelyeket egészen meghatározott úton hoztak be. Tulajdonképpen tehát nem az odaküldés eszköze és útja jelentik a kérdést, hanem, hogy ezek egyáltalán be legyenek szerezve. Ezekre kétségbeesetten szükség van. Keresztyének ezrei Oroszországban és a keleti tömb országokban már húsz, sőt ötven éve nem láttak Bibliát.

Két szennyes ruhájú falusi lakos jött egy nap a lakásomra. Azért jöttek Ide falujukból, hogy a télen át a városban a havat lapátolják el, azzal a reménnyel, hogy a megkeresett pénzen vesznek majd egy öreg Bibliát és azt hazaviszik a falujukba. Minthogy éppen Bibliákat kaptam Amerikából, lehetőségem volt arra, hogy adjak nekik egy új, nem kiszakadt lapokból álló Bibliát. Nem hittek a szemüknek. Azzal a pénzzel akarták kifizetni nekem, amelyet a hólapátolással kerestek. Nem fogadtam el a pénzüket. A Bibliájukkal visszaszálltak a falujukba. Néhány nap múlva egy olyan gáttalan, túláradó örömmel tell levelet kaptam, amelyben mégegyszer köszönetet mondtak a Szentírásért. A faluból harminc ember írta alá. A Bibliát gondosan harminc részre vágta szét, azután egymás között cserélgették ki ezeket a részeket. Meghatja az ember szívét, ha hallja, hogy egy orosz hogyan kér egy oldalt a Bibliából. Azokhoz tartozik, akik a lelküket táplálják vele. Boldogok, ha egy tehenet, vagy egy kecskét elcserélhetnek egy Bibliáért. Valaki, akit ismertem, a Jegygyűrűjét adta oda, hogy azért megszerezzen egy szétrágott Újtestamentumot.

Nálunk a gyermekek még sohasem láttak karácsonyi üdvözlőlapot. Ha kapnánk egy ilyen, a többi gyerek mind körük sereglené és a faluból egy öregembernek kellene elmagaráznia nekik a történetet a

gyermek Jézussal és a Szent Szűzzel és hogyan kezdődött ezzel az emberek megváltása. És ez az egész ... egyetlen karácsonyi lap miatt. Mi azonban sokkal többet tehetnénk ennél, küldhetnénk Bibliákat, Evangéliumokat és keresztyén irodalmat. Itt olyan utak nyílnak meg, amelyek járhatók.

Harmadikként egészen speciális irodalmat kell nyomtatnunk és elküldenünk, amellyel hatni lehet az-
zal az ateista méreggel szemben, mellyel az ifjúságot az óvodától kezdve az egyetemig elárasztják. A kommunistáknál minden készen van. Van náluk „Vezető ateisták számára”, van ateista „Bibliájuk”. Az oktatás módszeresen van felépítve. Először a kicsiknek tanítanak meg az óvodában egészen egyszerű mondásokat. Ha azután megnőnek, az ateista „Vezető”-kből vett vezérelvek részletesebbek. Ez a „Gonosz Bibliája” végig követ minden gyermeket, fejlődésének mindegyik fokán és egész időn át mérgezi a gondolkodását.

A keresztyén világ még nem adott választ erre a „Vezető ateisták számára” c. kiadványra. Itt tudjuk és itt is kell megadnunk a keresztyén választ ezekre a mérgező ateista tanokra és meg kell ezt küldeni oda.

Ezt haladéktalanul meg kell tennünk, mert a Földalatti Egyháznak nincs lehetősége arra, hogy az ifjúság ateista megromlásával megfelelő irodalmat állítson szembe. Az elnyomás alatti Egyház mintegy hátrakötött kézzel áll ott és vár egy ilyen kiadványra a keleti tömb különböző nyelvein.

A mi ifjúságunk ugyancsak erre a válaszra vár - válaszra Istentől, Krisztustól, a keresztyénektől! Ez volna a segítségnyújtás nagy lehetősége: egy keresztyén párja az „Istentagadók vezetőjé”-nek, illusztrált ifjúsági könyvként és gyermek-kiskatéként.

A negyedik dolog, amit meg kellene tennünk, abban áll, hogy kezünket nyújtsuk a Földalatti Egyház tagjainak és őket egészen gyakorlati módon ellássuk azokkal a pénzeszközökkel, amelyekre szükségük van ahhoz, hogy beutazhassák az országot és embertől emberlig végezhesék missziós munkájukat.

Pillanatnyilag éppen ebben a tekintetben vannak oly sokan „megláncolva”, mert egyszerűen nincs pénzük egy ilyen utazó szolgálatra, a vasúti és autóbusz-utazásokra, az úti ellátásra. Szinte partravetettként fekszenek ott, képtelenül a mozgó szolgálatra, miközben tőlük csak húsz-harminc kilométernyire hába hívják őket az emberek evangéllumi szolgálatra. Már havi 50-100 Márkával megszabadíthatnánk őket láncaktól, hogy utazhassanak és a sok segély kiáltást Isten szavával válaszolhassák meg.

Az egykori lelkeseknek, akik hitükért fogságban voltak, átható erejű üzenetük és forró szeretetük van az elveszettek iránt, csak éppen az eszközök nincsenek meg, hogy ezt a szeretetet és ezt az üzenetet elvihessék a városokba és falvakba. És havonta egy kevés Márka kezükbe adná ehhez az eszközt.

A nagyszámú laikus fivérnek és nővérnek is szüksége van a segítségre. Keresztyénekként állg kerestek annyit, hogy megélhessenek, így nem marad fölöslegük arra, hogy helyiségről-helyiségre, városról városra utazhassanak az Evangéllummal. Itt havi 50-100 Márka csodát tehetne.

Az államilag engedélyezett Egyházak lelkeseknek, akik mellett óriási kockázatot vállalva titkos szolgálatot is ellátnak, ilyen célra ugyanis külön eszközöket kellene kapniuk. „Fizetésük” amelyet a kommunista hatóságok állapítanak meg, rendkívül szűkösen van mérve. Ezeknek a lelkeseknek a jó-

akarata, mikor nem szabadságukat teszik kockára, ha megkerülik az állami előírásokat és gyermekeknek, fiataloknak és felnőtteknek titkos összejöveteleken viszik el Krisztus üzenetét, egymagában ma nem elegendő. Nekik is eszközökre van szükségük ahhoz, hogy áldásos szolgálatukat rejtetten végezhessék.

Csak ismétélhetem azt, hogy havi 50-100 Márka a Földalatti Egyháznak egy ilyen tagját képessé tenné az Evangélium hatékony terjesztésére. Ez lényeges segítség volna az elnyomott Földalatti Egyház számára.

És végül az Evangéliumot a rádió útján kell a kommunista országokba eljuttatnunk. A szabad világ rádióadóról lelkiileg életben tarthatjuk a szenvedő, elnyomott Egyházat és elláthatjuk az élet kenyerével. Mivel maguk a kommunista kormányok rövidhullámú adók útján is el akarják érni saját állampolgárait propagandájukkal, most oroszok és más, rabszolgaságba vetett népek milliói rendelkeznek olyan rádiókészülékkel, amelyekkel a keresztyén adásokat is foghatják. Így a kommunista országokban a kapuk tárva vannak az Evangélium-rádió számára. Ezt a munkát ki kell bővítenünk, hiszen ezekből az adásokból nyeri a Földalatti Egyház lelki táplálékát. Micsoda segítség volna ez a vasfüggöny mögötti, elnyomott Egyház számára.!

Üldözött keresztyének családjainak tragédiája.

Ki kell segítenünk a hitük miatt üldözöttek családjait a szükségből. Ilyen családok tízezrel szenvednek most láthatatlan módon. Ha a Földalatti Egyház egy tagja börtönbe kerül, rettenetes sors jut a családjának is. Törvényesen meg van tiltva, mindenkinek, hogy az ilyen családon segítsen. Bölcsen van az elrendezve ahhoz, hogy a hátrahagyott asszonyok és gyermekek szenvedéselt is megnövelje.

Ha egy keresztyénnek börtönbe kell mennie - nagyon gyakran követi ezt kínzás és halál - akkor kezdődik csak igazán a család tulajdonképpeni szenvedése. Vég nélküli zaklatásokra kell felkészülnie. A saját esete bizonyítja ezt a tényt, hogy magam családommal együtt nem éltem volna túl és nem tanúsíthatnám most előttetek ezeket a dolgokat, ha a szabad világ hűséges gyülekezeti tagjal nem küldtek volna segítséget nekem és enyéimnek.

Éppen most indult meg a tömeges letartóztatások és a kegyetlen terror egy újabb hulláma a keresztyének ellen Oroszországban és máshol is. Szakadatlanul új vértanúkat csinálnak. Ha maguk ezek a vértanúk eljutnak is nyugalomhoz és jutalmukhoz, családjaik szörnyű körülmények között élnek. Segítenünk kell nekik, egyszerűen azért, mert még megtehetjük. Természetes, hogy segítenünk kell az éhező indlaknak és afrikalaknak is. De ki érdemli meg inkább a keresztyének segítségét, mint azoknak a családjai, akik életüket adták Urukért és akiket megkínoztak a hitükért?

Szabadonbocsátásom óta a keresztyén Európa-Misszió már jelentős segítséget juttatott el üldözött keresztyének családjaihoz. De minden, ami történt, csekélység ahhoz képest, amit mindnyájatok segítségével meg lehetne tenni. Mint ennek az elnyomott Egyháznak tagja, aki élve került ki onnan, ottmaradt testvéreim üzenetét, felhívását, segélykérését adtam át. Általam küldik ezt az üzenetet Hozzátok. És csoda az, hogy ezt megtehetem.

Megmutattam Nektek annak sürgösségét, hogy elvigyük Krisztust a kommunista világnak. Rámutattam annak szükséges voltára, hogy az üldözöttek családjait segítsük. És végül gyakorlati utakat mutattam meg,

amelyeken képessé tehetik a Földalatti Egyházat arra, hogy feladatát, az Evangélium hirdetését betöltse.

Amlikor nekem a talpamat verték, ordított a nyelvem, mert azt nem ütötték, ordított azonban, mert a nyelv és a lábak ugyanannak a testnek részét. TI, a szabad világ rész keresztényei Krisztus ugyanazon Testének vagytok tagjai, amelyet ma a kommunista börtönökben vernek, amely ma Jézus Krisztus vértanúját adja. Nem érzitek a mi fájdalmainkat?

Az első keresztények Egyháza teljes szépségével, áldozatos szellemével és Isten iránti odaadásával új életre ébredt a kommunista országokban. Mialatt Urunk, Jézus Krisztus a Getsemáné kertben halálküzdelmében vívódott, Péter, Jakab és János csak kőhajításnyira volt a világ történelem legnagyobb drámájától - de aludtak. A TI keresztény gondoskodásokból és adakozó kedvetekből mennyi irányul valóban a Földalatti Egyház sorsának megkönnyítésére? Kérdezzétek meg egyszer lelkészelteket, egyházi előljárókat, mit tesznek a TI nevetekben azért, hogy a vasfüggöny mögötti hittestvéreiteket és nővéreiteket segítsék? A vasfüggöny halálos pásztája mögött naponta lejátszódik az első keresztények hősi küzdelmének és áldozati menetének drámája - és a szabad Egyház alszik. Fivéreink ott, bár magukra hagyva és anyagi segítség nélkül, jelenleg a húszadik század legnagyobb és legmerészebb harcát vívják, amely semmiben sem marad el a korai Egyház hőssége, szilárdsága és odaadása mögött. És a szabad Egyház itt, Nyugaton tovább alszik, nem zavartatva annak küszködésétől és halálküzdelmétől, éppúgy, mint Péter, Jakab és János aludt Megváltójának legsúlyosabb küzdelme pillanatában.

Ti is aludni akartok, mialatt a szenvedő Egyház, testvéreitek Krisztusban egyedül szenvednek és harcolnak az Evangéliumért? Meg fogjátok hallani üzenetünket?: „Gondoljatok ránk! Segítsetek nekünk! Ne hagyjatok minket cserben!”

Ezzel átadtam a kommunista országokban élő elnyomott és üldözött, de Urához hűséges Földalatti Egyház üzenetét - fivéreitek és nővéreitek üzenetét, akik az ateista kommunizmus billincseit tűrik el Urukért.

A szenvedő Földalatti Egyháznak szánt adományok gyűjtésére és levelezésre ajánljuk a Magyarországon megalakult Mártírok Hangja Alapítványt.

CÍME: 1113. Budapest, Bartók Béla út 92-94/B lh II./15.

Csekk számlaszám:

Ft. befizetésnél: BBRT 208-30964
MÁRTÍROK HANGJA ALAPÍTVÁNY

DM. befizetésnél: BBRT 407-151-941-7048-0
MÁRTÍROK HANGJA ALAPÍTVÁNY

A STEFANUS kiadó magyarul eddig megjelent
könyvek:

R. Wurmbrand	Útban a csúcsok felé	70 Ft
R. Wurmbrand	Megkínözva Krisztusért	80 Ft
John Marron	Katonazubbony	60 Ft
R. Wurmbrand	Mit hiszünk	20 Ft
Halas Béla	Tanum a rügyező élet	70 Ft

Richard Wurmbrand ma

**Richard Wurmbrand lel-
kész, evangélikus papként
14 éven át szenvedett kín-
zások közepette fogságban
Romániában.**

**Az elnyomás alatt lévő
hívő és szenvedő Egyházzól beszámoló-
ja megrendítette**

az egész világot.

**Richard Wurmb-
rand egy üzene-
tet adott át, ami-
vel őt a romániai
Földalatti Egyház**

**megbízta. Ez az üzenet az élő Krisztus
erejének hű bizonyosságát és**

**együttal a világon bárhol
élő szenvedő Egyháznak
szóló reménységet tartal-
mazza.**

**MEGKÍNOZVA
KRISZTUSÉRT**

***Richard Wurmbrand a
szabadulás után***

**„Ez a Wurmbrand könyv megka-
pó dokumentum. Az ember úgy
érzi: itt egy igazán őszinte ember
beszél.”**

Frankfurter Allgemeine Zeitung